

Vuosikertomus 2015

RAISIO OYJ

Raisio-konserni

Raisio Oyj on menestyvä, kansainvälinen yhtiö. Raisio on kyennyt parantamaan osinkoaan jo yhdeksänä peräkkäisenä vuonna, mikä on osoitus yhtiön kyvystä uudistua ja luoda asiakkailleen lisäarvoa innovaatioillaan.

Raision visio on olla ekologisten ja terveellisten välipalojen edelläkävijä johtavilla brändeillä sekä kestävän ruokaketjun aktiivinen kehittäjä. Raision huippuinnovaatiot ja lukuisat keksinnöt ovat esimerkkejä kyvystä kehittää tuotteita ja menetelmiä elintarvike- ja agrosektoreiden globaalien ongelmien ratkaisemiseen ja kannattavuuden parantamiseen kestävä kehitys huomioiden.

Raision liiketoiminta on jaettu kahteen yksikköön: Brändeihin ja Raisioagroon. Brändit-yksikköön kuuluvat välipalat, Benecol, makeiset ja yhteisyritys Benemilk Oy. Raisioagro-yksikköön kuuluvat naudan- ja kalanrehut, viljakauppa ja tuotantopanokset.

Raisio sai alkunsa vuonna 1939 Varsinais-Suomeen perustetusta mylly-yhtiöstä. Nyky-Raision osakkeet noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:ssä ja yhtiöllä on noin 36 500 osakkeenomistajaa. Raisiolaisia on noin 1 800 ja henkilöstöstä peräti 80 % työskentelee muualla kuin Suomessa. Vuonna 2015 konsernin liikevaihto oli 521 miljoonaa euroa ja liike-tulos ilman kertaeriä 51,7 miljoonaa euroa.

Raision tuotevalikoimaan kuuluvat välipala-, aamiais- ja leivontatuotteet, kolesterolia alentavat terveystuotteet, elintarvikkeet, Benecol-tuotteiden ainesosa kasvistanoliesteri ja makeiset. Omien brändituotteiden rinnalla Raisio valmistaa mm. välipalapatukoita ja makeisia partnereilleen. Naudan- ja kalanrehujen lisäksi Raisioagro on merkittävä toimija suomalaisessa viljakaupassa sekä ruokintakonseptien arvostettu kehittäjä ja osaaja.

Raisio teki vuonna 2015 ennätystuloksen.

Raision valmistamia tuotteita myydään noin 60 maahan.

Raision päämarkkina-alueita ovat Suomi, Iso-Britannia, Venäjä, Puola ja Tšekki. Benecol-tuotteiden markkinat ovat globaalit.

Raisio maailmalla

Toimitusjohtajan katsaus vuoteen 2015

Raisio paransi vuonna 2015 liiketulostaan 48 prosentilla edellisvuodesta ja hallitus esittää yhtiökokoukselle vuodelta 2015 maksettavan osingon nostamista 14 prosentilla. Raisio jatkaa keskittymistä terveelliseen ja ekologiseen välipalaan, mikä tarkoittaa kuluttajien ja kaupan tarpeisiin vastaamista uusilla innovaatioilla ja tuotevalikoiman laajentamisella uusiin tuotekategorioihin. Raision liiketoiminnan ytimessä ovat osaaminen, innovaatiot ja vastuullisuus.

Raisio teki ennätystuloksen

Raisio teki vuonna 2015 kaikkien aikojen ennätystuloksen, 51,7 miljoonaa euroa ilman kertaeriä. Samalla koko konsernin liikevoittoprosentti ilman kertaeriä nousi 9,9 prosenttiin. Liikevoitto parani lähes 17 miljoonaa euroa ja liikevoittoprosentti lähes kolme prosenttiyksikköä, mikä on vahva suoritus vaikeassa markkinatilanteessa.

Hyvä tulos yhdessä tehokkaan nettokäyttöpääoman hallinnan kanssa varmistivat ennätysellisen vahvan 65 miljoonan euron operatiivisen kassavirran.

Hallituksen osinkoehdotus on 16 (14 senttiä vuonna 2014) senttiä osakkeelta. Raision osinko on kasvanut yhtäjaksoisesti vuodesta 2006 ja se on nyt Helsingin pörssin pisin yhtäjaksoinen osingon nousuputki. Raisiolla on myös hyvä historia listattuna osingonmaksajayhtiönä, sillä se on jakanut osinkoa kaikkina toimintavuosinaan.

Hallituksen osinkoesitys 16 senttiä/osake

Raision muodonmuutos paikallisesta kansainväliseksi toimijaksi

Raisio-konserni on viimeisten kymmenen vuoden aikana käynyt läpi muodonmuutoksen paikallisesta toimijasta kansainväliseksi osajaksi. Muutos näkyy niin Brändit-toiminnoissa kuin Raisioagrossakin. Lisäksi koko konsernin toiminnassa näkyvät vahvasti ekologisuus ja vastuullisuus.

Valtaosa nyky-Raision Brändit-yksikön liikevaihdosta ja -tuloksesta tulee Suomen ulkopuolisilta markkinoilta. Raisioagro puolestaan on keskittynyt naudan- ja kalanrehuihin sekä ruokintaosaamiseen. Raisiosta on kasvanut kansainvälisessä kilpailussa pärjäävä toimija, jonka kannattavuus on hyvällä tasolla.

Innovaatiot tuovat uusia mahdollisuuksia elintarviketeollisuudelle

Aina aleneva ruoan hinta rakentuu väärille oletuksille, sillä ruokaketjuun vaikuttavat maailmanlaajuiset ilmiöt, kuten väestönkasvu, kaupungistuminen, pula makeasta vedestä ja ilmastonmuutos. Nämä ilmiöt voimistavat raaka-aineiden hintaheilahteluja ja ruokaketjun riskejä.

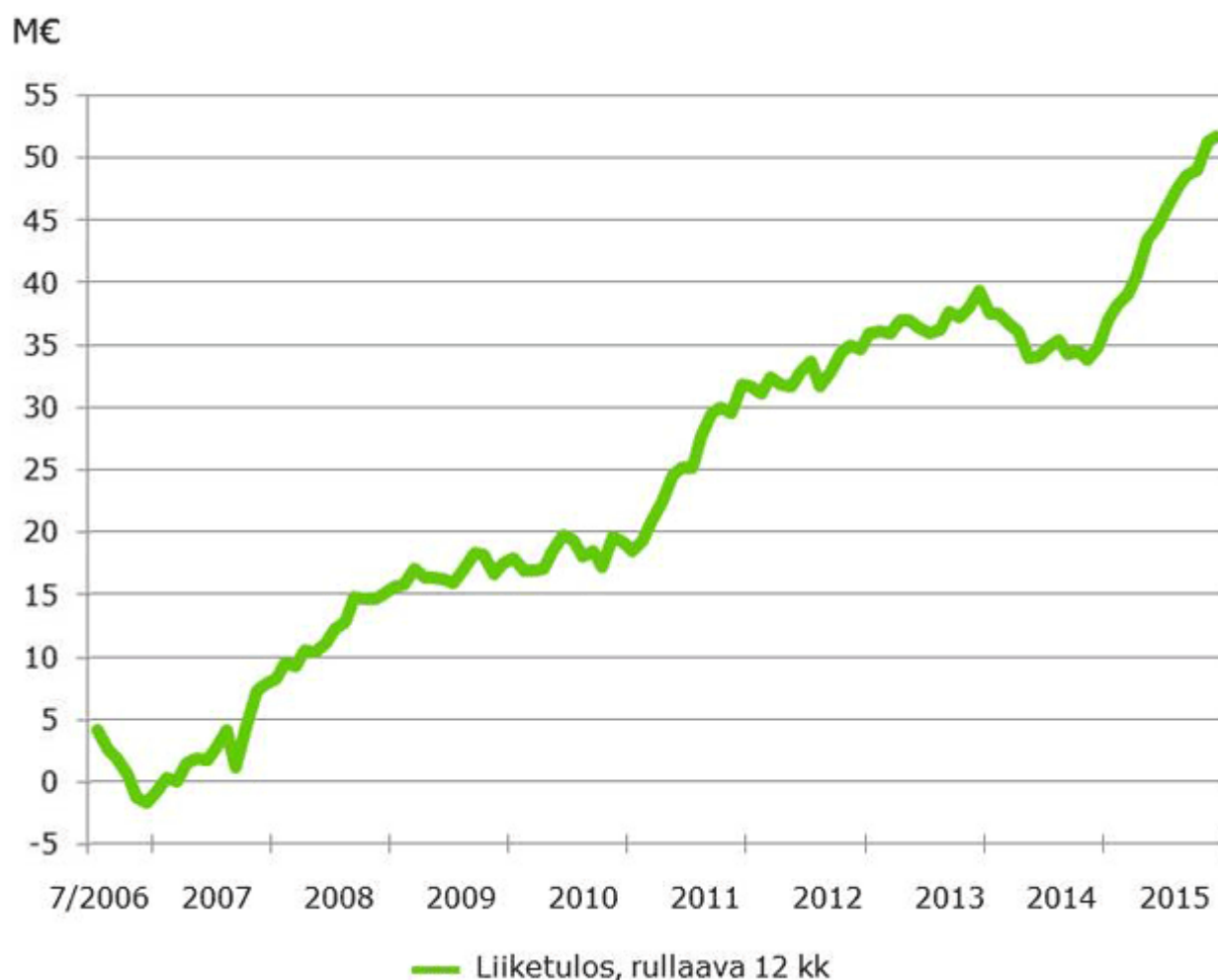
Erityisesti tiede ja keksinnöt vievät ruokateollisuutta uuteen suuntaan. Tämä tarkoittaa esimerkiksi yksilöllisiä, sairauksia ehkäiseviä ruokavalioita, jotka hankitaan verkosta. Keksinnöt tulevat vyörymään vahvemmin myös elintarviketeollisuuteen. Terveyttä, kauneutta ja älyä voi edistää ruoan avulla. Tämä muuttaa varmasti alan kilpailuasetelmia.

Matti Rihko

Taloudellinen katsaus

Vuonna 2015 Raisio teki 51,7 miljoonan euron liike tuloksen ilman kertaeriä. Samalla konsernin liikevoittoprosentti ilman kertaeriä nousi 9,9 prosenttiin. Liikevoitto parani lähes 17 miljoonaa euroa ja liikevoittoprosentti lähes kolme prosenttiyksikköä. Hyvä tulos yhdessä tehokkaan nettokäyttöpääoman hallinnan kanssa varmistivat 65 miljoonan euron operatiivisen kassavirran.

Konsernin liike tulos

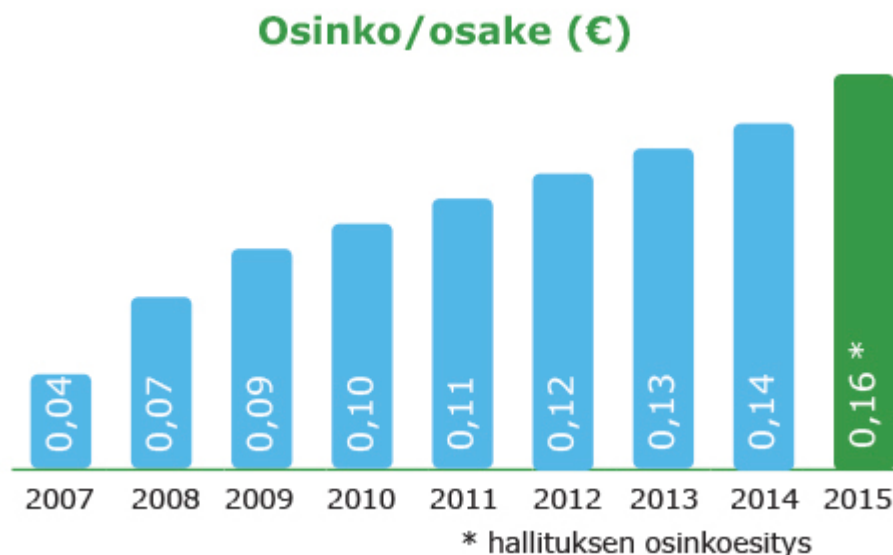

Jatkuvat toiminnot, ilman kertaluonteisia eriä

Raision vuosi 2015 lyhyesti ilman kertaluonteisia eriä

- Konsernin liike tulos ilman kertaeriä oli 51,7 (34,8 vuonna 2014) miljoonaa euroa, +48 %.
- Konsernin liike tulos oli 9,9 (7,0) % liikevaihdosta.
- Konsernin liikevaihto oli 521,2 (493,9) miljoonaa euroa.
- Brändit-yksikön liike tulos ilman kertaeriä oli 55,4 (35,9) miljoonaa euroa, mikä on 14,4 (11,7) % liikevaihdosta.

- Raisioagron liiketulos ilman kertaeriä oli 2,8 (3,4) miljoonaa euroa.
- Liiketoiminnan rahavirta oli 65,0 (26,2) miljoonaa euroa.
- Hallituksen osinkoesitys on 0,16 euroa (0,14 euroa) osakkeelta, +14 %.

Keskeistä vuonna 2015

- Benecol-kuluttajatuoteliiketoiminnan osto loppuvuonna 2014 oli Raisiolle tärkeä kauppa ja loppuvuonna 2015 Benecol-tuotteiden myynnissä oli vahvaa orgaanista kasvua Isossa-Britanniassa.
- Makeisliiketoimintaan muodostettiin eurooppalainen organisaatio ja omien brändien myynti kasvoi.
- Pohjois-Euroopan välipalat-liiketoiminnalla hyvä vuosi, erityisesti Elovena-välipalauutuudet menestyivät.
- UK:n välipalat-toimintoja tehostettiin ja sopeutettiin markkinatilanteeseen.
- Maitotilojen vaikea tilanne lisäsi tilojen siirtymistä edullisempiin ja matalamman lisäarvon rehuihin.
- Benemilk sai ensimmäisen Primafat-tilauksen.

Keskeiset tunnusluvut

	Q4/2015	Q3/2015	Q2/2015	Q1/2015	2015	2014
Tulos						
Liikevaihto, M€	122,7	134,5	141,5	122,5	521,2	493,9
Liikevaihdon muutos, %	4,2	5,9	6,8	5,0	5,5	-11,4
Liiketulos, M€	5,7	16,0	11,1	9,6	42,4	6,9
Liiketulos, M€, ilman kertaeriä	12,0	16,0	14,0	9,6	51,7	34,8
Liiketulos, %, ilman kertaeriä	9,8	11,9	9,9	7,9	9,9	7,0
Poistot ja arvonalennukset, M€	7,1	3,5	6,9	3,6	21,1	32,9

Poistot ja arvonalennukset, M€, ilman kertaeriä	3,5	3,5	5,9	3,6	16,5	14,6
Käyttökate (EBITDA), M€	12,8	19,5	18,0	13,2	63,6	39,8
Käyttökate (EBITDA), M€, ilman kertaeriä	15,4	19,5	20,0	13,2	68,1	49,5
Rahoituserät, M€	-1,0	-0,7	-0,4	-0,5	-2,5	-1,5
Tulos/osake (EPS), €	0,04	0,08	0,05	0,05	0,22	0,04
Tulos/osake (EPS), €, ilman kertaeriä	0,06	0,08	0,07	0,05	0,26	0,18
Tase						
Omavaraisuusaste, %	-	-	-	-	62,3	60,2
Nettovelkaantumisaste, %	-	-	-	-	12,1	22,2
Korollinen nettorahoitusvelka, M€	-	-	-	-	42,2	72,2
Oma pääoma/osake, €	-	-	-	-	2,23	2,07
Osinko/osake, €	-	-	-	-	0,16*	0,14
Investoinnit, M€**	3,3	2,6	3,0	2,1	11,0	104,9

* Hallituksen esitys yhtiökokoukselle

** Sisältää yritysostot

Kertaerät, miljoonaa euroa

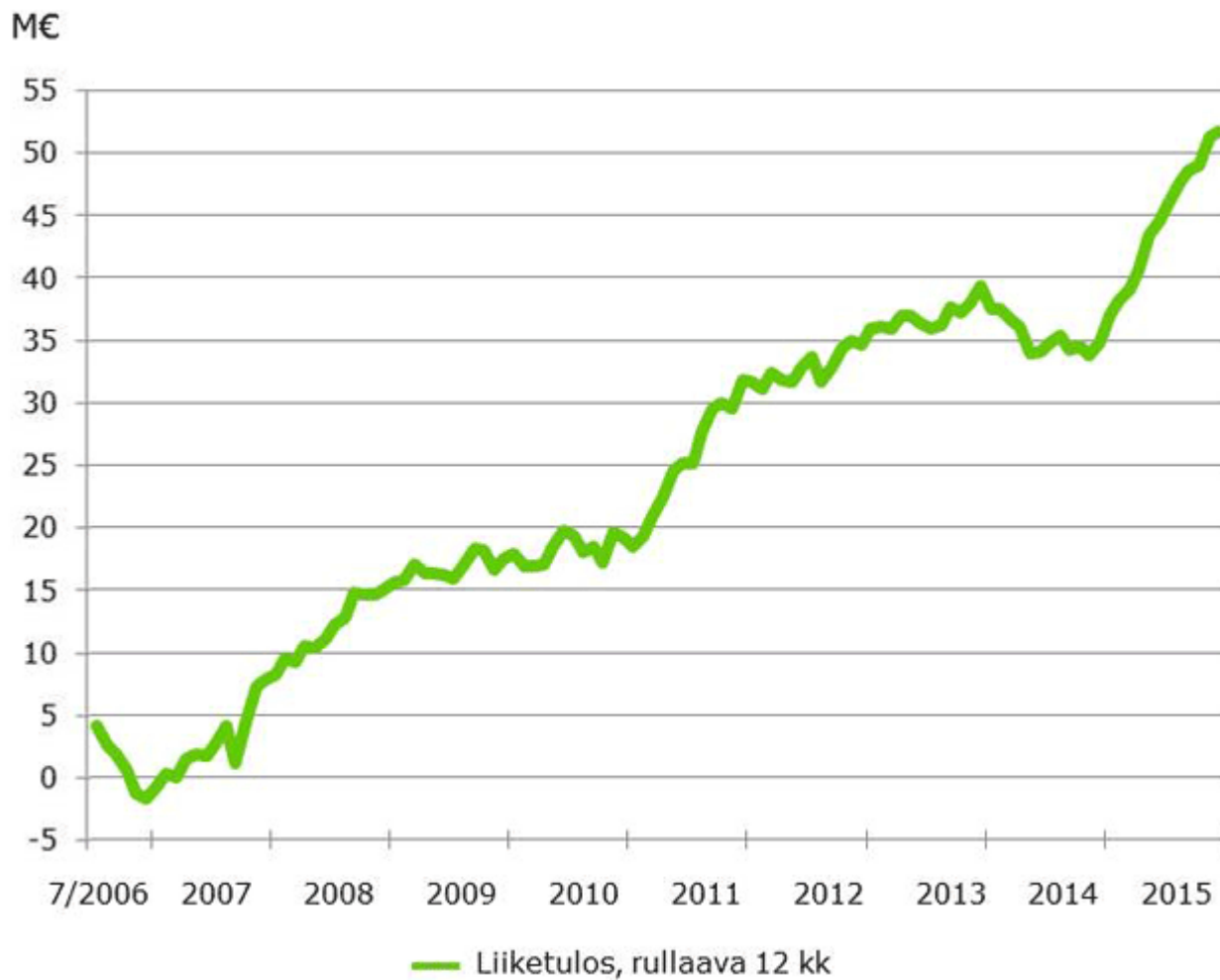
	Q4/2015	Q3/2015	Q2/2015	Q1/2015	2015	2014
Brändit						
Southallin tehtaan saneerausikulut, UK	-11,3	0,0	0,0	0,0	-11,3	0,0
Tehostamishankkeet, UK	0,1	0,0	-1,4	0,0	-1,3	-3,5
Honey Monster -brändin tasearvon alaskirjaus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-10,1
Luovutustappio Sulman pastatehtaan myynnistä	0,0	0,0	-1,5	0,0	-1,5	0,0
Yritysostot ja divestoinnit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-1,5
Carlshman Mejeri -tavaramerkin myynti	4,1	0,0	0,0	0,0	4,1	0,0
Muut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3

Raisioagro						
Toiminnan uudelleenjärjestely	-0,4	0,0	0,0	0,0	-0,4	-9,9
Kasviöljyliiketoiminnan lopetus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-2,4
Yhteiset						
Myytyyn liiketoimintaan liittyvä kertaluonteinen jälkikäteinen korvaus	1,1	0,0	0,0	0,0	1,1	0,0
Muut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3
Vaikutus liiketulokseen	-6,3	0,0	-2,9	0,0	-9,2	-27,9

Taloudellinen katsaus

Vuonna 2015 Raisio teki 51,7 miljoonan euron liiketuloksen ilman kertaeriä. Samalla konsernin liikevoittoprosentti ilman kertaeriä nousi 9,9 prosenttiin. Liikevoitto parani lähes 17 miljoonaa euroa ja liikevoittoprosentti lähes kolme prosenttiyksikköä. Hyvä tulos yhdessä tehokkaan nettokäyttöpääoman hallinnan kanssa varmistivat 65 miljoonan euron operatiivisen kassavirran.

Konsernin liiketulos

Jatkuvat toiminnot, ilman kertaluonteisia eriä

Raision vuosi 2015 lyhyesti ilman kertaluonteisia eriä

- Konsernin liiketulos ilman kertaeriä oli 51,7 (34,8 vuonna 2014) miljoonaa euroa, +48 %.
- Konsernin liiketulos oli 9,9 (7,0) % liikevaihdosta.
- Konsernin liikevaihto oli 521,2 (493,9) miljoonaa euroa.
- Brändit-yksikön liiketulos ilman kertaeriä oli 55,4 (35,9) miljoonaa euroa, mikä on 14,4 (11,7) % liikevaihdosta.
- Raisioagron liiketulos ilman kertaeriä oli 2,8 (3,4) miljoonaa euroa.
- Liiketoiminnan rahavirta oli 65,0 (26,2) miljoonaa euroa.
- Hallituksen osinkoesitys on 0,16 euroa (0,14 euroa) osakkeelta, +14 %.

Keskeistä vuonna 2015

- Benecol-kuluttajatuoteliiketoiminnan osto loppuvuonna 2014 oli Raisiolle tärkeä kauppa ja loppuvuonna 2015 Benecol-tuotteiden myynnissä oli vahvaa orgaanista kasvua Isossa-Britanniassa.
- Makeisliiketoimintaan muodostettiin eurooppalainen organisaatio ja omien brändien myynti kasvoi.
- Pohjois-Euroopan välipalat-liiketoiminnalla hyvä vuosi, erityisesti Elovena-välipalauutuudet menestyivät.
- UK:n välipalat-toimintoja tehostettiin ja sopeutettiin markkinatilanteeseen.
- Maitotilojen vaikea tilanne lisäsi tilojen siirtymistä edullisempiin ja matalamman lisäarvon rehuihin.
- Benemilk sai ensimmäisen Primafat-tilauksen.

Keskeiset tunnusluvut

	2015	2014
Tulos		
Liikevaihto, M€	521,2	493,9
Liikevaihdon muutos, %	5,5	-11,4
Liiketulos, ME	42,4	6,9
Liiketulos, M€ ilman kertaeriä	51,7	34,8
Liiketulos, % ilman kertaeriä	9,9	7,0
Poistot ja arvonalennukset, M€	21,1	32,9
Poistot ja arvonalennukset, M€ ilman kertaeriä	16,5	14,6
Käyttökate (EBITDA), M€	63,6	39,8

Käyttökate (EBITDA), M€ ilman kertaeriä	68,1	49,5
Rahoituserät, M€	-2,5	-1,5
Tulos/osake (EPS), €	0,22	0,04
Tulos/osake (EPS), € ilman kertaeriä	0,26	0,18
Tase		
Omavaraisuusaste, %	62,3	60,2
Nettovelkaantumisaste, %	12,1	22,2
Korollinen nettorahoitusvelka, M€	42,2	72,2
Oma pääoma/osake, €	2,23	2,07
Osinko/osake, €	0,16*	0,14
Investoinnit, M€**	11,0	104,9

* Hallituksen esitys yhtiökokoukselle

** Sisältää yritysostot

Kertaerät, miljoonaa euroa

	2015	2014
Brändit		
Southallin tehtaan saneerauskulut, UK	-11,3	0,0
Tehostamishankkeet, UK	-1,3	-3,5
Honey Monster -brändin tasearvon alaskirjaus	0,0	-10,1
Luovutustappio Sulman pastatehtaan myynnistä	-1,5	0,0
Yritysostot ja divestoinnit	0,0	-1,5
Carlshman Mejeri -tavaramerkin myynti	4,1	0,0
Muut	0,0	-0,3
Raisioagro		
Toiminnan uudelleenjärjestely	-0,4	-9,9

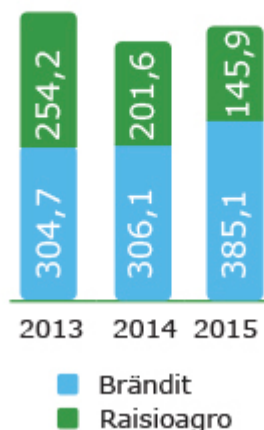
Kasviöljyliiketoiminnan lopetus	0,0	-2,4
Yhteiset		
Myytyyn liiketoimintaan liittyvä kertaluonteinen jälkikäteinen korvaus	1,1	0,0
Muut	0,0	-0,3
Vaikutus liiketulokseen	-9,2	-27,9

Liikevaihto

**Liikevaihto
(milj. €)**

**Liikevaihto
(milj. €)**

**Liikevaihto yksiköittäin
(%)**

■ Brändit 74 %
■ Raisioagro 26 %

**Liikevaihto markkina-alueittain
(%)**

■ Suomi 34 %
■ Iso-Britannia 37 %
■ Muu Eurooppa 27 %
■ Muu maailma 2 %

**Liikevaihto Brändit-yksikkö
(milj. €)**

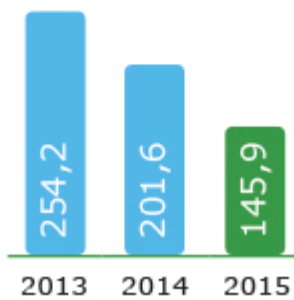

Liikevaihto markkina-alueittain Brändit-yksikkö (%)

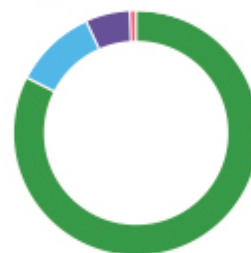

■ Suomi 16 %
■ Iso-Britannia 50 %
■ Muu Eurooppa 31 %
■ Muu maailma 3 %

Liikevaihto Raisioagro-yksikkö (milj. €)

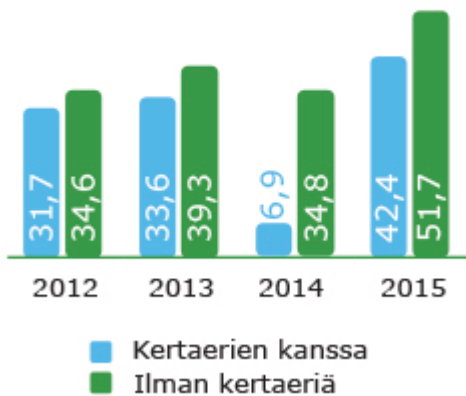
Liikevaihto markkina-alueittain Raisioagro-yksikkö (%)

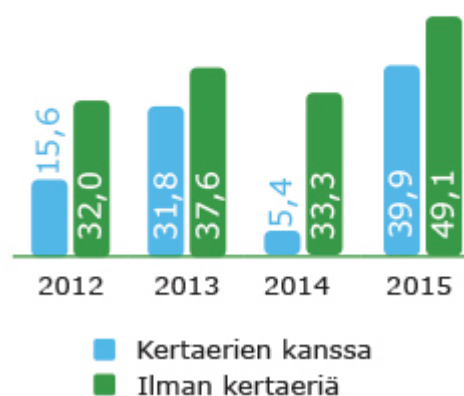
- Suomi 81 %
- Venäjä 12 %
- Muu Eurooppa 6 %
- Muu maailma 1 %

Liiketulos

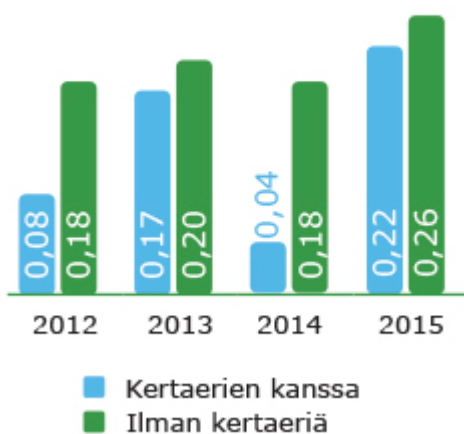
**Liiketulos
(milj. €)**

**Tulos ennen veroja
(milj. €)**

**Tulos/osake
EPS (€)**

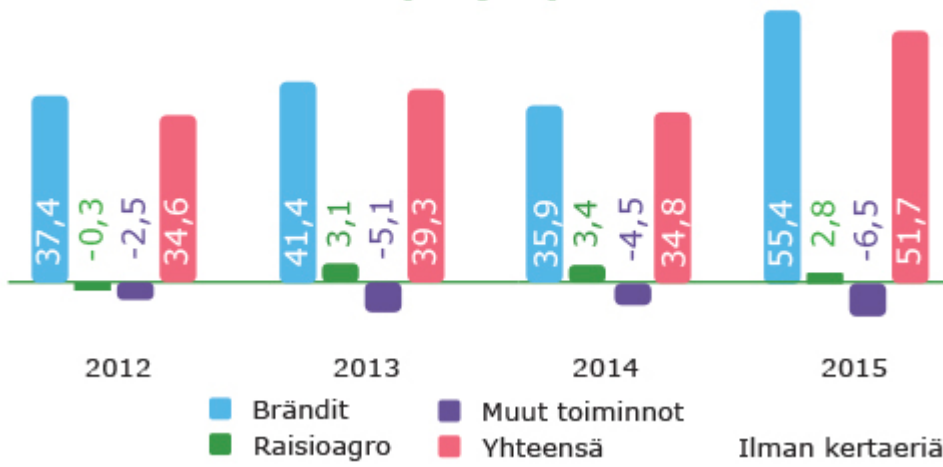
**Liiketulos
Brändit-yksikkö
(milj. €)**

**Liiketulos
Raisioagro-yksikkö
(milj. €)**

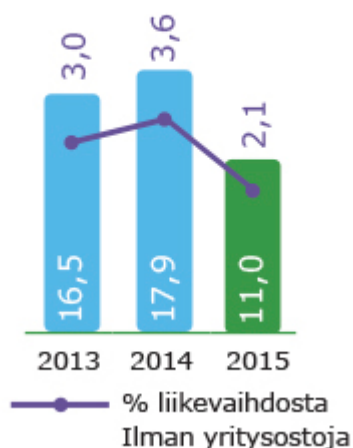

Liiketulos segmenteittäin (milj. €)

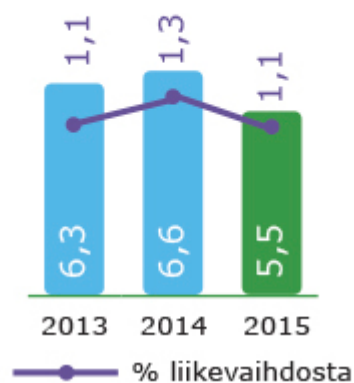

Muut tunnusluvut

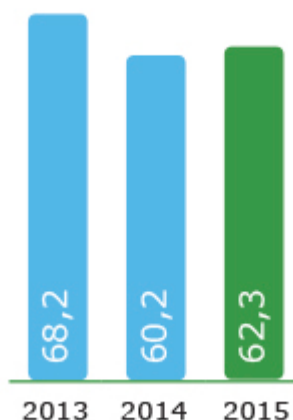
Investoinnit
(milj. €)

Tutkimus- ja kehityskulut
(milj. €)

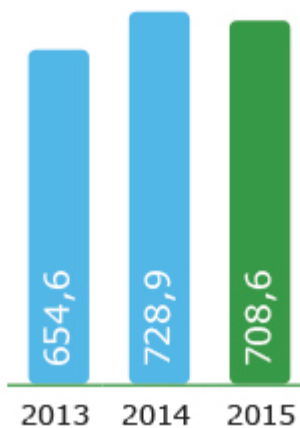
Omavaraisuusaste
(%)

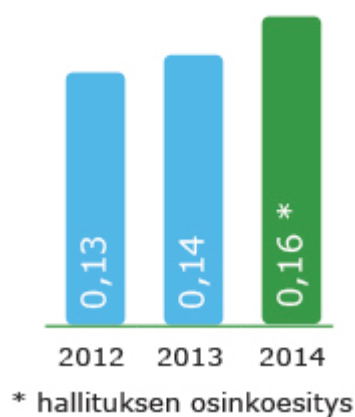
Oma pääoma/osake
(€)

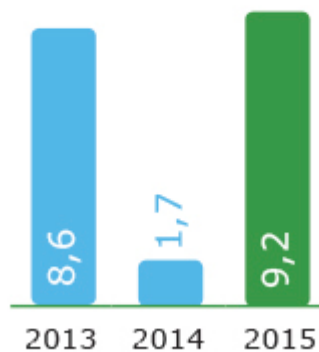
Yritysarvo EV
(milj. €)

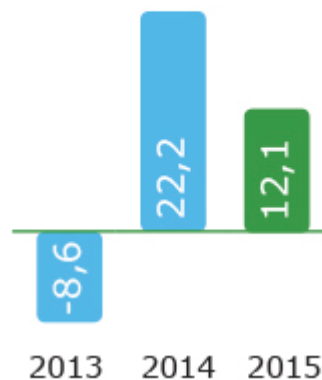
Osinko/osake
(€)

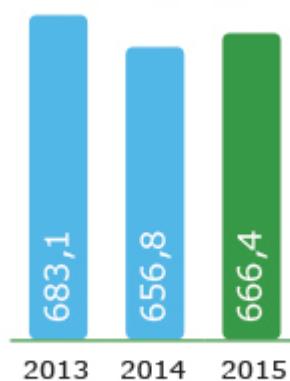
Sijoitetun pääoman tuotto (%)

Netto-velkaantumisaste (%)

Markkina-arvo (milj. €)

Ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita

Keskeiset tunnusluvut 2015

Keskeiset tunnusluvut, tulos, ilman kertaeriä

	Q4/2015	Q3/2015	Q2/2015	Q1/2015	2015
LIKEVAIHTO					
Brändit, M€	97,6	95,9	97,8	93,7	385,1
Raisioagro, M€	28,3	40,3	44,7	32,6	145,9
Muut toiminnot, M€	0,2	0,3	2,6	0,3	3,4
Toimialaryhmien välinen myynti, M€	-3,3	-2,1	-3,7	-4,1	-13,2
Liikevaihto yhteensä, M€	122,7	134,5	141,5	122,5	521,2
LIIKETULOS					
Brändit, M€	13,9	15,8	14,3	11,3	55,4
Raisioagro, M€	0,0	1,3	1,4	0,1	2,8
Muut toiminnot, M€	-1,9	-1,2	-1,6	-1,8	-6,5
Liiketulos yhteensä, M€	12,0	16,0	14,0	9,6	51,7
% liikevaihdosta	9,8	11,9	9,9	7,9	9,9
Rahoitustuotot ja -kulut, netto, M€	-1,0	-0,7	-0,4	-0,5	-2,5
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta, M€	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tulos ennen veroja, M€	11,0	15,2	13,6	9,2	49,1
Tuloverot, M€	-1,4	-2,9	-2,6	-1,7	-8,7
Tilikauden tulos, M€	9,6	12,3	11,0	7,5	40,4
Tulos/osake, €	0,06	0,08	0,07	0,05	0,26

Keskeiset tunnusluvut, tase

	31.12.2015	30.9.2015	30.6.2015	31.3.2015

Omavaraisuusaste, %	62,3	60,3	57,5	55,7
Nettovelkaantumisaste, %	12,1	18,0	22,4	20,6
Korollinen nettorahoitusvelka, M€	42,2	61,7	75,6	67,4
Oma pääoma/osake, €	2,23	2,18	2,15	2,08
Investoinnit*	11,0	7,7	5,1	2,1

*Sisältää yritysostot

Keskeiset tunnusluvut 2015

Keskeiset tunnusluvut, tulos ilman kertaeriä

	2015
LIKEVAIHTO	
Brändit, M€	385,1
Raisioagro, M€	145,9
Muut toiminnot, M€	3,4
Toimialaryhmien välinen myynti, M€	-13,2
Liikevaihto yhteensä, M€	521,2
LIIKETULOS	
Brändit, M€	55,4
Raisioagro, M€	2,8
Muut toiminnot, M€	-6,5
Liiketulos yhteensä, M€	51,7
% liikevaihdosta	9,9
Rahoitustuotot ja -kulut, netto, M€	-2,5
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta, M€	0,0
Tulos ennen veroja, M€	49,1

Raision vuosikertomus / Taloudellinen katsaus / Tunnusluvut 2015

Tuloverot, M€	-8,7
Tilikauden tulos, M€	40,4
Tulos/osake, €	0,26

Keskeiset tunnusluvut, tase

	31.12.2015
Omavaraisuusaste, %	62,3
Nettovelkaantumisaste, %	12,1
Korollinen nettorahoitusvelka, M€	42,2
Oma pääoma/osake, €	2,23
Investoinnit*	11,0

*Sisältää yritysostot

Tunnusluvut 2013-2015

Keskeiset tunnusluvut, tulos, ilman kertaeriä

	2015	2014	2013
LIIKEVAIHTO			
Brändit, M€	385,1	306,1	304,7
Raisioagro, M€	145,9	201,6	254,2
Muut toiminnot, M€	3,4	1,2	1,3
Toimialaryhmien välinen myynti, M€	-13,2	-15,0	-2,6
Liikevaihto yhteensä, M€	521,2	493,9	557,6
LIIKETULOS			
Brändit, M€	55,4	35,9	41,4
Raisioagro, M€	2,8	3,4	3,1
Muut toiminnot, M€	-6,5	-4,5	-5,1
Liiketulos yhteensä, M€	51,7	34,8	39,3
% liikevaihdosta	9,9	7,0	7,1
Rahoitustuotot ja -kulut, netto, M€	-2,5	-1,5	-1,8
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta, M€	0,0	0,0	0,0
Tulos ennen veroja, M€	49,1	33,3	37,6
Tuloverot, M€	-8,7	-5,4	-7,3
Tilikauden tulos, M€	40,4	27,9	30,2
Tulos/osake, €	0,26	0,18	0,20

Keskeiset tunnusluvut, tase

	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013
Omavaraisuusaste, %	62,3	60,2	68,2

Nettovelkaantumisaste, %	12,1	22,2	-8,6
Korollinen nettoraahoitusvelka kauden lopussa, M€	42,2	72,2	-28,5
Oma pääoma/osake, €	2,23	2,07	2,13
Investoinnit*	11,0	104,9	16,5

* Sisältää yritysostot

Tunnusluvut 2013-2015

Keskeiset tunnusluvut, tulos, ilman kertaeriä

	2015	2014
LIKEVAIHTO		
Brändit, M€	385,1	306,1
Raisioagro, M€	145,9	201,6
Muut toiminnot, M€	3,4	1,2
Toimialaryhmien välinen myynti, M€	-13,2	-15,0
Liikevaihto yhteensä, M€	521,2	493,9
LIIKETULOS		
Brändit, M€	55,4	35,9
Raisioagro, M€	2,8	3,4
Muut toiminnot, M€	-6,5	-4,5
Liiketulos yhteensä, M€	51,7	34,8
% liikevaihdosta	9,9	7,0
Rahoitustuotot ja -kulut, netto, M€	-2,5	-1,5
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta, M€	0,0	0,0
Tulos ennen veroja, M€	49,1	33,3

Raision vuosikertomus / Taloudellinen katsaus / Tunnusluvut 2013-2015

Tuloverot, M€	-8,7	-5,4
Tilikauden tulos, M€	40,4	27,9
Tulos/osake, €	0,26	0,18

Keskeiset tunnusluvut, tase

	31.12.2015	31.12.2014
Omavaraisuusaste, %	62,3	60,2
Nettovelkaantumisaste, %	12,1	22,2
Korollinen nettorahoitusvelka kauden lopussa, M€	42,2	72,2
Oma pääoma/osake, €	2,23	2,07
Investoinnit*	11,0	104,9

* Sisältää yritysostot

Strategiset tavoitteet

Raisio visio on olla ekologisten ja terveellisten välipalojen edelläkävijä johtavilla brändeillä sekä kestävän ruokaketjun aktiivinen kehittäjä. Yhtiön strategiset tavoitteet rakentuvat tämän vision pohjalta.

Raision strategian ydin muodostuu kokonaisuudesta, johon kuuluvat innovaatiot sekä terveellisyys, ekologia ja välipalat.

INNOVATIIVISUUS +

HEALTH - Terveellisyys

ECOLOGY - Ekologia

MOBILE FOOD - Välipalat

= RAISION HEM-STRATEGIA

Raision toiminnot on jaettu kahteen yksikköön: Brändeihin ja Raisioagroon. Brändeihin kuuluu Benecol, Välipalat, Makeiset ja Benemilk. Raisioagroon kuuluvat naudan- ja kalanrehut, viljakauppa ja verkkokauppa.

Raisio = Brändit ja Raisioagro

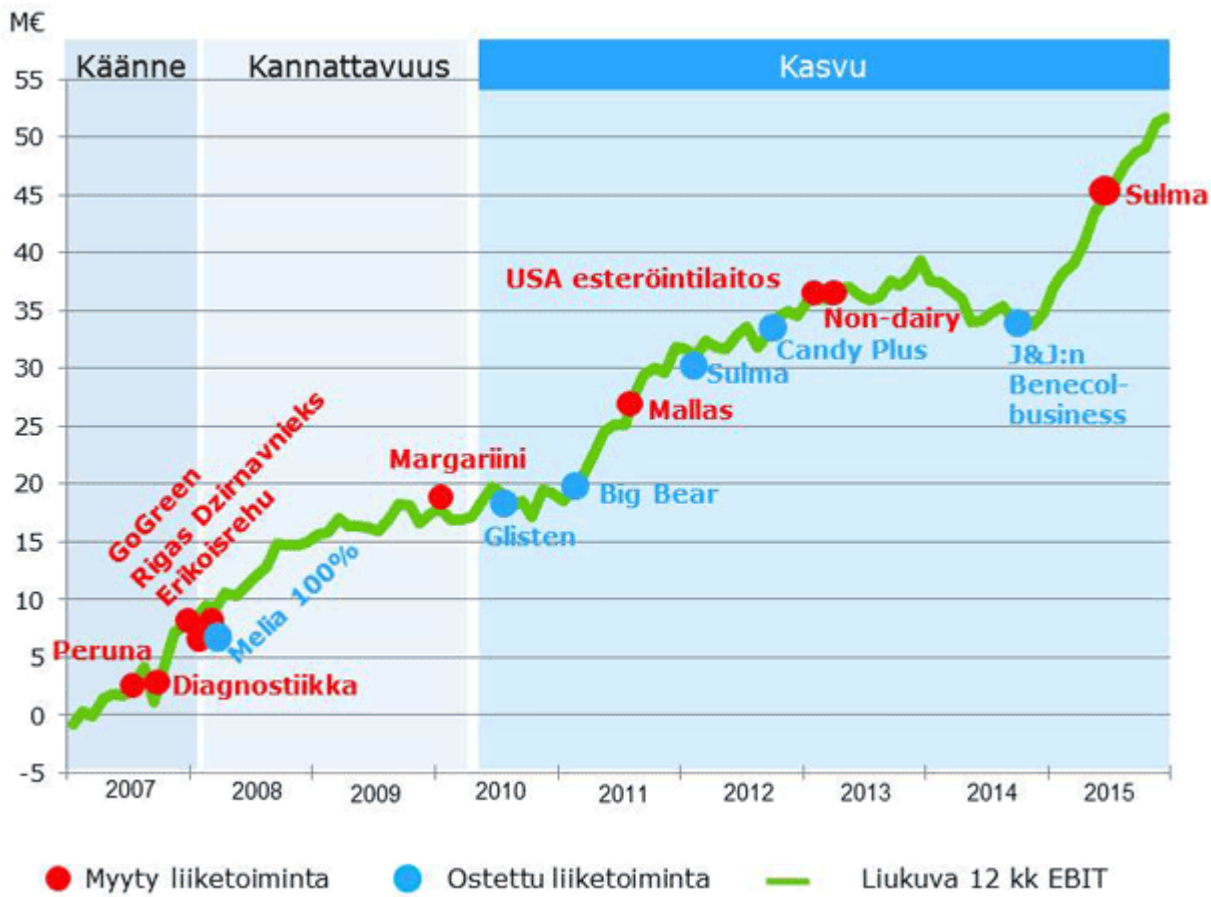
	Brändit	Raisioagro
Avainluvut 2015	<ul style="list-style-type: none"> • Liikevaihto 385 M€ • Liiketulos 45,4 M€ 	<ul style="list-style-type: none"> • Liikevaihto 146 M€ • Liiketulos 2,4 M€
Tuotteet	<ul style="list-style-type: none"> • Benecol • Terveelliset ja ekologiset välipalat • Makeiset 	<ul style="list-style-type: none"> • Naudan- ja kalanrehut • Tuotantopanokset ja -tarvikkeet • Viljakauppa
Toimintatapa	<ul style="list-style-type: none"> • Kuluttajille • Kansainvälistä 	<ul style="list-style-type: none"> • Suoraosto ja -myynti • Paikallista
Kilpailuedut	<ul style="list-style-type: none"> • Brändit • Innovaatiot • IPR 	<ul style="list-style-type: none"> • Innovaatiot • Ruokintaosaaminen • Verkkokauppa

Tavoitteena kannattava kasvu

Raision kasvujakso alkoi vuonna 2010 ja jatkuu yhä. Kasvujaksonsa aikana Raisio on toteuttanut useita yritysostoja, mutta myös luopunut liiketoiminnoista, jotka eivät ole yhtiön ydinosaamista. Raisiosta on yritysostojen myötä saanut vahvan jalansijan Ison-Britannian välipala- ja makeismarkkinoilla. Viimeisimmän vuoden 2014 lopulla toteutuneen yritysoston myötä Iso-Britanniasta tuli Raision suurin Benecol-tuotteiden kotimarkkina-alue. Raision kasvujaksonsa aikana toteuttamat yritysostot ovat kasvattaneet merkittävästi liikevaihto ja liiketulosta.

Raisio on jatkossakin aktiivinen toimija yritysostoissa niissä kategorioissa, jotka tukevat yhtiön strategian toteutumista.

Raision liiketuloksen kehitys ja yrityskaupat

Jatkuvat toiminnot, ilman kertaeriä

Kuluttajien tarpeiden mukaisia uutuustuotteita ja toiminnan tehostamista

Benecol-liiketoiminnan osto Johnson & Johnson-yhtiöiltä marraskuussa 2014 oli Raisiolle tärkeä ja hyvä kauppa. Yritysosto mahdollistaa Benecol-liiketoiminnan kehittämisen omista lähtökohdista ensi kertaa sitten vuoden 1997. Benecol-liiketoiminnan pitkän aikavälin strategisia tavoitteita ovat Benecol-tuotteiden kilpailukyvyyn vahvistaminen nykyisillä markkinoilla, laajentuminen uusille markkinoille sekä uusien tuotteiden kehittäminen ja kaupallistaminen.

Vuoden 2015 lopulla Raisio päätti sulkea Southallin tehtaan maaliskuun 2016 loppuun mennessä. Tehtaan murotuotanto ulkoistetaan ja välipalapatukoiden tuotanto keskitetään Raision Newportissa sijaitsevalle tehtaalle. Pohjois-Euroopan Välipalat-liiketoiminta täydensi brändituotteidensa valikoimaa välipalauutuuksilla, jotka vastaavat kuluttajien tarpeisiin. Kansainvälinen kiinnostus suomalaisen kauraosaamiseen ja kauratuotteisiin on Raisiolle mahdollisuus, sillä yhtiöllä on kauran jalostamiseen liittyvää huippuosaamista.

Makeisliiketoiminnassa jatkettiin toiminnan tehostamista. Pitkäjänteinen työ omien brändituotteiden myynnin kasvattamiseksi onnistui uutuustuotteiden, uusien pakkausvaihtoehtojen, uusien jakelukanavien ja brändien uudelleenlanseerausten ansiosta.

Raisioagrolla vahvaa osaamista naudan- ja kalanrehuissa

Raisioagro jatkaa keskittymistä niihin maatalouden osa-alueisiin, joissa menestys perustuu ruokinnan ja kasvinviljelyn erikoisosaamiseen ja innovaatioihin. Raisioagron tehtävänä on auttaa asiakkaitaan tuottamaan kuluttajille terveellistä ruokaa tehokkaasti, kannattavasti ja kestävästi.

Keskittymisen tavoitteena on vahvistaa sekä Raisioagron että sen strategisten brändien asemaa asiakkaiden ja sidosryhmien keskuudessa. Benemilk ja Hercules LP Opti ovat konkreettisia esimerkkejä Raisioagron erikoisosaamisesta ja innovaatiokyvystä. Valintoja ohjaavat ensisijaisesti asiakkaiden tarpeet. Raisioagro keskittää panostukset entistä voimakkaammin strategisesti valittuihin kohteisiin eli naudan- ja kalanrehuihin sekä kasvinviljelyyn. Syksyllä 2015 lanseerattiin kuluttajille Benella-kirjolohti, jonka kasvatuksessa hyödynnetään Raisioaquan rehuinnovaatiota.

Raisiolta ratkaisuja myös globaaleihin haasteisiin

Raisio on aktiivinen innovoija elintarvikeketjun globaalien haasteiden ratkaisemiseksi. Yhtiö on viime vuosina kaupallistanut innovaatioita, joilla mm. parannetaan kotieläintuotannon hyötysuhdetta kannattavasti. Raisiolla on kykyä, halua ja osaamista tuottaa innovaatioita, joilla elintarvikeketjun kannattavuutta ja tehokkuutta kyetään parantamaan kestävästi.

Liiketoiminnan riskit

Raisio-konserni on kansainvälinen monialakonserni, jonka päätuotteita ovat kasvipohjaiset elintarvikkeet sekä naudan- ja kalanrehut. Raisio on merkittävä uusiutuvien raaka-aineiden käyttäjä, joten niiden laadussa, saatavuudessa ja hinnassa tapahtuvat ja vaikeasti ennakoitavat muutokset ovat konsernin liiketoiminnoille haaste. Raision päätoimialueella Euroopassa kuluttajakysyntään vaikuttavia muutoksia seurataan tarkasti ja toimintaa pyritään sopeuttamaan niihin.

Maailmantalouden arvioidaan kasvavan maltillisesti vuonna 2016 ja kasvua generoi ennen muuta yksityinen kulutus. Euroalueen talouden arvioidaan kasvavan kohtuullisesti vuonna 2016. Elpyminen perustuu edelleen yksityiseen kulutukseen, mitä tukevat matala öljyn hinta ja korkotaso sekä heikentynyt euro. Euroopan pakolaiskriisi jatkuu ja sen vaikutukset saattavat ulottua moninaisina paitsi politiikkaan myös talouteen.

Suomen talous kasvaa vaisusti ja tämäkin kasvuodotus perustuu kotimaiseen kysyntään; matala korkotaso ja matala inflaatio sekä alentunut energian hinta tukevat tätä. Työttömyysasteen arvioidaan pysyvän korkeana. Kuluttajien luottamus oman talouden näkyisiin kääntyi laskuun syksyllä 2015. Ison-Britannian talouden kasvun arvioidaan edelleen jatkuvan vahvana ja sekä työllisyyden että ansioiden kehittyvän myönteisesti. Liiketoimintaympäristö Venäjällä ja Ukrainassa pysynee vaikeana.

Valuuttakurssien muutokset saattavat vaikuttaa merkittävästi Raision liikevaihtoon ja -tulokseen suoraan ja välillisesti, sillä huomattava osa niin konsernin liikevaihdosta kuin tuloksesta kertyy Isossa-Britanniassa. Ruplan ulkoisen arvon vaihtelu heijastuu niin rehujen kuin kauratuotteiden vientiin Venäjälle ja saattaa vaikuttaa myös tuotantolaitosten käyttöasteeseen.

Iso osa Raision liikevaihdosta ja tuloksesta kertyy Isossa-Britanniassa.

Maatalouspohjaisten raaka-aineiden saatavuus ja hinta ovat Raision liiketoiminnoille merkittävä haaste. Ilmaston lämpeneminen ja siitä seuraavat sään ääri-ilmiöt vaikuttavat nopeasti näiden hyödykkeiden sato-odotuksiin, tarjontaan, kysyntään ja hintaan. Muutokset muiden myös keskeisten raaka-aineiden tarjonnassa, kysynnässä, saatavuudessa ja hinnassa ovat mahdollisia. Riskienhallinnan merkitys sekä arvon että volyymin suhteen on liiketoiminnan kannattavuuden näkökulmasta olennaisen tärkeää.

Euroopassa keskustellaan ja tehdään aloitteita erilaisten ns. terveyshaittaverojen asettamisesta. Eräänä veron kohteena saattaa olla sokeri. Mikäli tällaiset aloitteet johtavat uusiin veroihin, niillä on todennäköinen vaikutus Raision liiketoimintaan.

Iso-Britannia järjestää kansanäänestyksen jäsenyydestään Euroopan unionissa mahdollisesti jo vuonna 2016, viimeistään vuonna 2017. Mahdollinen ero vaikuttaisi aikanaan myös Raision paikalliseen liiketoimintaan, huomioiden kuitenkin, että pääosa tuotannosta ja myynnistä kohdistuu paikallisille markkinoille.

Raisio arvioi päivittäistavaramarkkinoiden pysyvän edelleen varsin vakaina verrattuna muihin toimialoihin. Vähittäiskaupan toiminta luo painetta myös elintarviketeollisuudelle niin hintojen kuin myyntiehtojen kautta.

Kotimaisen maa- ja kotieläintalouden kannattavuusongelmat heikentävät alan ostovoimaa ja luovat painetta Raisioagron kannattavuudelle. Euroopan unionin Ukrainan ja Krimin kriisin johdosta vuonna 2014 asettamat pakotteet ja Venäjän asettamat vastapakotteet, erityisesti meijerituotteiden vientikielto, vaikeuttavat jatkuessaan edelleen suoraan ja välillisesti Raisioagron liiketoimintaan.

*Päivittäistavaramarkkinoiden
ennakoidaan edelleen
pysyvän vakaina.*

Liiketoimintansa kasvun ja kannattavuuden varmistamiseksi Raisio saattaa toteuttaa yritysjärjestelyjä, jotka samoin kuin rationalisointihankkeet, saattavat aiheuttaa merkittäviä kertaluontoisia kuluja.

Riskienhallinta

Raisio on kansainvälinen elintarvikkeisiin ja rehuihin erikoistunut yhtiö. Konsernin liiketoiminnassa ja toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset saattavat altistaa yhtiön merkittävillä riskeillä. Riskienhallinta on Raisiossa osa jokapäiväistä toimintaa ja päätöksentekoa, jolla pyritään ehkäisemään haitallisia vaikutuksia liiketoimintaan tai taloudelliseen tilaan ja siten yhtiön arvoon.

Raision riskienhallintapolitiikassa on määritelty riskienhallinnan tavoitteet, periaatteet ja vastuut. Riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa riskit ja turvata Raision liiketoiminnan jatkuvuus, tuotteiden ja toiminnan turvallisuus, henkilöstö ja omaisuus sekä ehkäistä omistaja-arvoon negatiivisesti vaikuttavia tapahtumia.

Raisio painottaa riskienhallinnassa ennaltaehkäisevää toimintaa ja pyrkii jatkuvasti kehittämään riskienhallintaa kaikilla sen osa-alueilla. Liiketoimintayksiköt sekä tukifunktiot, kuten rahoitus, vastaavat käytännössä riskien tunnistamisesta ja kartoittamisesta sekä raportoivat riskeistä konsernin johtoryhmälle ja riskienhallintatoiminnolle. Riskienhallintatoiminto puolestaan vastaa riskienhallinnan koordinoinnista, kehittämisestä ja seurannasta konsernitasolla. Sisäisen valvonnan havainnoista ja liiketoiminnan riskeistä raportoidaan hallitukselle osana kuukausittaista taloudellista raportointia.

Raisio painottaa riskienhallinnassa ennaltaehkäisevää toimintaa

Raisio-konserniin kohdistuvia merkittäviä riskejä kevään 2016 arvion mukaan

Globaalin taloustilanteen muutos tai geopoliittisten jännitteiden kasvu voivat vaikuttaa Raision toimintaympäristöön monella eri tavalla. Erityisesti Ison-Britannian mahdollinen ero EU:sta, Euroopan pakolaiskriisi ja Venäjän asettamat meijerituotteiden tuontirajoitukset voivat vaikuttaa moninaisesti muiden taloudellisten ja poliittisten muutoksien ohella kilpailutilanteeseen. Raisio arvioi kuitenkin päivittäistavaramarkkinoiden pysyvän suhteellisen vakaina verrattuna muihin toimialoihin ja pyrkii jatkuvasti kehittämään kilpailukykyään kaikilla päämarkkina-alueillaan.

Kansainvälisenä konsernina Raision toimintaan vaikuttavat eri toiminta-alueiden lakeihin ja säädöksiin ml. verotukseen liittyvät asiat. Ennakoimattomat muutokset sääntelyssä voivat aiheuttaa merkittäviä muutoksia toimintaympäristöön, millä saattaa olla negatiivinen vaikutus Raision kannattavuuteen. Esimerkiksi erilaisten ns. terveyshaittaverojen kohdistuminen Raision tuotteisiin ja sen käyttämiin raaka-aineisiin saattavat vaikuttaa tuotteiden hintaan, kysyntään ja myös tarjontaan. Raisio seuraa aktiivisesti sääntelyyn liittyvää keskustelua, tiedottamista ja hankkeita sekä pyrkii huomioimaan niistä toimintaansa vaikuttavat muutokset.

Valuuttakurssien muutokset saattavat vaikuttaa merkittävästi Raision liikevaihtoon ja -tulokseen suoraan ja välillisesti, sillä huomattava osa niin konsernin liikevaihdosta kuin tuloksesta kertyy muussa valuutassa kuin euroina. Raision valuuttakurssiriskit muodostuvat pääosin vieraan valuutan rahavirroista ja ulkomaisten konserniyhtiöiden taseen ja tuloslaskelman muuttamisesta euroiksi. Raision keskitetty rahoitusfunktio vastaa valuuttakurssiriskien hallinnasta konsernin riskienhallintapolitiikan mukaisesti.

Raision rahoitusfunktio vastaa myös muista rahoitukseen liittyvistä riskeistä ja niiden hallinnasta. Rahoitusriskejä ja niiden hallintaa kuvataan seikkaperäisesti tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Raisio käyttää toiminnassaan useita maatalouspohjaisia raaka-aineita, jolloin niiden saatavuudessa, laadussa tai hinnassa tapahtuvat muutokset altistavat Raision merkittävälle riskeille. Raisio pyrkii suojautumaan raaka-aineiden hinta- ja saatavuusmuutoksilta erilaisilla sopimuksilla, johdannaisilla sekä aktiivisesti kehittämällä tuotantoprosesseja siten, että raaka-aineita voidaan muokata ja käyttää tehokkaammin tuotantoprosessissa.

Elintarvike- ja rehuliiketoiminnassa tuotteiden laatu on ensisijaisen tärkeää. Virheellisten tuotteiden tai toimitusvaikeuksien vaikutukset Raision asiakassuhteisiin, maineeseen ja kannattavuuteen voivat olla merkittäviä. Eri raaka-aineiden, pakkausmateriaalien ja tuotannossa tarvittavan kaluston laadun takaamiseksi Raisio pyrkii hallitsemaan tuotteiden laaturiskiä kouluttamalla aktiivisesti henkilöstöään ja toimimalla tiukan laadunvarmistusprosessin mukaisesti.

Elintarviketeollisuuden kansainvälistyessä kilpailu ja kustannuspaineet ovat kasvaneet selvästi. Lisäksi markkinoille on lanseerattu yhä enemmän vähittäiskauppojen omia edullisia tuotemerkkejä. Ison-Britannian vähittäiskauppakettajat ovat voimakkaasti karsineet tuotelistauksiaan, minkä johdosta kilpailu hyllytilasta on kiristynyt. Raisio pyrkii vastaamaan kilpailuun tehostamalla omaa toimintaansa sekä panostamalla brändeihin ja innovaatioihin.

Raision liiketoimintaan liittyy vahvasti tietotekniikan ja tietojärjestelmien käyttö. Mahdollisia riskejä tietoteknisille sovelluksille ovat muun muassa tietoturvaloukkaukset, väärinkäytökset, haittaohjelmistot ja virukset sekä järjestelmien toimintahäiriöt. Edellä mainitut riskit voivat toteutuessaan aiheuttaa eri järjestelmien vajaatoimintaa ja häiritä Raision toimintavarmuutta, kannattavuutta ja taloudellista suorituskykyä. Tietoteknisten riskien realisoitumista pyritään minimoimaan konsernin henkilöstön kouluttamisella ja aktiivisella tiedottamisella mahdollisista riskeistä ja uhkista. Järjestelmätasolla riskejä vähennetään jatkuvalla valvonnalla, ennaltaehkäisevällä huolto- ja ylläpitotoiminnalla sekä kumppaniverkostolta hankittavan tietotaidon avulla. Tietoturva-asioissa Raisio pyrkii noudattamaan jatkuvan parantamisen periaatteita.

Tässä mainittujen riskien ja niiden hallitsemisen lisäksi Raisioon saattaa kohdistua myös muita riskejä.

Näkymät 2016

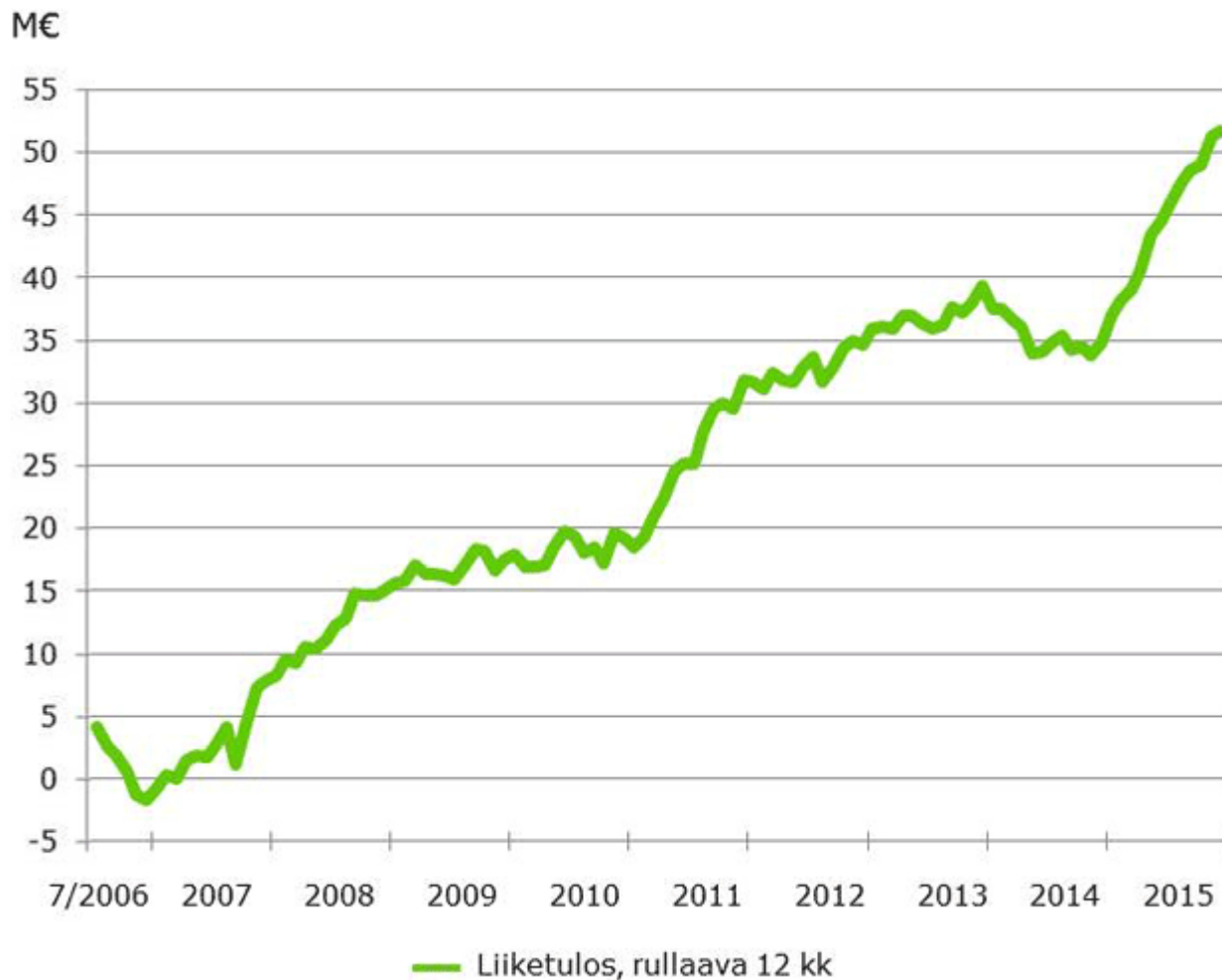
Raisio julkaisi osana vuoden 2015 tilinpäätöstiedotettaan näkymät vuodelle 2016.

Raisio ennakoi heikentyneestä näkyvyydestä ja vaikeasta markkinatilanteesta huolimatta liiketuloksensa paranevan vuonna 2016.

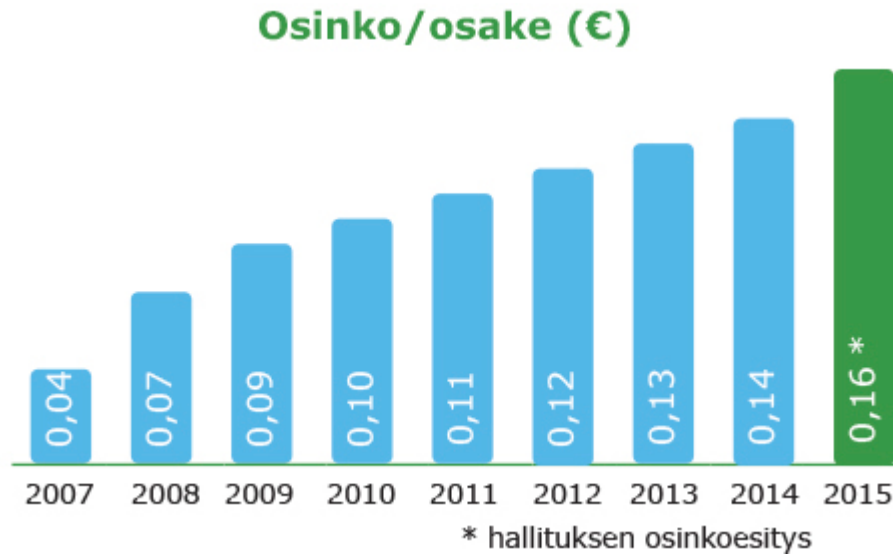
Raision vuosi 2015

Raisio teki vuonna 2015 ennätystuloksen, 51,7 miljoonaa euroa ilman kertaeriä, mikä on vahva suoritus vaikeassa markkinatilanteessa. Hyvä tulos yhdessä tehokkaan nettokäyttöpääoman kanssa varmistivat 65 miljoonan euron operatiivisen kassavirran.

Konsernin liike tuloksen kehitys

Jatkuvat toiminnot, ilman kertaluonteisia eriä

Keskeistä vuonna 2015

- Benecol-kuluttajatuoteliiketoiminnan osto loppuvuonna 2014 oli Raisiolle tärkeä kauppa. Raision Benecol-kuluttajatuotteiden kotimarkkinat ovat Iso-Britannia, Irlanti, Belgia, Puola, Suomi ja Hongkong.
- Loppuvuonna 2015 Benecol-tuotteiden myynnissä Isossa-Britanniassa oli vahvaa orgaanista kasvua.
- Pohjois-Euroopan Välipalat-liiketoiminnalla oli hyvä vuosi, erityisesti Elovena-välipalauutuudet olivat onnistuneita lanseerauksia.
- UK:n Välipalat-toimintoja tehostettiin ja sopeutettiin markkinatilanteeseen.
- Makeisliiketoimintaan muodostettiin eurooppalainen organisaatio ja omien brändien myynti kasvoi.
- Maitotilojen vaikea tilanne lisäsi tilojen siirtymistä edullisempiin ja matalamman lisäarvon rehuihin. Venäjän asettaman meijerituotteiden tuontikiellon vaikutukset näkyivät koko Suomen maitoketjussa.
- Benemilk sai ensimmäisen Primafat-tilauksen.

Raisio on kannattava ja kansainvälinen

Raisio on viimeisten kymmenen vuoden aikana kasvanut paikallisesta, hajanaisesta, matalan kannattavuuden ja volyymivetoisten toimintojen yhtiöstä kannattavaksi, keskittyneeksi ja IPR-vetoiseksi elintarvike- ja rehualojen kansainväliseksi toimijaksi.

Raision liiketoiminnat ovat Benecol, Välipalat, Makeiset ja Raisioagro. Jokainen liiketoiminta tekee yli 100 miljoonaa euroa liikevaihtoa vuodessa. Raisio on aktiivinen Benemilkin kansainvälisessä kaupallistamisessa.

Benecol on Raision kansainvälinen brändi. Loppuvuonna 2014 toteutuneen yrityskaupan ansiosta Raisiolla on ensi kertaa pitkään aikaan mahdollisuus kehittää Benecol- liiketoimintaa merkittäväillä kotimarkkinoillaan omista lähtökohdistaan. Raisio panostaa Benecol-brändiin ja sen markkinointiin sekä tuo markkinoille uutuuksia. Lisäksi yhtiö jatkaa aktiivista työtä uusien Benecol-markkinoiden avaamiseksi erityisesti Aasiassa partnereidensa kanssa.

Välipalojen merkitys kasvaa, sillä ihmiset haluavat terveellisiä, luonnollisia ja helppoja vaihtoehtoja liikkuvaan elämäntapaan. Vuonna 2015 Raisio toi markkinoille Elovena-välipalapatukat ja -puurokupit, Harvest Chewee naposteltavat välipalat, uuden Benecol-levitteen, uudistetun Dormen-brändin ja täydensi gluteenittomien Provena-tuotteiden valikoimaa. Kauran ja kauratuotteiden kysyntä maailmalla kasvaa ja Raisiolla on kauraan liittyvää huippuosaamista ja tuotteita.

Makeisissa Raisio on merkittävä sopimusvalmistaja tunnetuille kansainvälisille makeisbrändeille ja vähittäiskaupalle. Raisiolla on lukuisia omia makeisbrändejä Isossa-Britanniassa ja Tšekissä. Makeisissa "Free from" on uusi kuluttajatrendi ja Raisiolla on vahvaa osaamista luonnollisempiin makeisiin liittyen.

Naudan- ja kalanrehuihin keskittyvä Raisioagro auttaa asiakkaitaan tuottamaan terveellistä ruokaa tehokkaasti, kannattavasti ja kestävästi sekä varmistaa eläinten hyvinvointia. Syksyllä 2015 Raisioaqua lanseerasi kuluttajille yhdessä kumppaneidensa kanssa Benella-kirjolohe, minkä myötä kestävästi kasvatettu ja terveellinen kirjolohi

erottuu selvästi kaupan kalatiskaissa. Benella-kirjoloheen ruokinnassa hyödynnetään Raisioaquan ainutlaatuista Hercules Opti -ruokintakonseptia. Benella on terveellistä ja sillä on Suomen Sydänliiton myöntämä Sydänmerkki.

Benemilkin kansainvälinen kaupallistaminen jatkui. Keväällä 2015 Benemilkin lisensointimallin rinnalle luotiin Primafat-ingredientin myyntiin perustuva liiketoimintamalli. Vuoden 2015 lopussa saatiin ensimmäinen Primafat-tilaus, jonka myötä operatiivinen liiketoiminta käynnistyi.

Raision tärkeät tapahtumat 2015

Joulukuu

Raisio tehostaa Ison-Britannian muro- ja välipalaliiketoimintaansa

Marraskuu

BENEMILK

Benemilk Oy selvittää uusia rahoitusvaihtoehtoja

Raision Q3/2015 osavuositulos: Liiketulos

ennätysellinen 16,0 miljoonaa euroa ilman kertaeriä

Benecol 20 vuotta: Suomalainen innovaatio kasvoi maailmanlaajuiseksi kuluttajabrändiksi

Lokakuu

Suomalaiset syövät entistä enemmän välipaloja - Terveellisemmille välipaloille on tarvetta

Raisio uudistaa Ison-Britannian murolliketoimintaansa

Syyskuu

Benemilk-patentit hyväksyttiin ensimmäisenä Etelä-Afrikassa

Benella-kirjolohi

säästää luontoa

Elokuu

Raision Q2/2015 osavuositarkastus: Raisio nostaa tilikauden näkymää

Kesäkuu

Benecol Kiinan markkinoille

Toukokuu

Raision Q1/2015 osavuositarkastus: Liiketuloksen paraneminen vahvisti Raision paluun takaisin kasvun uralle

Vuoden 2014 lopulla ostettu Benecol-liiketoiminta on integroitu onnistuneesti ja suunnitelmien mukaisesti osaksi Raisiota

Benemilkin lisensointimallin rinnalle luotiin ingredientin myyntiin perustuva liiketoimintamalli

Huhtikuu

Elovena 90 vuotta:
Yhteistyötä koulujen ja
SUL:n kanssa
laajennetaan
juhluvuoden kunniaksi

Helmikuu

Benecol-tuotteet Etelä-Korean markkinoille

Raision tilinpäätöstiedote: Vuosi 2014 oli Raisiolle kaksijakoinen

RAISIO aqua

Raisioagron kalanrehuliiketoiminta on Raisioaqua

Toimintaympäristö

Raisio on kansainvälinen monialosaaja, joten muutokset toimintaympäristössä vaikuttavat yhtiön liiketoimintoihin eri tavoin. Yhteistä Raision liiketoiminnoille vuonna 2015 oli kilpailun kiristyminen kaikilla markkinoilla. Raision päämarkkina-alueita ovat Iso-Britannia, Puola, Suomi, Tšekki ja Venäjä.

Raision päämarkkina-alueiden talouskehitys

Euroalueen talouskehitys jatkui Yhdysvaltoja ja Iso-Britanniaa hitaampana ja kasvoi 1,5 prosenttia, mikä on kuitenkin selvästi enemmän kuin vuonna 2014. Raakaöljyn hinnan aleneminen tuki kasvua samoin kuin matalana säilynyt korkotaso. Maailmantalous kasvoi vuonna 2015 arvioitua hitaammin, mutta kuitenkin yli 3 prosenttia.

Ison-Britannian talous kasvoi 2,5 prosenttia pääasiassa kotitalouksien kulutuksen ansiosta. Kuluttajien luottamus, hyvä palkka- ja työllisyyskehitys sekä alhainen inflaatio tukivat kasvua.

Suomen talous kehittyi erittäin vaisusti ja kokonaistuotanto oli euroalueen huonoimpia.

Puolan talous kasvoi noin 3,5 prosenttia investointien ja kulutuskysynnän kasvun myötä.

Venäjän talous supistui edelleen voimakkaasti. Pääsyyinä oli raakaöljyn laskeva hintatrendi.

Kilpailun kiristyessä korostuvat innovaatiot ja osaaminen

Euroopassa vähittäiskaupan tilanne oli vaikea ja hinnoitteluun liittyvät vaatimukset kiristyivät. Kauppa tarvitsee kuitenkin partnereita, jotka innovoivat uutuusia ja siten edistävät teollisuuden asemaa edelläkävijänä. Yhtiöiden kustannustehokkuus, erottuminen kilpailijoista erityisosaamisella ja ketteryys sopeutua muutoksiin korostuivat.

Brittikuluttajat haluavat entistä enemmän vastinetta rahoilleen. Kilpailu murojen ja välipalapatukoiden sekä kolesterolia alentavien terveystuotteiden elintarvikkeiden markkinoilla kiristyi entisestään. Isossa-Britanniassa vähittäiskauppa tiukensi valikoimakriteereitä, mikä kiristi kilpailua ja korosti entisestään promootioiden tärkeyttä. Kuluttajat ovat myös entistä terveystietoisempia mm. pitkään jatkuneen julkisen sokerikeskustelun myötä ja erityisesti lapsille suunnattujen tuotteiden sokeripitoisuuksia seurataan tarkasti.

Ison-Britannian ja Tšekin makeismarkkinat ovat kypsät ja kokonaiskulutuksen kasvu vaatimatonta. Isossa-Britanniassa Free from -makeiset ovat uusi kuluttajatrendi. Suomessa vähittäiskaupan myynti supistui selvästi ja vuoden uusi ilmiö olivat erityisesti elintarvikkeisiin kohdistuneet ns. kaupan halpuuttamiskampanjat. Erilaisten kauratuotteiden kansainvälinen kysyntä kasvoi. Raisiolla on hyvät mahdollisuudet kaurasta jalostettujen tuotteiden, esimerkiksi kauraleseiden, luomukauran ja puhdaskauran, vientiin.

Brittikuluttajat ovat yhä terveystietoisempia.

Venäjällä talouden epävarmuus jatkui. Edullisempien tuotteiden osuus kaupan tuotevalikoimasta kasvoi. Tuotteiden valmistajien ja markkinoilla olevien tuotteiden määrä kasvoi. Kilpailu kuluttajatuotteiden markkinoilla jatkui kireänä.

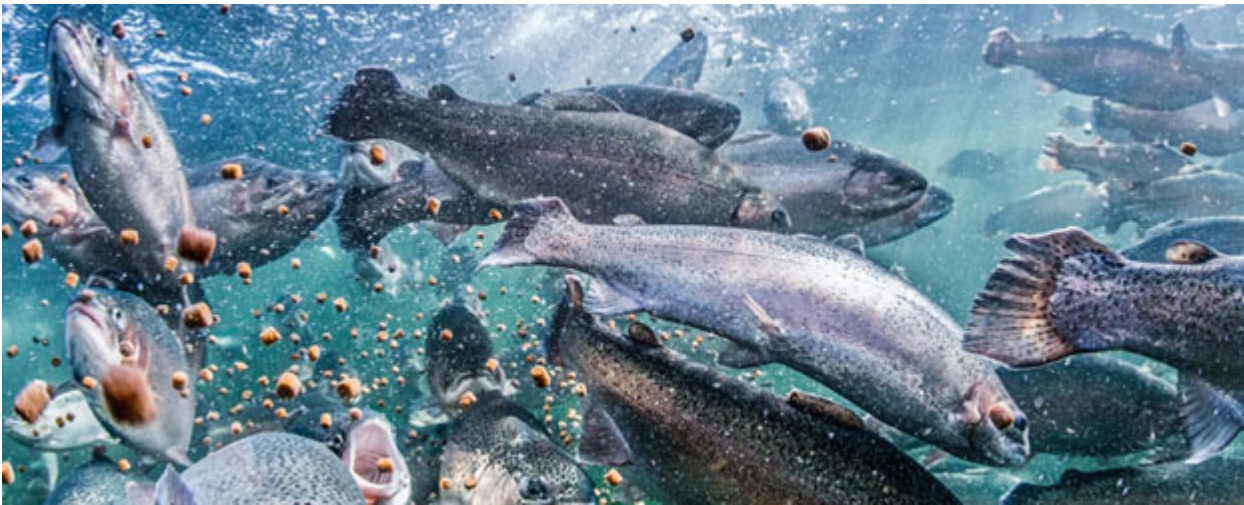

Venäjän asettaman meijerituotteiden tuontikiellon vaikutukset olivat välillisiä ja näkyivät koko maitoketjussa. Suomessa maidonhinnan lasku kiihdytti loppuvuonna maitotilojen siirtymistä edullisempien, alemman lisäarvon rehujen käyttöön.

Suomessa ja Luoteis-Venäjällä kesä 2015 oli kalankasvatukselle yksi historian parhaista. Suomessa kalantuotannon kokonaisvolyymi ei kuitenkaan noussut merkittävästi johtuen kesällä 2014 helteiden

Venäjän meijerituotteiden tuontikielto vaikuttaa Suomen koko maitoketjuun.

takia menetetyistä seuraavan vuoden poikasista. Rehutoimitukset jatkuivat tasaisina koko kesän.

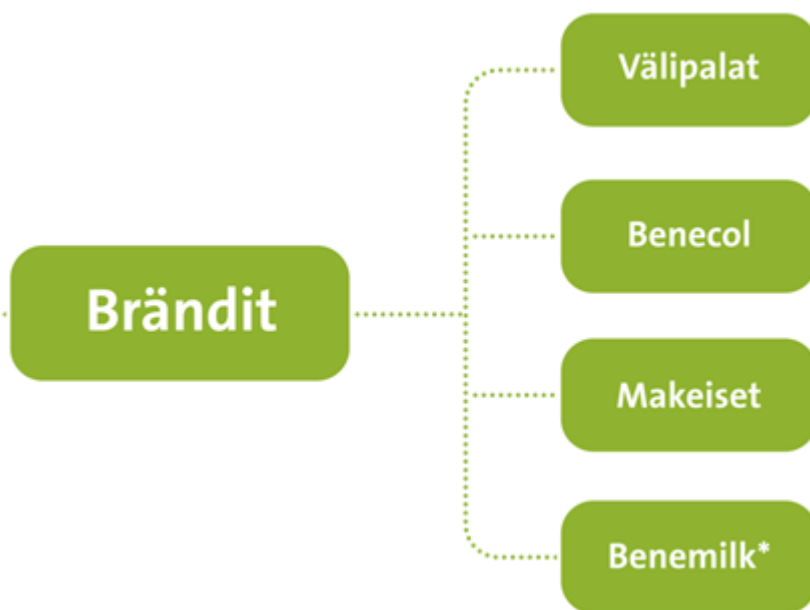
Brändit

Raision Brändit-yksikköön kuuluvat Välipalat-, Benecol- ja Makeisliiketoiminta sekä omana yhtiönään Benemilk-liiketoiminta. Raision Brändit-yksikön päämarkkina-alueet ovat Iso-Britannia, Puola, Suomi, Tšekki ja Venäjä. Benecol-tuotteiden ainesosan, kasvistanoliesterin, markkinat ovat globaalit. Raision tunnettuja brändejä ovat Benecol, Elovena, Sunnuntai, Provena, Nordic, Honey Monster, Poppets, Fox's ja Juicee Gummee.

Keskeistä vuonna 2015

- Benecol-kuluttajatuoteliiketoiminnan osto loppuvuonna 2014 oli Raisiolle tärkeä kauppa. Raision uusia Benecol-kuluttajatuotteiden kotimarkkinoita ovat Iso-Britannia, Irlanti ja Belgia.
- Loppuvuonna Benecol-tuotteiden myynnissä oli vahvaa orgaanista kasvua Isossa-Britanniassa.
- Pohjois-Euroopan välipalat-liiketoiminnalla oli hyvä vuosi.
- Elovena-välipalauutuudet menestyivät hyvin.
- Ison-Britannian välipalat-toimintoja tehostettiin ja sopeutettiin markkinatilanteeseen.
- Makeisliiketoimintaan muodostettiin eurooppalainen organisaatio.
- Useiden Raision omien makeisbrändien myynti kasvoi.

Brändit-yksikkö

*Raision ja Intellectual Venturesin yhteistyöyrittäjä

Taloudellinen katsaus

Brändit-yksikön liikevaihto oli 385,1 (306,1 vuonna 2014) miljoonaa euroa. Brändit-yksikön liiketulos oli 45,4 (20,6

vuonna 2014) ja ilman kertaeriä 55,4 (35,9) miljoonaa euroa, mikä on 11,8 (6,7) ja ilman kertaeriä 14,4 (11,7) prosenttia liikevaihdosta. Liikevaihtoa kasvatti ja liiketulosta paransi merkittävimmin ostettu Benecol-kuluttajatuoteliiketoiminta Isossa-Britanniassa, Irlannissa ja Belgiassa.

Valuuttakursseilla oli selvä positiivinen vaikutus Brändit-yksikön liikevaihtoon ja liiketulokseen. Valuuttakurssien positiivinen vaikutus näkyy erityisesti Ison-Britannian toiminnoissa, missä kertyy huomattava osa Brändit-yksikön liikevaihdosta ja liiketuloksesta.

Brändit-yksikön keskeiset tunnusluvut

		2015	2014
Liikevaihto	M€	385,1	306,1
Välipalat	M€	138,9	141,7
Benecol	M€	140,3	62,3
Makeiset	M€	105,4	100,6
Benemilk	M€	0,0	0,0
Liiketulos	M€	45,4	20,6
Kertaerät	M€	-10,0	-15,3
Liiketulos ilman kertaeriä	M€	55,4	35,9
Liiketulos ilman kertaeriä	%	14,4	11,7
Investoinnit*	M€	9,1	103,1

* Sisältää yritysoston

Liiketoimintakatsaukset

Brändit-yksikköön kuuluvien liiketoimintojen vuotta 2015 käsitellään osana vuosikertomusta olevissa liiketoimintojen omissa katsauksissa:

[Benecol](#)

[Välipalat](#)

[Makeiset](#)

[Benemilk](#)

Benecol

Raision Benecol-liiketoiminta muodostuu kahdesta osasta: kuluttajatuotteiden myynnistä ja markkinoinnista kotimarkkinoilla sekä Benecol-tuotteiden ainesosan, kasvistanoliesterin, lisensoinnista ja partneriyhteistyöstä. Benecol-tuotteet ovat myynnissä noin 30 maassa. Vuonna 2015 Benecol täytti 20 vuotta.

Keskeistä vuonna 2015

- Benecol-tuotteet lanseerattiin Kiinan ja Etelä-Korean markkinoille.
- UK:ssa oli vahvaa orgaanista kasvua loppuvuonna ja kasvun ennakoidaan jatkuvan.
- Vuoden 2014 loppupuolella ostettu Benecol-kuluttajatuoteliiketoiminta UK:ssa, Irlannissa ja Belgiassa integroitiin suunnitelmien mukaisesti osaksi Raisiota.
- Puolassa kannattavuus parani toteutettujen tehostamistoimien ansiosta.
- Suomessa Benecol-levitteiden myynti kasvoi.
- Olivio aloitti loppuvuonna Raision lisenssipartnerina USA:ssa Benecol-levitteellä.

Taloudellinen katsaus

Benecol-liiketoiminnan liikevaihto vuonna 2015 oli 140,3 miljoonaa euroa (62,3 milj. euroa vuonna 2014). Liikevaihtoa kasvatti ja liiketulosta paransi merkittävästi marraskuussa 2014 ostettu kuluttajatuoteliiketoiminta Isossa-Britanniassa, Irlannissa ja Belgiassa.

Benecol-tuotteiden suurimmalla markkinalla Isossa-Britanniassa myynti kasvoi vuoden viimeisellä neljänneksellä heikon kolmannen vuosineljänneksen jälkeen ja orgaanisen kasvun ennakoidaan jatkuvan. Irlannissa ja Belgiassa myynti jäi vertailuvuodesta. Puolassa liiketoiminnan kannattavuus parani, mutta liikevaihto pieneni. Benecol-tuotteiden ainesosan, kasvistanoliesterin, myynti oli vertailuvuoden tasolla.

Suurin osa Benecolin liikevaihdosta tulee Euroopasta. Vuonna 2015 Aasian ja Etelä-Amerikan osuus Benecolin liikevaihdosta oli vielä pieni, mutta kasvava.

Benecol-liiketoiminta

Benecol-liiketoiminta muodostuu kahdesta osasta: kuluttajatuotteiden myynnistä ja markkinoinnista kotimarkkinoilla sekä Benecol-tuotteiden ainesosan, kasvistanoliesterin, lisensoinnista ja partneriyhteistyöstä. Benecol-tuotteiden ainesosan markkinat ovat globaalit.

Raision omia Benecol-kuluttajatuotteiden kotimarkkinoita olivat vuonna 2015 Iso-Britannia, Irlanti, Belgia, Puola, Suomi, Portugali ja Hong Kong. Vuoden 2016 alussa Portugalissa aloitti uusi lisenssikumppani, joten se ei enää ole Raision kotimarkkina-alue.

Kolesterolia alentavien terveysvaikutteisten elintarvikkeiden kategoria on viime vuosina laajentunut erityisesti Aasiaan, missä Raisio on yhteistyössä partnereidensa kanssa onnistunut avaamaan uusia markkinoita. Benecol on monella markkina-alueella Aasiassa ollut ensimmäisenä luomassa kategoriaa. Tästä hyvänä esimerkkinä on Indonesia, jossa Benecol-tuotteet lanseerattiin jo vuonna 2008. Vuonna 2015 Benecol-tuotteet lanseerattiin Etelä-Koreassa ja Kiinassa.

Benecol-tuotteet myynnissä 30 maassa, joista 6 on Raision kotimarkkinoita

- Raision kuluttajatuotteiden kotimarkkinat:
- Belgia
 - Hong Kong
 - Irlanti
 - Iso-Britannia
 - Puola
 - Suomi

Vuonna 2015 Portugali oli Raision kotimarkkina.

Liiketoimintakatsaus

Raisio toteutti vuoden 2015 viimeisellä neljänneksellä ensimmäisen yritysoston jälkeisen ja omista lähtökohdista suunnitellun tv-kampanjan. Myös muut Raision suunnittelemat ja toteuttamat kampanjat menestyivät hyvin ja vahvistivat yhtiön markkina-asemaa kotimarkkinoillaan.

Iso-Britannia on ylivoimaisesti suurin Benecol-tuotteiden markkina-alue. Vuonna 2014 ostetun

Benecol-liiketoiminnan integrointi osaksi Raisiota toteutui suunnitellusti. Isossa-Britanniassa vähittäiskauppa tiukensi valikoimakriteereitä, mikä kiristi kilpailua ja korosti entisestään promootioiden tärkeyttä. Benecol pärjäsikin hyvin muuttuvassa markkinatilanteessa. Isossa-Britanniassa Benecol-jogurttijuomien ja -levitteiden myynti kasvoi.

Puolassa Raision jättäytyminen pois kaupan kannattamattomista promootioista ja kustannustehokkuuden parantaminen näkyivät liiketoiminnan selvästi parantuneena kannattavuutena ja myynnin pienenemisenä. Benecol-levitteiden jakelu

Kasvua Isossa-Britanniassa

laajeni uusien asiakkuuksien ansiosta. Loppuvuonna 2015 lanseeratun Benecol Max -levitteen myynti käynnistyi hyvin. Puola on Benecol-tuotteiden toiseksi suurin markkina-alue.

Suomessa Benecol-tuotteiden myynti kasvoi noin 10 prosentilla. Suurimman osan myynnin kasvusta toi alkuvuonna 2015 lanseerattu Benecol voi-rypsiöljy -levite. Hintakilpailu myös Suomessa kiristyi entisestään.

Raision Benecol-partnereiden suoritukset omilla markkina-alueillaan vaihtelivat suuresti. Sveitsissä Benecol-tuotteiden myynti oli vahvassa kasvussa kun taas Espanjassa ja Kreikassa haastava tilanne markkinoilla jatkui. Benecol-tuotteiden myynti kasvoi erityisen hyvin Indonesiassa. Kasvua oli myös Chilessä ja Kolumbiassa. Vuonna 2015 Benecol-tuotteet lanseerattiin Kiinassa ja Etelä-Koreassa. Vuoden 2015 lopulla Raision uutena partnerina USA:ssa aloitti Olivio Benecol-levitteellä.

Vuonna 2015 Raisio rakensi vahvan perustan Benecol-liiketoiminnan tulevaisuuden menestykselle. Benecol-brändin hyvä asema Raision kotimarkkinoilla, panostus lisensointiliiketoimintaan sekä yhtiön kyky kehittää tuotevalikoimaa omista lähtökohdista mahdollistavat kasvun.

Benecol-kuluttajatuotteiden kotimarkkinat

Raision omia Benecol-kuluttajatuotteiden kotimarkkinoita ovat Iso-Britannia, Irlanti, Belgia, Puola, Suomi ja Hongkong. Näistä Iso-Britannia ja Puola ovat myös Benecol-tuotteiden suurimmat markkina-alueet. Raision omilla kuluttajatuotteiden kotimarkkinoilla myydään noin 80 % kaikista Benecol-tuotteista. Vuoden 2014 lopulla toteutetun yritysoston myötä Benecol-yksikön toiminta on aiempaa enemmän keskittynyt kuluttajatuotteisiin useilla markkinoilla.

Kolesterolia alentavien elintarvikkeiden globaalin markkinan arvioidaan olevan noin 2,45 miljardia euroa (lähde: Euromonitor 2013). Kolesterolia alentavien terveystuotteiden elintarvikkeiden merkittävimmällä markkinalla Isossa-Britanniassa Benecol hallitsee markkinoita yli 50 %:n markkinaosuudella (lähde: IRI). Raisio arvioi, että globaalisti kolesterolia tehokkaasti alentavien Benecol-tuotteiden markkinaosuus on 15 - 20 %.

Kasvua useilla kotimarkkinoilla

Eurooppa on edelleen kolesterolia alentavien Benecol-tuotteiden suurin ja merkittävin markkina-alue. Euroopassa kategorian kasvu ei yltänyt aikaisempien vuosien vauhtiin ja kilpailu markkinoilla kiristyi. Kategorian kehitykseen Euroopassa vaikutti eri maiden yleinen taloudellinen tilanne sekä kolesterolia alentavien elintarvikkeiden kannalta

edelleen merkittävän kategorian, margariinien, yleinen laskutrendi.

Benecol-tuotteiden myynti kehittyi vaihtelevasti Raision omilla Benecol-kuluttajatuotteiden kotimarkkinoilla. Suomessa ja Hongkongissa Benecol-tuotteiden myynnin kasvu oli reippainta. Myös Isossa-Britanniassa, Irlannissa ja Puolassa päästiin vuoden loppupuolella jälleen hyvään kasvuvauhtiin. Esimerkiksi Isossa-Britanniassa ja Suomessa Benecol-tuotteiden myynnin kehitystä tuki uusi televisiomainos. Myös markkinointiaktiviteetteja ja kaupan kanssa tehtäviä toimenpiteitä lisättiin. Isossa-Britanniassa tehtiin syksyllä 2015 näyttävä ja onnistunut markkinointi- ja myyntikampanja yhdessä Heart UK -järjestön kanssa.

Jogurttijuomat ja margariinit ovat Raision Benecol-kuluttajatuotteiden kotimarkkinoilla merkittävimmät tuoteryhmät. Parhaiten kasvoi Benecol-jogurttijuomien myynti. Raisio kehittää uusia Benecol-tuotteita kasvaviin kategorioihin tarjoten kuluttajille heidän toivomiaan ratkaisuja kolesterolin alentamiseen.

Benecol-jogurttijuomien suosio kasvaa edelleen

Benecol-lisensointiliiketoiminta

Vuonna 2015 Benecol-lisensointiliiketoiminta keskittyi strategisesti tärkeisiin kasvumarkkinoihin. Keskittyminen näkyi Kiinan ja Etelä-Korean markkinoiden avautumisena. Benecol-tuotteiden myynti Aasiassa kasvoi yli 40 prosentilla.

Raision partnerin Lotten Benecol-tuotteiden lanseeraus Etelä-Koreassa helmikuussa 2015 onnistui hyvin. Orgaanista myynnin kasvua Aasiassa toi myös Raision partnerin Kalben jatkamat myynti- ja markkinointi-investoinnit Indonesiassa ja Filippiineillä. Yhteistyössä Raision kanssa Kalbe kehitti valikoimaansa uusia, kuluttajia kiinnostavia tuotteita. Raisio oli apuna myös uusien myyntikanavien avaamisessa, mikä osaltaan mahdollistaa kasvun nopeasti kehittyvillä markkinoilla.

Benecol-tuotteet lanseerattiin Kiinan markkinoille yhteistyössä partnerimme Neptunuksen kanssa kesäkuussa 2015. Neptunuksen kanssa onnistuimme selvittämään mm. lainsäädännöllisistä haasteista, jotka vaikuttavat Benecol-tuotteiden lanseerauksen jälkeiseen markkinointiviestintään. Kiinassa on merkittävää kasvupotentiaalia kolesterolia alentavissa tuotteissa.

Uusia tuotteita Aasian markkinoille

Pitkäjänteisen työn tuloksena Benecol-tuotteiden ainesosa, kasvistanoliesteri, sai viranomaisten hyväksynnän Intiassa. Se mahdollistaa liiketoiminnan kehittämisen kasvavilla Intian markkinoilla.

Kova kilpailu Euroopassa jatkuu

Euroopassa toteutettiin toimenpiteitä, joilla varmistetaan lisenssipartnereiden pärjäämistä erittäin kilpailluilla kolesterolia alentavien elintarvikkeiden markkinoilla. Raisio panosti partnereidensa kanssa uusien

Benecol-tuotteiden kehittämiseen ja lanseeraamiseen. Esimerkkinä kehitystyöstä Minerva lanseerasi Kreikassa Benecol Max -levitteen.

Portugalissa aloitti vuoden 2016 alussa uusi Benecol-partneri, joten Portugali ei enää ole Raision kuluttajatuotteiden kotimarkkina-alue.

Olivio on Raision uusi partneri USA:ssa

Vuoden 2015 lopulla Raision uutena lisenssipartnerina USA:ssa aloitti Olivio Benecol-levitteellä ja pitkä yhteistyö Johnson & Johnsonin kanssa päättyi.

Etelä-Amerikassa Benecol-tuotteiden myynti kasvoi selvästi, mikä on osoitus alueen kasvupotentiaalista.

Painopiste kasvumarkkinoissa

Raisio jatkaa aktiivista työtä uusien Benecol-markkinoiden avaamiseksi erityisesti Aasiassa yhdessä partnereidensa kanssa. Raisio tarjoaa partnereidensa käyttöön arvostetun Benecol-brändin sekä vahvan osaamisensa lainsäädäntöön, tuotekehitykseen, myyntiin ja markkinointiin liittyvissä asioissa.

Vuonna 2016 Benecol-lisensointiliiketoiminta jatkaa panostusta uusien markkinoiden avaamiseen partnereidensa kanssa ja myynnin kasvattamiseen nopeasti kehittyvillä markkinoilla.

Välipalat

Raisiolla on välipalatuotteidensa päämarkkina-alueilla useita paikallisesti tunnettuja ja vahvoja brändejä, kuten Elovena, Sunnuntai, Provena, Nordic, Honey Monster ja Dormen. Vuonna 2015 Raisio lanseerasi uusia tuotteita ja laajeni uusiin tuotekategorioihin. Raisio vastaa kasvavaan välipalojen kysyntään terveellisillä, herkullisilla ja ekologisilla tuotteilla.

Keskeistä vuonna 2015

- Pohjois-Euroopan liiketulos oli selvästi vertailukautta parempi.
- Elovena- ja Provena-tuotteiden myynti kasvoi selvästi.
- Elovena-uutuudet myivät hyvin.
- Venäjän liiketulos oli selvästi voitollinen.
- Iso-Britannia paransi, mutta liiketulos oli edelleen tappiollinen.
- Koko murokategorian myynti oli matalaa. Raisio sopeutti tuotantonsa markkinaan ja sulkee Southallin tehtaan.
- Newportin tehtaan tuotantoa tehostettiin.

Taloudellinen katsaus

Välipalat-liiketoiminnan liikevaihto oli 138,9 (141,7 vuonna 2014) miljoonaa euroa. Liiketulos oli kokonaisuutena hieman vertailuvuotta parempi.

Pohjois-Euroopan toimintojen liiketulos oli selvästi vertailuvuotta parempi ja liikevaihto vertailuvuoden tasolla. Liiketulosta paransi brändituotteiden vähittäiskauppamyynnin ja teollisuustuotteiden myynnin kasvu.

Ison-Britannian toimintojen liiketulos oli edelleen tappiollinen, mutta tappio oli vertailuvuotta selvästi pienempi. Liikevaihto oli lähes vertailuvuoden tasolla. Vuosi 2015 oli monella tapaa haastava, sillä kilpailu murojen ja välipalapatukoiden markkinoilla kiristyi entisestään samalla kun kauppa sopeutti toimintaansa markkinatilanteeseen.

Itä-Euroopan toimintojen liiketulos oli selvästi voitollinen ja vertailukauden tasolla, vaikka liikevaihto laski selvästi. Venäjällä ja Ukrainassa tuotteiden hinnat sopeutettiin valuuttakurssien muutoksiin, mikä näkyi myyntivolyymien laskuna.

Liiketoimintakatsaus

Iso-Britannia

Southallin tehtaalla valmistettavien murojen myynti jäi selvästi vertailuvuodesta. Raisio sai joulukuussa päätökseen neuvottelut Isossa-Britanniassa sijaitsevan Southallin tehtaan tulevaisuudesta. Tuotanto Southallin tehtaalla loppuu vuoden 2016 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana ja johtaa 99 työsuhteen päättymiseen. Raisio arvioi vaihtoehtoja lähellä Lontoota sijaitsevan Southallin tehdaskiinteistön tulevaisuudesta.

Southallin tuotanto siirretään alkuvuonna 2016 osittain Raision Newportin tehtaalle ja osittain ulkoistetaan. Välipalapatukkatuotannon keskittäminen Newportin tehtaalle mahdollistaa tuotannon tehostamisen entisestään ja monipuolisemmat tuoteratkaisut.

Newportin tehtaalla partnereiden brändeillä valmistettavien terveellisten ja luonnollisten välipalapatukoiden myynti kasvoi selvästi, mutta painonhallintaan tarkoitettujen patukoiden kysyntä heikkeni edelleen. Loppuvuonna osa partnereista sopeutti tilauksiaan markkinatilanteeseen. Newportissa onnistuttiin hyvin hävikin pienentämisessä, henkilöstökulujen sopeuttamisessa tehtaan tuotantovolyymiin sekä toimitusvarmuuden parantamisessa entisestään.

Naposteltavia välipaloja valmistavalla Swindonin tehtaalla vuosi oli hyvä. Dormen-pähkinöiden myynti kasvoi

*Raisio keskittää
välipalapatukoiden
valmistuksen*

brändiuudistuksen, uutuustuotteiden ja uusien listausten ansiosta. Naposteltavien Harvest Cheweee -hedelmäpalojen lanseeraus avaa uusia mahdollisuuksia perinteiselle lasten patukkabrändille ja on osoitus kyvystä tuoda markkinoille kuluttajien tarpeiden mukaisia uutuustuotteita.

Naposteltavien välipalojen suosio kasvussa

Pohjois-Eurooppa

Elovena-tuotteiden vähittäiskauppamyynti kasvoi selvästi. Erityisen hyvin myivät Elovena-tuoteperheen uutuudet eli välipalapatukat, -keksit ja pikapuurot. Elovena-tuotteiden osuus Raision vähittäiskauppamyynnistä Suomessa oli lähes puolet.

Myös Provena-tuotteiden myynti kasvoi selvästi. Provena-tuotteiden suurimmat markkinat ovat Suomi, Ruotsi ja Puola. Gluteenittomien Provena-tuotteiden kansainvälinen kysyntä kasvaa edelleen. Leipomo- ja teollisuusjauhojen myynti kasvoi merkittävästi suuren suomalaisen asiakkuuden ansiosta.

Elovena-uutuudet myyvät hyvin

Itä-Eurooppa

Venäjällä talouden epävarmuus jatkui. Raisio onnistui hyvin valuuttakursseja mukailevassa tuotteiden hinnoittelussa, vaikka edullisempien tuotteiden osuus myynnistä kasvoi. Kilpailu kuluttajatuotteiden markkinoilla jatkui kireänä.

Benemilk

Benemilk sai vuoden 2015 lopussa ensimmäisen Primafat-ainesosatilauksen, jonka myötä sen operatiivinen liiketoiminta on lähtenyt käyntiin. Myös ensimmäiset patentit saatiin vuonna 2015.

Keskeistä vuonna 2015

- Keväällä 2015 Benemilkin lisensointimallin rinnalle luotiin Primafat-ingredientin myyntiin perustuva liiketoimintamalli.
- Vuoden 2015 lopussa saatiin ensimmäinen Primafat-tilaus, jonka myötä operatiivinen liiketoiminta on käynnistynyt.
- Ensimmäiset patentit saatiin vuonna 2015 Etelä-Afrikassa.
- Benemilk selvittää edellytyksiä ja mahdollisuuksia uuden rahoituksen hankkimiseksi.

Benemilk Oy

Benemilk Oy on Raision ja Intellectual Venturesin hallinnoiman Invention Development Fundin huhtikuussa 2013 perustama yhteisyritys, jonka kotipaikka on Suomi. Benemilk Oy:n alkuperäisenä tavoitteena oli kehittää ja vahvistaa Benemilk®-keksintöön liittyvää immateriaalioikeuksien salkkua sekä kaupallistaa keksintö globaaleille markkinoille.

Raision konserniyhtiö Nordic Feed Innovation Oy omistaa yhteisyrityksestä 75 % ja Intellectual Ventures 25 %. Raision omistusosuus Nordic Feed Innovation Oy:stä on 76 % ja Finnish Food Chain Development Oy:n osuus 24 %. Raisio omistaa Benemilk Oy:stä 57 %. Raisio julkisti marraskuussa 2015 Benemilkin käynnistämisen rahoituskierroksen

Raisio raportoi Benemilk Oy:n toiminnan omana yhtiönään osana Brändit-yksikköä. Benemilkillä ei ollut liikevaihtoa vuonna 2015.

Raisioagrolla on maksuton, yksinomainen lisenssi Benemilk-keksintöön ja sen tuleviin sovelluksiin Suomessa ja Luoteis-Venäjällä. Benemilk-rehujen myynti Suomessa ja Luoteis-Venäjällä raportoidaan osana Raisioagron lukuja.

Liiketoimintakatsaus

Kehitystyötä Benemilkin IPR:n laajentamiseksi ja vahvistamiseksi jatkettiin. Benemilk-salkussa on jo lähes 30 patenttiperhettä. Benemilkin alkuperäiset patenttihakemukset hyväksyttiin ensimmäisenä Etelä-Afrikassa. Muualla patenttihakemusten käsittely on edelleen kesken, sillä normaalit lisäselvityspyynnöt ja välipäätökset pidentävät käsittelyaikoja. Patenttihakemusten käsittely etenee pitkistä käsittelyajoista huolimatta suunnitellusti.

Keväällä 2015 Benemilkin lisensointimallin rinnalle luotiin

Primafat-ingredientin myyntiin perustuva liiketoimintamalli, joka perustuu asiakastilojen erilaisiin rehustuskonsepteihin. Ingredientti-liiketoiminta perustuu palmuöljypohjaisen raaka-aineen myyntiin ja markkinointiin Primafat-tavaramerkillä sekä siihen kehitettyyn IPR:ään.

Marraskuussa 2015 Raisio kertoi Benemilk Oy:n selvittävän edellytyksiä ja mahdollisuuksia uuden rahoituksen hankkimiseksi toisaalta vuoden 2015 aikana luodun ingredienttiliiketoiminnan aloittamiseksi ja toisaalta lisensointiliiketoiminnan kehittämiseksi. Maitoketjun viimeisimmät kehitystrendit huomioiden ingredienttiliiketoiminnalla nähdään lisensointiliiketoimintaa laajemmat menestyksen mahdollisuudet globaaleilla markkinoilla.

Selvityksen kohteena ovat niin vieraan kuin oman pääoman ehtoiset vaihtoehdot. Mikäli selvitysten perusteella päädyttäisiin osittain tai kokonaan oman pääoman ehtoiseen rahoitusjärjestelyyn, saattaa siitä seurata mm. se, että Raision omistusosuus Benemilkissä laskisi alle 50 prosentin, eikä Benemilk järjestelyn toteuduttua kuuluisi tytäryhtiönä Raisio-konserniin. Uusiin rahoitusvaihtoehtoihin liittyvän selvityksen arvioidaan valmistuvan siten, että Benemilk voisi päättää rahoitusjärjestelyjen mahdollisesta toteuttamisesta ja myös toteuttaa ne kesään 2016 mennessä.

Benemilk Oy selvittää uusia rahoitusvaihtoehtoja

Makeiset

Raisio on viime vuosina kehittänyt omia makeisbrändejä tuomalla markkinoille kuluttajien toiveiden mukaisia uutuuksia ja uusia pakkausvaihtoja sekä laajentunut uusiin myyntikanaviin. Pitkäjänteisen työn tuloksena Raision merkittävien omien brändituotteiden myynti kasvoi.

Keskeistä vuonna 2015

- Makeisliiketoiminta teki tasaisen hyvän suorituksen.
- Isossa-Britanniassa omien brändituotteiden myynti kasvoi. Laajat promootiokampanjat kasvattivat uudistettujen Fox's -makeisten myyntiä. Myös Poppets- ja XXX-makeisten myynti kasvoi.
- Leicesterin tehtaalla työ kustannustehokkuuden ja toimitusvarmuuden parantamiseksi jatkui.
- Tšekissä omien Pedro ja Juicee Gummees -makeisten myynti kasvoi.
- Free from -tuotteet ovat kasvava kuluttajatrendi.

Taloudellinen katsaus

Makeisliiketoiminnan liikevaihto oli 105,4 (100,6 vuonna 2014) miljoonaa euroa. Liiketulos on vertailuvuoden mukaisella hyvällä tasolla.

Isossa-Britanniassa vähittäiskaupan private label -tuotteiden valmistus pieneni, mutta sekä Isossa-Britanniassa että Tšekissä Raision omien brändituotteiden myynti kasvoi hieman. Makeisten raaka-aineena käytettävien sokerin ja glukoosin merkittävä hintojen lasku näkyi myös kuluttajatuotteiden matalampina hintoina.

Liiketoimintakatsaus

Vuonna 2015 Raisio jatkoi brändituotteidensa valikoiman laajentamista uusien tuoteinnovaatioin ja pakkausvaihtoehdoin tarjoten kuluttajille mielenkiintoisia uutuuksia ja partnereilleen kustannustehokkuutta.

Vuoden toisella puoliskolla uudistettu Fox's-brändi näkyi Isossa-Britanniassa laajoissa promootiomyyntikampanjoissa edullisten hintojen vähittäiskauppaketjuissa. Onnistuneiden kampanjoiden myötä Fox's-makeisten myynti kasvoi selvästi samoin kuin Poppets- ja XXX-brändien myynti. Leicesterin makeistehtaalla jatkettiin hankkeita kustannustehokkuuden ja toimitusvarmuuden parantamiseksi.

Omien brändituotteiden myynti kasvoi

Tšekissä Pedro-brändin vahvaa kasvua siivitti laaja mainoskampanja. Myös Juicee Gummee -brändillä myytävien pehmeiden hedelmämakeisten myynti kasvoi. Merkittävien partnerisopimusten jatkuminen antaa hyvät mahdollisuudet liiketoiminnan kasvuun.

Raisioagro

Raisioagro auttaa asiakkaitaan tuottamaan kuluttajille terveellistä ruokaa kestävästi, tehokkaasti, kannattavasti ja eläinten hyvinvointia edistäen. Raisioagron toiminnan ytimessä ovat vahva ruokinnan erikoisosaaminen sekä innovatiiviset rehut. Toiminnan painopiste on naudan- ja kalanrehuissa, ruokintaosaamisessa ja kasvinviljelyssä.

Keskeistä vuonna 2015

- Kalanrehujen myynti oli vertailuvuoden tasolla, kannattavuus parani.
- Maitotilojen vaikea tilanne näkyi siirtymänä edullisempiin, alemman lisäarvon rehuihin.
- Tuotantopanoksissa keskityttiin kannattavimpiin tuoteryhmiin ja esim. lannoitteiden myynti pieneni merkittävästi.
- Euroopan matala hintataso heikensi olennaisesti viljan kannattavaa vientiä.
- Yhdessä koko tuotanto- ja jakeluketjun kanssa luotu Benella-kirjolohi lanseerattiin kuluttajille.

Taloudellinen katsaus

Raisioagron liikevaihto oli 145,9 (201,6) miljoonaa euroa. Raisioagron liikevaihdosta Suomen osuus oli yli 80 prosenttia, Venäjän yli 10 ja muiden markkinoiden selvästi alle 10 prosenttia.

Raisioagron liiketulos oli 2,4 (-8,9) ja ilman kertaeriä 2,8 (3,4) miljoonaa euroa. Erityisesti maitotilojen siirtymä edullisempiin, matalamman lisäarvon tuotteisiin näkyi Raisioagron liikeluoksen pienenemisenä. Raisioagron sidotun pääoman tuotto parani.

Raisioagron keskeiset tunnusluvut

		2015	2014
Liikevaihto	M€	145,9	201,6
Liiketulos	M€	2,4	-8,9
Kertaerät	M€	-0,4	-12,3
Liiketulos ilman kertaeriä	M€	2,8	3,4
Liiketulos ilman kertaeriä	%	1,9	1,7
Investoinnit	M€	0,7	1,1

Vertailuvuoden 2014 lukuihin sisältyy lopetettujen sian- ja siipikarjanrehujen sekä kasviöljyjen valmistus.

Lopetettujen toimintojen vaikutus liikevaihdon laskuun oli merkittävä, mutta liikeluoksen osalta lähes merkityksetön.

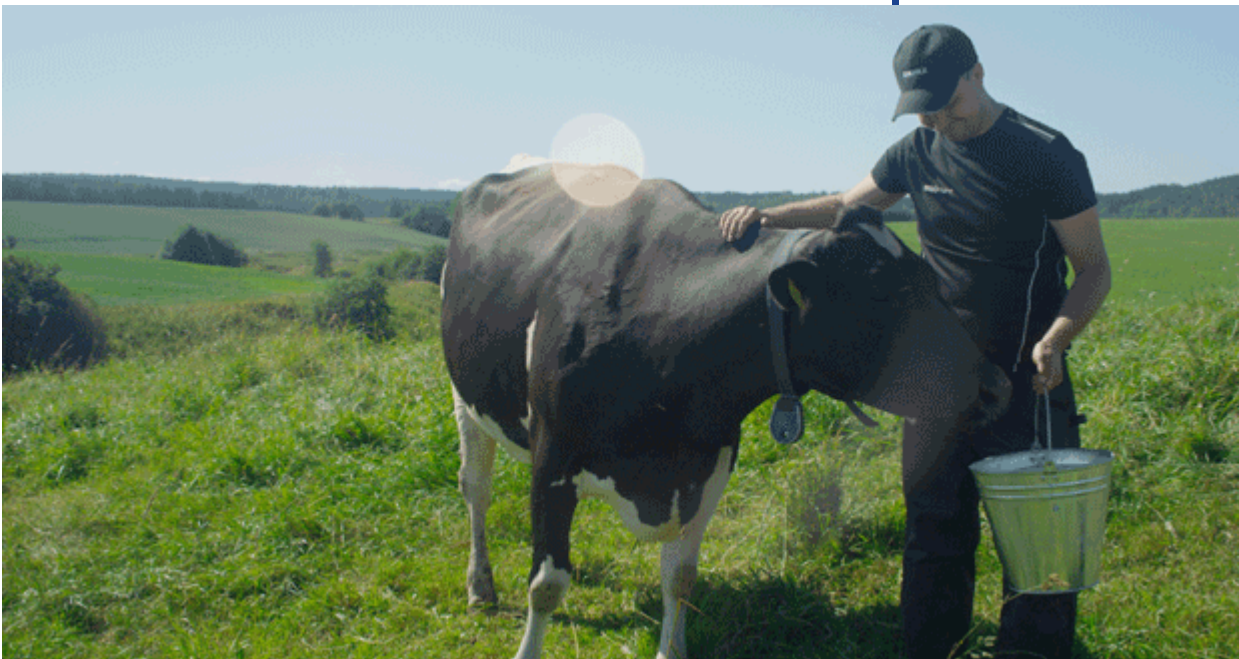
Liiketoimintakatsaus

Naudanrehut

Venäjän asettaman meijerituotteiden tuontikiellon vaikutukset ovat välillisiä ja näkyvät koko maitoketjussa. Suomessa maidonhinnan lasku kiihdytti loppuvuonna maitotilojen siirtymistä edullisempien, alemman lisäarvon rehujen käyttöön. Raisioagro toi markkinoille muuttuneeseen markkinatilanteeseen ja tilojen omien korkealaatuisten säilörehujen kanssa käytettäväksi sopivia rehuja Maituri- ja Melli-tuoteperheisiin sekä sopeutti kustannusrakennettaan. Raisioagro on viime vuosina panostanut vahvasti lisäarvorehuihin, joista Benemilk on hyvä esimerkki.

Raisioagro jatkoi lypsyrobotti- ja lypsyasematilojen seurantaan. Vuoden 2015 lopussa seurannassa oli yli 50 tilaa. Seurannalla maidontuottajat ja Raisioagro kartoittavat yhdessä mahdollisuuksia parantaa tilan tuotosta oikeilla rehuvalinnoilla, varmistaa eläinten hyvinvointia ja mitata tehtyjen toimenpiteiden onnistumista.

Raisioagrolla vahvaa erityisosaamista naudanrehuissa

Kalanrehut

Kalanrehuissa kotimaan ja viennin myyntivolyymit olivat vertailuvuoden tasolla. Rehutoimitukset jatkuivat tasaisina koko kesän, koska viime kesänä ei ollut pitkiä hellejaksoja, jolloin kalat lopettavat syömisen vesien liiallisen lämpenemisen seurauksena. Raisioaquan tärkeimmät vientimarkkinat ovat Luoteis-Venäjä, Latvia ja Viro. Venäjän osuus viennistä oli yli 90 prosenttia valuuttakurssivaihteluista huolimatta. Erityisen hyvin Raisioaqua onnistui myyntisaamisten kotiuttamisessa.

Raisioaqua lanseerasi kuluttajille yhdessä kumppaneidensa kanssa syyskuussa 2015 Benella-kirjolohen, minkä myötä kestävästi kasvatettu ja terveellinen kirjolohi erottuu selvästi kaupan kalatiskaissa. Benella-kirjolohen ruokinnassa hyödynnetään Raisioaquan ainutlaatuista rehuinnovaatiota, jolla vesistöjen kuormitus pienenee ja rypsiöljyllä korvataan maailman

Benella-kirjolohi sai hyvän vastaanoton kuluttajilta

luonnonkalakannoista saatavaa kalaöljyä. Benella on terveellistä ja sillä on Suomen Sydänliiton myöntämä Sydänmerkki. Noudattamalla Raisioaquan Hercules Opti -ruokintakonseptia kalankasvattaja saa Benella-tuotemerkin käyttöönsä. Benella-kirjolohi on saanut paljon positiivista palautetta kuluttajilta ja yhä useampi kalankasvattaja haluaa Benella-kalan tuottajaksi.

Naudanrehut

Maidontuotannossa maailmanlaajuisesti muutosten vuosi

Suomessa maidon tuottajahinnan lasku kiihdytti loppuvuonna maitotilojen siirtymistä edullisempien, alemman lisäarvon rehujen käyttöön. Raisioagro toi markkinoille muuttuneeseen markkinatilanteeseen ja tilojen omien korkealaatuisten säilörehujen kanssa käytettäväksi sopivia rehuja. Muuttuneessa tilanteessa Benemilk-rehut lisäarvotuotteina kuitenkin menestyivät markkinoilla.

Vuonna 2015 maitosektorilla tapahtui historiallinen muutos, kun tuotantoa rajoittavat maa- tai tilakohtaiset maidon tuotantokiintiöt poistuivat EU-alueella maaliskuun lopussa. Monessa maassa oli jo ennakkoon varauduttu kiintiöiden poistumiseen, minkä seurauksena EU:n maidontuotanto kasvoi selvästi edellisvuodesta. Maidontuotanto kasvoi muuallakin maailmassa, mutta maitotuotteiden kysyntä ei kasvanut samaan tahtiin. Se johti sekä voimaa että maitojauheen maailmanmarkkinahintojen laskuun.

EU lopetti maidon tuotantokiintiöt vuonna 2015

Suomessa maitotilat jatkoivat investointeja

Suomessa maidon tuottajahinta laski Venäjän elokuussa 2014 asettaman meijerituotteiden tuontikiellon jatkuessa. Kesään 2015 mennessä keskimääräinen tuottajahinta oli laskenut vuoden takaisesta selvästi. Suomessa tuottajahinta oli kuitenkin EU:n keskihintaa parempi.

Vaikka tuottajahinnan lasku on aiheuttanut haasteita maitotilojen toiminnalle ja lisännyt erityisesti investointeja tehneiden tilojen taloudellisia riskejä, se ei ole merkittävästi vaikuttanut maidontuotantoon tai tilojen rakennekehitykseen. Tilamäärä väheni ennakoitusti, mutta investointien myötä tilakohtainen lehmämäärä kasvoi. On epätodennäköistä, että maidon tuotantomäärä laskisi lähitulevaisuudessa.

Rakennekehitys, panostus tuottavuuden lisäämiseen, hintavaihteluihin varautuminen sekä korkea maitotuotteiden jalostusaste mahdollistavat suomalaisen maidontuotannon menestyksen kasvavilla maitotuotteiden markkinoilla myös tulevaisuudessa.

Rehumarkkina muutoksessa

Suomen tiukassa tilanteessa maidontuottajat hakevat kustannussäästöjä lisäämällä kotoisten rehujen käyttöä sekä

panostamalla erityisesti säilörehun laatuun ja nurmien satotasoon. Säilörehun laadun vaihtelu näkyi hyvin vuoden 2015 täydennysrehujen tarpeissa. Kevätkaudella tarvittiin enemmän energiatäydennystä, kun taas syksyllä korostui valkuais- ja kivennäistäydennykset.

Raisioagron erikoisosaamista ovat lisäarvorehut ja tilaseuranta

Yli 40 prosenttia suomalaisista lypsylehmistä ruokittiin vuonna 2015 Raisioagron naudanhuruilla. Raisioagron naudanhurujen markkinaosuus jäi hieman edellisvuodesta erityisesti hintakilpailun kiristymisen seurauksena. Raisioagron vahvuus ovat erityisesti maitotiloille lisäarvoa tuovat brändit, kuten Benemilk.

Vuoden 2015 aikana Raisioagro otti käyttöön uuden digitaalisen tilaseurannan, jolla tilojen lypsyrobottien keräämiä tietoja analysoidaan ja Raisioagron asiantuntijat optimoivat ruokinnan tilan tarpeisiin sopivaksi. Seurannassa oli vuoden lopussa jo yli 50 tilaa.

Asiakkaidenkin arvostamat tunnetut brändit, ammattitaitoinen henkilöstö, eri ruokintatapoihin ja hintaluokkiin sopiva tuotevalikoima sekä myyntiä tukevat palvelut ovat avainasemassa Raisioagron toiminnan kehittämisessä ja tulevaisuuden menestyksen varmistamisessa.

Kalanrehut

Raisioaqualla hyvä kalanrehukausi

Suomessa ja Luoteis-Venäjällä kesä 2015 oli kalankasvattajille yksi kaikkien aikojen parhaimmista. Suomessa kalantuotannon kokonaisvolyymi ei kuitenkaan noussut merkittävästi johtuen kesän 2014 pitkästä hellejaksosta, joka lämmitti vedet niin, että merkittävä määrä kesäksi 2015 kasvatetuista poikasista menetettiin. Raisioagron kalanrehuliiketoiminnalle Raisioaqualle vuosi 2015 oli kokonaisuutena hyvä.

Kesän 2015 hyvien olosuhteiden ansiosta kalojen kasvu oli nopeaa ja keskipaino korkea. Hellejaksojen puuttumisen ansiosta rehuja toimitettiin tasaisesti koko kesä. Hyvää kasvukautta seurasi perkuukauden aikaistuminen. Markkinat eivät pystyneet ottamaan vastaan suurta kalamäärää, mikä johti kalan tuottajahinnan laskuun. Hinnat olivat osittain jopa alle omakustannushintojen. Kasvattajien taloudellista tilannetta vaikeutti myös Venäjän vientikiellon aiheuttama mädin menekin romahtaminen. Mädille ei ole löydetty korvaavia markkinoita.

Kotimaan myynti vertailuvuoden tasolla

Vuoden 2015 erittäin haasteellisten lähtökohtien, mutta hyvän kasvukauden ansiosta Raisioaquan liikevaihto oli samalla tasolla kuin vuonna 2014. Raisioaquan liikevaihtoon vaikutti myös Venäjän vientivolyymien lievä lasku edellisvuodesta. Venäjän vientiin vaikutti maan taloudellinen tilanne ja valuuttakurssin muutokset. Kotimaan myyntivolyymi oli vertailuvuoden tasolla. Onnistuneet tuoteuutuudet, kuten Hercules Plus, otettiin markkinoilla erittäin hyvin vastaan. Kalojen rasvahappokoostumuksen optimointiin kehitettyjen Hercules Opti -rehujen menekki oli hyvä. Opti-ruokintakonsepti synnyttää Benella Kirjolohi -brändin, jonka lanseeraus tapahtui syksyllä 2015.

Raisioaquan kalanrehujen tärkeimmät vientimaat ovat Venäjä, Latvia ja Viro. Vientivolyymista reilusti yli 90 prosenttia viedään Venäjälle ja siellä pääasiassa Venäjän Karjalaan ja Leningradin alueelle. Latvia ohitti vientivolyymissa Viron, sillä Viron haastava taloustilanne heijastui myös kalankasvattajien elinkeinoon.

Benella-kuluttajabrändin lanseeraus on menestys.

Raisioagron ensimmäisen kuluttajabrändin, Benella Kirjoloihen, lanseeraus oli suuri menestys. Kuluttajapalaute on ollut pelkästään positiivista.

Raisioaquan tavoitteena kasvu

Raisioaquan tavoitteena on laajentuminen uusille markkinoille niin rehuilla kuin Benella -kuluttajabrändilläkin. Laajentuminen uusille markkinoille, korkealaatuiset tuotteet ja uudet innovaatiot mahdollistavat kannattavan kasvun. Raisioaqua haluaa olla ensimmäinen niin sanotun Itämerirehun käyttöönotossa. Pääasiassa Itämeren silakasta ja kilohailista valmistettavan kalajauhon käyttö Raisioaquan rehuissa tarkoittaisi käytännössä sitä, että Itämerestä nostetaan enemmän ravinteita kuin sinne päätyy kalankasvatuksen kautta.

Raisioagro – muu liiketoiminta

Tuotantopanoksissa Raisioagro keskittyi kannattavimpiin tuoteryhmiin. Euroopan hyvä sato pienensi merkittävästi viljan kannattavaa vientiä.

Lannoitteiden ja polttonesteiden myynti pieneni merkittävästi vertailuvuodesta, sillä Raisioagro panosti kannattavimpien tuoteryhmien myyntiin kilpailun kiristyessä. Tämä muutti Raisioagron tuotantopanosten myynnin rakennetta ja pienensi luottotappioriskiä. Suurimmat kasvumahdollisuudet Raisioagrolla on nurmisiemenissä, biologisissa säilöntäaineissa sekä tiloilla käytettävissä muoveissa ja verkoissa.

*Raisioagron
verkkokauppamyynti kasvoi.*

Vertailukelpoinen verkkokauppamyynti kasvoi. Keskittyminen lypsykarjatilojen käyttämiin tuotantopanoksiin ja tuotevalikoiman kehittäminen paransivat verkkokaupan kannattavuutta. Lannoitteiden ja polttonesteiden osuus verkkokaupan kannattavuudesta on pieni.

Euroopan hintataso vaikuttaa merkittävästi viljan vientimahdollisuuksiin

Keväällä 2015 viljakauppa ruuhkautui ja Suomesta vietiin paljon viljaa. Kesäksi viljakauppa hiljeni. Syksyllä puintien alkaessa viljakauppa oli vilkasta, koska kotimaassa teollisuuden varastot olivat alhaisella tasolla. Euroopan hyvä viljasato heikensi loppuvuonna viljan vientimahdollisuuksia merkittävästi.

Yritysvastuu

Johtaja Vincent Poujardieu kertoo videolla, mitä vastuullisuus merkitsee Raision Brändit-yksikölle.

Toimitusjohtaja Jarmo Puputti kertoo Raisioagron vastuullisuustyön saavutuksista ja painopisteistä.

Vastuullisuus vahvasti Raision strategiassa

Vastuullisuus on syvällä Raision liiketoiminnan ytimessä. Vastuullisuustyö perustuu Raision visioon:

Raision visio on olla ekologisten ja terveellisten välipalojen edelläkävijä johtavilla brändeillä sekä kestävä ruokaketjun aktiivinen kehittäjä.

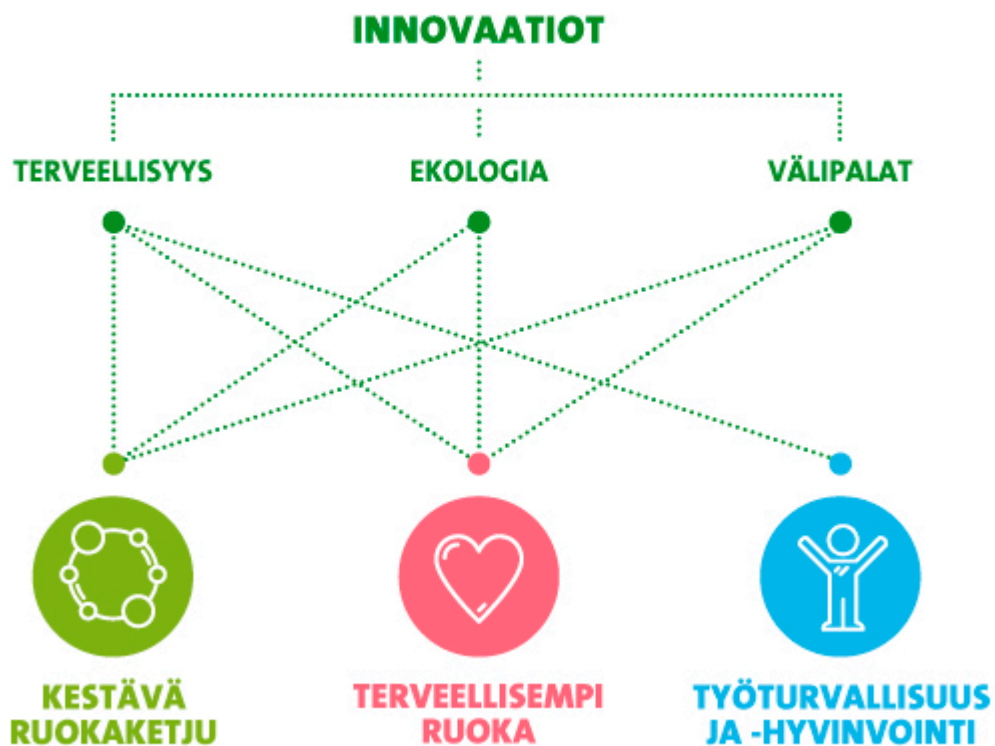
Vastuullisuus on vahvasti mukana myös Raision strategiassa. Raision strategian ydin muodostuu kokonaisuudesta, johon kuuluvat innovaatiot sekä terveelliset ja ekologiset välipalat. Vastuullisuustyö tukee Raision strategisia tavoitteita ja liiketoimintaa.

[Lue lisää Raision strategiasta.](#)

Raision strategian ja olennaisten vastuullisuusteemojen suhde

Raision olennaiset vastuullisuusteemat tukevat konsernin strategian toteutumista.

RAISION STRATEGIA

Ekologista edelläkävijyyttä jo 10 vuotta

Vastuullisuus on olennainen osa Raision liiketoimintaa ja strategiaa, jossa yhdistyvät innovaatiot, terveellisyys, ekologisuus ja välipalat. Olemme jo kymmenen vuoden ajan aktiivisesti edistäneet omaa ja koko ruokaketjun vastuullisuutta muun muassa ympäristöystävällisillä innovaatioillamme.

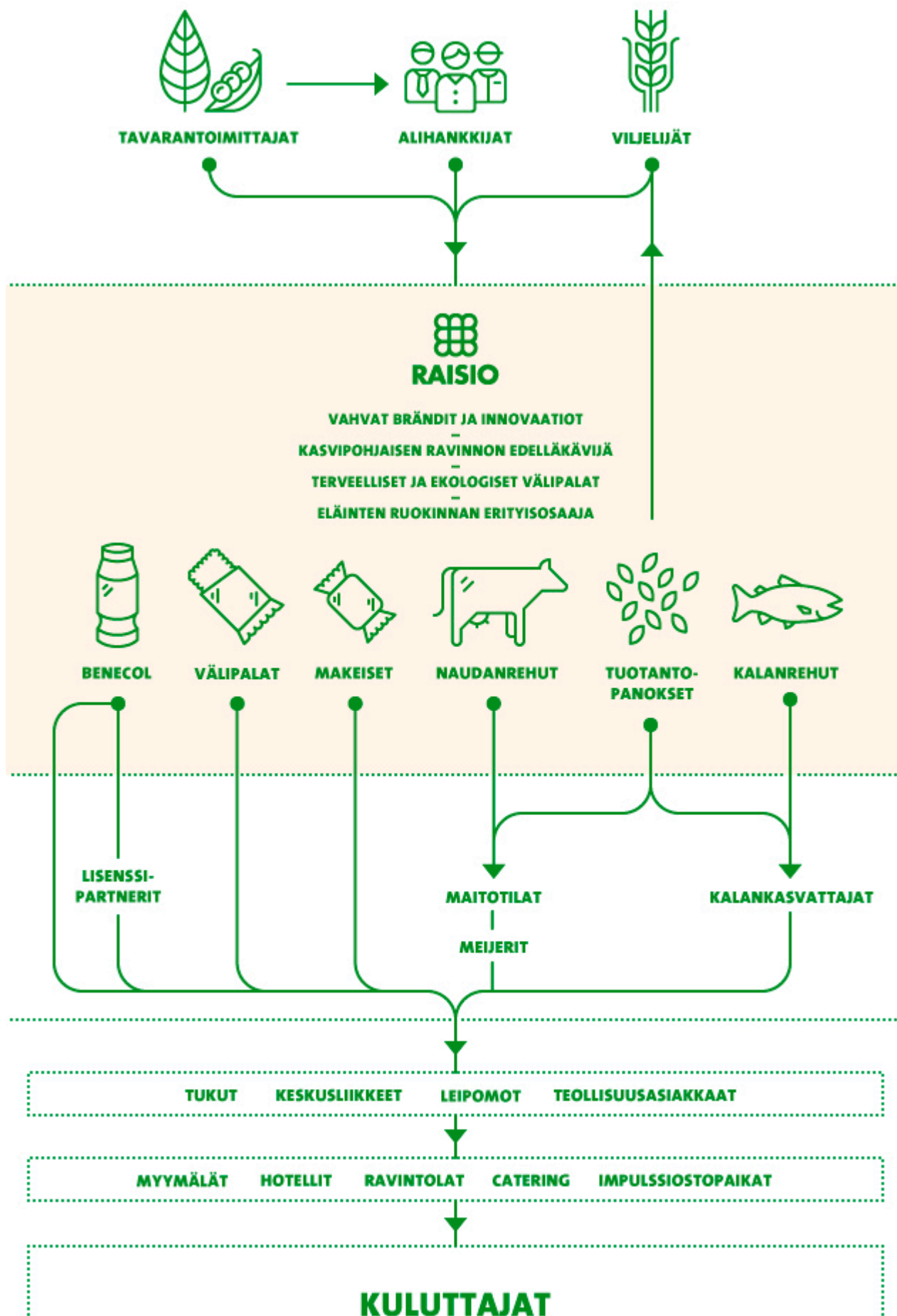
Raisiolle olennaisimmat vastuullisuusteemat ovat kestävä ruokaketju, terveellisempi ruoka sekä työturvallisuus ja -hyvinvointi. Näille teemoille olemme asettaneet mitattavat tavoitteet uudessa vastuullisuusohjelmassamme vuosille 2016 - 2018. Kasvipohjaisen ravinnon edelläkävijänä ja eläinten ruokinnan erityisosajana Raisiolla on kyky kehittää kestävää ruokaketjua sekä lisätä kuluttajien ja eläinten hyvinvointia laadukkailla tuotteillaan.

Maailman megatrendit, kuten ilmastonmuutos, väestönkasvu ja pula makeasta vedestä haastavat ruuantuotantoa. Samaan aikaan terveelliset elämäntavat kiinnostavat kuluttajia entistä enemmän. Raision kestävästi tuotetuista raaka-aineista valmistetut terveelliset tuotteet ja ainutlaatuiset innovaatiot vastaavat megatrendien haasteisiin. Terveellinen ja ekologinen ravinto sekä maatalouden hyötysuhdetta ja kestävyyttä parantavat innovaatiot ovat avainasemassa ruokaketjun ympäristövaikutuksen pienentämisessä.

Tässä raportissamme kerromme vastuullisuustyöstämme vuonna 2015 ja toisaalta asetamme lähtötason uudelle vastuullisuusohjelmallemme. Vain vastuullinen ruokaketju tuo tuloksia. Sitä Raision osaaminen ja strategia tukevat.

Matti Rihko
Toimitusjohtaja

Monimuotoinen arvoketju

Raisio vaikuttaa arvoketjun alkupäähän eli tavarantoimittajiin noudattamalla vastuullisen hankinnan periaatteitaan. Tavarantoimittajilta edellytetään yhtiön asettamien eettisten periaatteiden noudattamista. Osa Raision omista brändituotteista valmistetaan alihankkijoilla, jolloin sopimuksissa määritellään tarkasti muun muassa käytettävien raaka-aineiden laatuvaatimukset ja sosiaalisen vastuun asiat. Raisio myös itse hankkii tuotteidensa raaka-aineet useille alihankkijoilleen.

Raisio hankkii viljan läheltä tuotantolaitoksiaan aina, kun se on mahdollista. Suomessa yhtiö hankkii noin 60 prosenttia viljasta omilta sopimusviljelijöiltään. Tiiviin yhteistyön ansiosta Raisiolla on mahdollisuus vaikuttaa sopimusviljelijöidensä viljelytapoihin esimerkiksi neuvonnalla.

Raisio tutkii kuluttajien käyttäytymistä ja tarpeita jatkuvasti. Siten Raisio pystyy tarjoamaan kaupalle kiinnostavia brändituotteita ja innovaatioita, jotka vastaavat kuluttajien toiveita. Yhtiö myös panostaa brändeihinsä, jotta ne pysyvät kaupallisesti kiinnostavina ja tarjoaa myynnin tukea. Kaupan keskusliikkeet, tukut ja teollisuusasiakkaat asettavat Raisiolle vaatimuksia tuotteiden vastuullisuudesta.

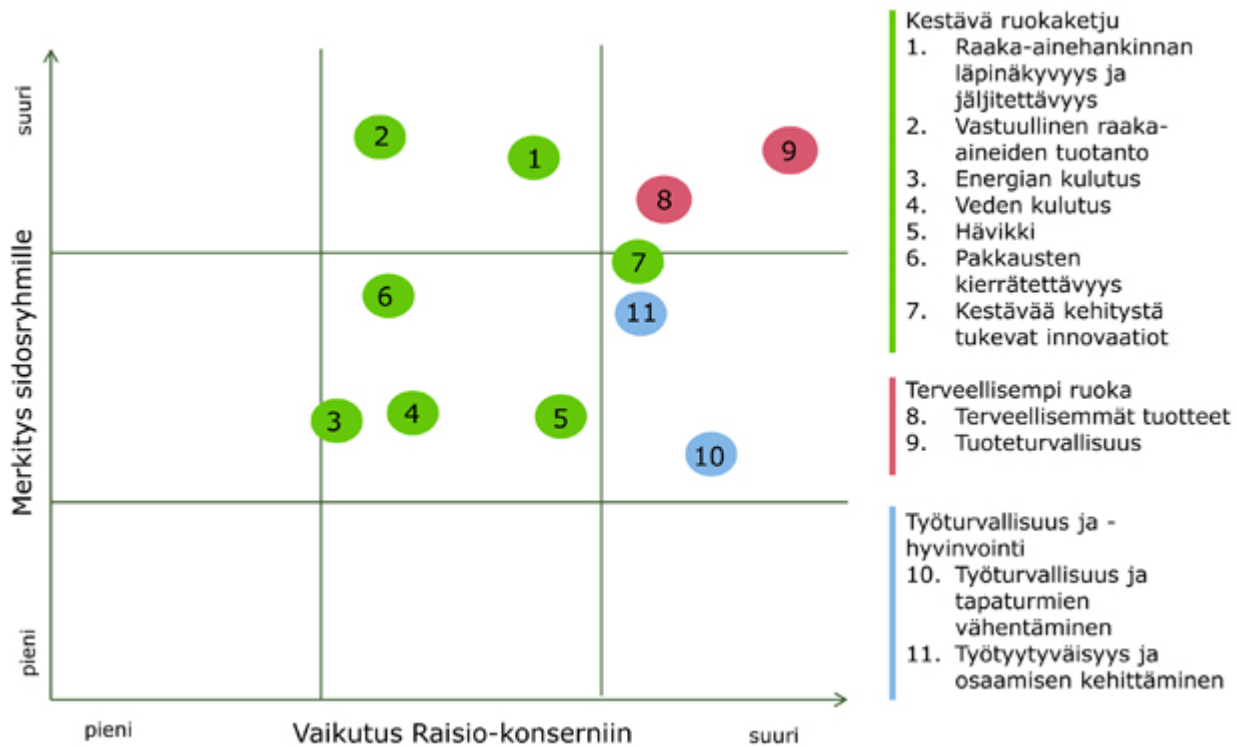
Kansainvälisen Benecol-ainesosaliiketoiminnan osalta Raision vaikutusmahdollisuudet ulottuvat lisenssipartnereiden ohjeistamiseen ja neuvontaan. Lisenssisopimuksissa on määritelty tarkasti brändin käyttöön ja tuotteisiin liittyvät asiat. Lisäksi Raision lisenssipartnerit ovat sitoutuneet Raision eettisiin toimintaohjeisiin (Benecol Partner Code of Conduct).

Kuluttajatuotteiden arvoketjun loppupäässä Raisio vaikuttaa kuluttajiin viestinnällisesti esimerkiksi ravitsemusneuvonnalla, pakkausten ympäristömerkeillä, resepteillä ja tuotteiden käyttövinkeillä.

Raisio vaikuttaa maito- ja kalaketjuun tarjoamalla tuottajille rehuja, jotka edistävät kannattavaa maataloutta. Raision ruokintaratkaisut vaikuttavat eläinten hyvinvointiin ja parantavat tuotoksia. Ruokintainnovaatiot ovat vähentäneet merkittävästi kalaketjun ympäristövaikutuksia.

Raisio Oyj:n osakkeet noteerataan NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä. Osakkeenomistajia yhtiöllä on yli 36 000. Raision palveluksessa on noin 1 700 henkilöä ja toimintaa on 13 maassa. Raisiolla on tuotantolaitoksia 12 eri paikkakunnalla kolmessa eri maassa.

Uudistettu olennaisuusarvio

Raision vastuullisuuden olennaisuusarviointi uudistettiin vuonna 2015. Vastuullisuusasioita koordinoiva vastuullisuustyöryhmä järjesti työpajoja kaikkien liiketoimintojen kanssa ja selvitti sidosryhmien näkemyksiä olennaisista vastuullisuusteemoista. Raision hallitus on vahvistanut olennaisuusarvion. Olennaisuusarviossa huomioitiin sidosryhmät paikallisesti ja kansainvälisesti Raision toimintamaissa.

Raision liiketoimintojen ja sidosryhmien näkemysten pohjalta tunnistettiin ja priorisoitiin tärkeimmät vastuullisuusnäkökohdat, jotka ryhmiteltiin alla olevaan matriisiin. Olennaiset näkökohdat koskevat koko Raisio-konsernia. Raision olennaisuusarvio ohjaa vastuullisuustyötä ja -raportointia.

Tavoitteellinen vastuullisuusohjelma

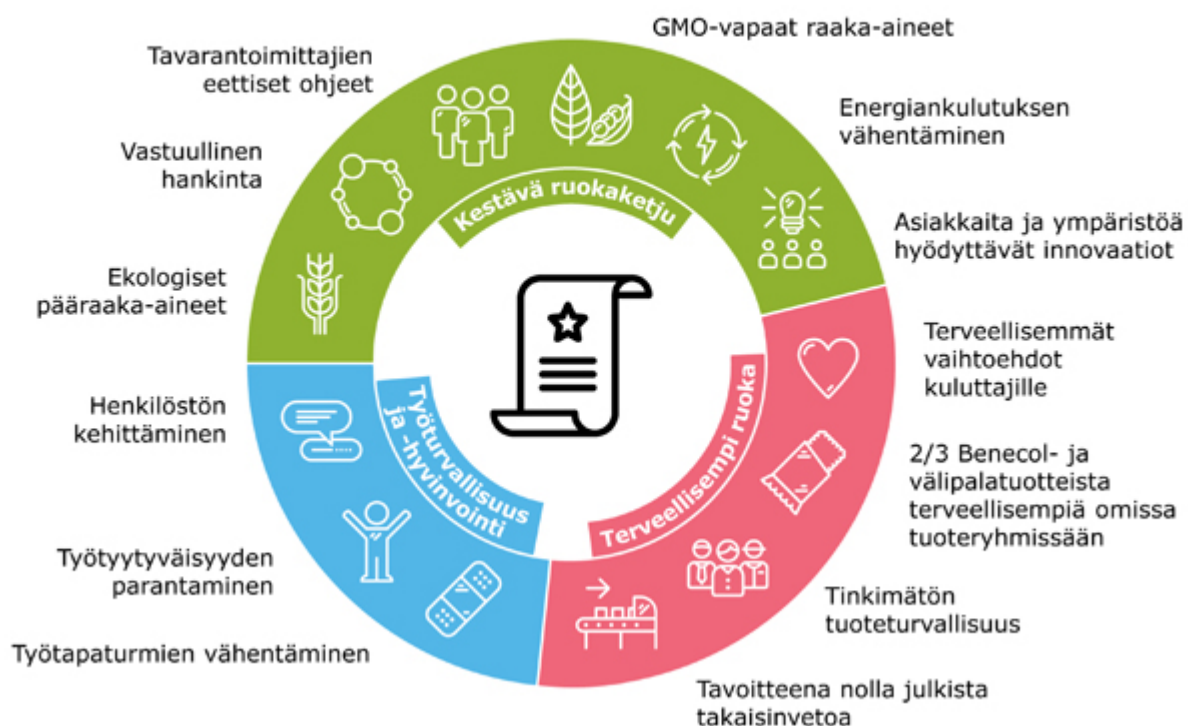
Raision vastuullisuusohjelma vuosille 2016 - 2018 hyväksyttiin konsernin johtoryhmässä lokakuussa 2015. Raisio on tehnyt pitkään yritys vastuutyötä olennaisten teemojen parissa. Koska yhtiö on kasvanut ja kansainvälistynyt viime vuosina merkittävästi, vastuullisuuteen liittyvät kysymykset ovat muuttuneet entistä monimuotoisemmiksi. Erilaisilla markkinoilla ja erilaisissa liiketoimintamalleissa painottuvat erityyppiset vastuullisuusteemat. Raision vastuullisuusohjelmaan koottiin konsernille tärkeimmät tavoitteet.

Nyt pitkäjänteinen työ koottiin ohjelmamuotoon, jolloin myös tavoitteita ja mittareita tarkennettiin.

Vastuullisuusohjelma on Raision vastuullisuustyön käytännön työkalu: se asettaa tavoitteet ja mittarit olennaisille vastuullisuusteemoille. Kaikki liiketoiminnot osallistuivat aktiivisesti vastuullisuusohjelman laadintaan ja ovat sitoutuneet sen toteuttamiseen.

Vastuullisuusohjelman toteutus alkaa vuonna 2016, mutta jo tässä yritysraportissa kerromme lähtötilanteesta ja tavoitteiden eteen tehdystä työstä.

Raision vastuullisuusohjelma 2016 - 2018

Ohjelma rakentuu kolmen Raisiolle ja sen sidosryhmille olennaisen teeman ympärille:

- Kestävä ruokaketju
 - Raaka-ainehankintaan liittyy eettisiä ja ympäristöllisiä näkökohtia, joiden hallinta on Raisiolle olennaista. Lisäksi Raisio tavoittelee oman tuotannon ympäristövaikutusten pienentämistä.
- Terveellisempi ruoka
 - Terveellisempien tuotteiden ja palveluiden kehittäminen on Raision strategian ytimessä ja kuluttajille merkityksellistä. Tuoteturvallisuuden suhteen Raisio ei tee kompromisseja.
- Työturvallisuus ja -hyvinvointi
 - Henkilöstön turvallisuus ja hyvinvointi ovat Raision toiminnalle ensiarvoisen tärkeitä, jotta pystytään takaamaan tuotteiden laatu, prosessien toimintavarmuus ja uudet innovaatiot.

Raision liiketoiminnoissa on tunnistettu muitakin vastuullisuuteen liittyviä kysymyksiä, joiden eteen Raisio tekee aktiivista työtä. Vastuullisuusohjelmaan on koottu koko konsernin kannalta oleelliset vastuullisuusteemat, joihin Raisio keskittyy vuosina 2016 - 2018.

Vastuullisuusohjelman laatiminen

Työ vastuullisuusohjelman laatimiseksi aloitettiin keväällä 2015. Siitä tehtiin Raision liiketoimintastrategiaa tukeva sekä olennaisiin vastuullisuuskysymyksiin keskittyvä, konkreettinen ja selkeä.

Raision arvoketjun keskeisiä osia ovat raaka-aineiden vastuulliseen hankintaan, innovaatioihin ja tuotekehitykseen, terveellisyteen ja työturvallisuuteen liittyvät asiat. Koska nämä teemat korostuivat myös Raision olennaisuusarviossa, ne määriteltiin vastuullisuusohjelman kantaviksi teemoiksi. Vastuullisuusohjelman tavoitteet tukevat Raision liiketoimintastrategian toteutumista.

Raision vastuullisuustyöryhmä työsti ohjelmaa tiiviissä yhteistyössä liiketoimintojen kanssa. Saadun tiedon pohjalta laadittiin ehdotus koko konsernin ja tärkeimpien sidosryhmien kannalta olennaisten teemojen edistämisestä.

Raisiolla on toimintaa monessa eri maassa ja useilla toimialoilla. Siksi olennaiset vastuullisuusteemat vaihtelevat liiketoiminnoittain. Konsernitason vastuullisuusohjelmaan määriteltiin kolme teemaa, jotka ovat kaikille liiketoiminnoille olennaisia. Näiden teemojen edistämiseksi määriteltiin konkreettiset tavoitteet ja mittarit, joilla asioiden etenemistä seurataan. Osa tavoitteista koskee vain tiettyjä liiketoimintoja.

Raisio-konsernin vastuullisuusohjelman tavoitteet 2016 - 2018

Raisio on ryhmitellyt vastuullisuusohjelmansa tavoitteet kolmen olennaisen teeman alle.

Kestävä ruokaketju 2016 - 2018

- Kehitämme tärkeimpien raaka-aineidemme vastuullista hankintaa entisestään. Eniten käyttämiämme raaka-aineita ovat viljat, rypsi ja sokeri.
- Edellytämme tavarantoimittajien eettisten ohjeiden (Supplier Code of Conduct) noudattamista kaikilta toimittajilta.
- Edellytämme tavarantoimittajien vastaavan itsearviointikyselyyn (Supplier Self-Assessment Questionnaire) vähintään joka kolmas vuosi.
- Jatkamme ProTerra- tai RTRS-sertifioidun soijan hankintaa.
- Olemme sitoutuneet GMO-vapaiden raaka-aineiden käyttöön.
- Käytämme vain vastuullista palmuöljyä. Elintarvikkeissa käytettävän palmuöljyn vastuullisuutta parannetaan siirtymällä fyysisesti jäljitettävään palmuöljyyn.
- Käytämme vain UTZ-sertifioitua kaakaota välipalatuotteissamme.
- Vähennämme entisestään raaka-ainehankintoja riskimaista.
- Vuonna 2016 laadimme koko konsernin osalta energiansäästösuunnitelman ja asetamme tavoitteet vuodeksi 2018.
- Teemme energia-auditointeja kaikissa tuotantolaitoksissamme vähintään joka toinen vuosi.
- Analysoimme materiaalitehokkuutta raaka-aineiden ja muiden tuotantopanosten osalta. Laadimme suunnitelman hävikin vähentämiseksi ja asetamme tavoitteet vuodeksi 2018.
- Käytämme tuotepakkauksissamme vain kierrätettäväksi kelpaavia materiaaleja.
- Jatkamme ympäristöä ja asiakkaitamme hyödyttävien innovaatioiden kehittämistä ja kaupallistamista.

Terveellisempi ruoka 2016 - 2018

- Benecol- ja välipalatuotteistamme 2/3 on terveellisempiä vaihtoehtoja omissa tuoteryhmissään.
- Kehitämme eläinten ja ihmisten hyvinvointia edistäviä naudan- ja kalanrehuinnovaatioita.
- Ylläpidämme BRC-sertifioinnin elintarviketuotantolaitoksilla
- Raisioagron tavoitteena on erinomainen rehujen reseptitarkkuus.
- Julkisten takaisinvetojen määrä nolla.

Työturvallisuus ja -hyvinvointi 2016 - 2018

- Työtaturmatiheyden jatkuva laskeminen
- Sairauspoissaolojen jatkuva pieneneminen
- Henkilöstötyytyväisyyden parantuminen
- Jatkuva henkilöstön kehittyminen ja kehityskeskustelujen kattavuus kohti sadan prosentin tavoitetta

Jatkuva sidosryhmädialogi

Raisio käy jatkuvaa dialogia sidosryhmiensä kanssa. Olennaisuusarviota tarkennetaan vuosittain sidosryhmädialogin pohjalta. Jatkuva avoin vuorovaikutus on keskeinen osa Raision yritys vastuun suunnittelua, johtamista ja toteuttamista.

Alla olevassa taulukossa on kuvattu tärkeimmät sidosryhmät ja tapa, jolla heidän kanssaan käydään dialogia. Taulukkoon valitut sidosryhmät on tunnistettu liiketoimintojen työpajoissa.

SIDOSRYHMÄ	VUOROVAIKUTUSKANAVA
Henkilöstö	Jatkuva vuorovaikutus ja kehityskeskustelut, henkilöstöinfot, esimieskirjeet, intranet, mielipidekyselyt, yhteistyöryhmät
Kuluttajat	Kuluttajapalvelu, konsulentit, Sunnuntai-klubi ja Elovena-kerho, sosiaalinen media, Raision Keittokirja, brändisivut ja vastuullisuusviestintä verkossa, uutiskirjeet, mainonta, verkkokauppa
Asiakkaat (elintarvikkeet) mm. vähittäiskauppa, tukkukauppa, leipomot ja teollisuus, suurkeittiöt, vienti, yrityspartnerit	Suorat asiakaskontaktit, verkkosivut, extranet, tapahtumat, messut
Asiakkaat (Raisioagro) Maidontuottajat, kalankasvattajat, kotieläintuottajat ja viljelijät, Raision sopimusviljelijät	Suorat kontaktit, tuottaja- ja viljelijättilaisuudet, sopimusviljelijäpäivät, messut ja seminaarit, asiakasristeily, nettisivut, verkkokauppa, asiakaslehdet Agro- ja AquaMakasiini, extranet
Omistajat	Tapaamiset, yhtiökokous, pörssitiedotteet ja julkaisut, vuosikertomus ja yritysvaluoraportti, osavuositarkastukset, nettisivut
Institutionaaliset sijoittajat ja analyytikot	Roadshowt, sijoittajataapaamiset ja -tilaisuudet, Capital Markets Day, pörssitiedotteet ja julkaisut, osavuositarkastukset, vuosikertomus ja yritysvaluoraportti
Rahoittajat	Tapaamiset, tiedotteet, julkaisut, tilinpäätös, osavuositarkastukset
Viranomaiset	Tapaamiset, vaikuttaminen järjestöissä, kts. Raision jäsenyydet
Alihankkijat	Suorat kontaktit, tapaamiset, auditoinnit, alihankkijoille asetetut eettiset vaatimukset, alihankkijoiden itsearviointilomake
Tavarantoimittajat	Suorat kontaktit, tapaamiset, auditoinnit, tavarantoimittajille asetetut eettiset vaatimukset, tavarantoimittajien itsearviointilomake
Yhteistyökumppanit	Suorat kontaktit, tapaamiset

Media	Suorat kontaktit, tapaamiset, haastattelut, lehdistötilaisuudet, seminaarit, tiedotteet, sosiaalinen media, nettisivut
Lähiyhteisöt	Tilaisuudet, yritysvierailut, nettisivut, hankkeet (esim. Varsinais-Suomen Yrityskylä)
Oppilaitokset	Kummikoulut, puhujavierailut, yritysvierailut, projektityöt
Yliopistot ja korkeakoulut	Henkilökohtaiset kontaktit, tutkimusyhteistyö, yhteistyö Raision Tutkimussäätiön kautta
Järjestöt ja jäsenyydet	Yhteisseminaarit ja -tilaisuudet, Raision edustukset ja jäsenyydet järjestöissä, nettisivut, yhteistyö mm. WWF Suomen kanssa
Ruoan, ravitsemuksen ja terveyden asiantuntijat	Tapaamiset, uutiskirjeet, esitteet
Ammattiliitot	Tapaamiset, sopimukset, yhteistyö muiden yritysten kanssa, kehitysprojektit kuten työturvallisuuden kehittämisprojekti

Vastuullisuuden johtamismalli

Vastuullisuuden edistäminen kuuluu jokaisen raisiolaisen työhön. Raision visio ja strategia ohjaavat Raision vastuullisuustyötä ja sen painopisteet määrittämään olennaisuusarviossa. Vastuullista toimintamallia määrittelevät konsernitason linjaukset:

[Laatu-, ympäristö-, terveys- ja turvallisuuspolitiikka \(QEHS\)](#)

[Eettiset periaatteet](#)

[Linjaus ihmisoikeuksista ja tasa-arvosta](#)

[Linjaus palkitsemisesta](#)

[Linjaus osaamisesta](#)

Konsernin vastuullisuusohjelma on johtamisen käytännön työkalu, joka ohjaa keskittymään olennaisiin teemoihin sekä asettaa mittarit ja tavoitteet työn seurannalle.

Roolit ja vastuut

Hallitus	Valvoo vastuullisuuden toteutumista ja vahvistaa olennaiset teemat.
Konsernin johtoryhmä	Johtaa vastuullisuustyötä. Vahvistaa vastuullisuustavoitteet. Käsittelee vastuullisuusohjelman etenemistä ja olennaisuusarviota vähintään kerran vuodessa.
Liiketoiminnot	Yritysvastuun käytännön toimenpiteiden organisointi ja toteutus.
Vastuullisuuden ohjausryhmä	Kehittää konsernin vastuullisuutta ohjaavia periaatteita ja asettaa tavoitteet vastuullisuustyölle.
Vastuullisuustyöryhmä	Konsernin vastuullisuusasioiden edistäminen, käytännön toimenpiteiden koordinointi, sisäinen konsultointi ja tukeminen tavoitteiden toteuttamisessa ja viestintä. Vastuullisuusryhmä raportoi ohjausryhmälle.

KESTÄVÄ RUOKAKETJU 2015

70 %
VILJOJA

Viljat hankitaan pääasiassa tuotantolaitosten läheltä.

Suomessa matka pellolta tehtaalalle alle 100 km.

Tunemme suomalaiset sopimusviljelijämme ja pystymme jäljittämään viljat tiloille.

MUUT

24 % Esimerkiksi rypsiöljy, soija, kaakao, marjat ja mausteet.

**RAISION
KÄYTTÄMÄT
RAAKA-AINEET**

1 %
PALMUÖLJYÄ

Elintarvikkeiden palmuöljy 100 % vastuullista.

Raisioagro sitoutunut vastuullisen palmuöljyn käyttöön 2018 mennessä.

5 %
SOKERIA

Runsaasti uusia vähäsokerisia tuotteita, esim. Elovena-pikapuurot -50 % sokeria ja Elovena-välipalapatukat, joissa ei ole lainkaan lisättyä sokeria.

BENEMILK EDISTÄÄ KESTÄVÄÄ MAITOKETJUA

9 %

PAREMPI REHUHYÖTYSUHDE

+ Enemmän maitoa, rasvaa ja valkuaista
+ Parempi eläinterveys

ENERGIAN JA RESURSSIEN KÄYTTÖ TEHOSTUU

-6 %
ENERGIANKULUTUS

-9 %
JÄTEVESI

-22 %
KAATOPAIKKAJÄTE

Vastuullinen hankinta

Raaka-aineiden alkuperä ja jäljitettävyys kiinnostavat eri sidosryhmiä ja kuluttajia enenevässä määrin. Raisio käyttää pääasiassa kasvipohjaisia raaka-aineita, jotka hankitaan mahdollisuuksien mukaan tuotantolaitosten läheltä.

Merkittävänä viljapohjaisten tuotteiden ja eläinten ruokinnan erityisosaajana Raisiolla on halu ja mahdollisuus olla rakentamassa kestävää ruokaketjua. Vastuullisella hankinnalla on merkitystä raaka-aineiden toimitusketjun sosiaalisiin ja ympäristövaikutuksiin. Sillä myös varmistetaan laadukkaat raaka-aineet.

Raaka-ainehankinnan läpinäkyvyys ja jäljitettävyys sekä raaka-aineiden vastuullinen tuotanto ovat olennaisia vastuullisuusnäkökohtia Raisiolle. Raision välipala- ja makeistuohtantolaitoksilla on BRC-sertifiointi, joka edellyttää kykyä jäljittää tuotteiden raaka-aineet nopeasti.

Raision hankinnoilla on sosiaalisia ja ympäristövaikutuksia maailmanlaajuisesti. Siksi Raisio käynnisti vuonna 2015 projektin yhtenäistääkseen tavarantoimittajilta edellytettävät eettiset toimintatavat (Supplier Code of Conduct). Vuonna 2015 konsernin käyttämässä eettisissä ohjeissa tavarantoimittajilta edellytettiin muun muassa ympäristövastuuta, kansainvälisten säädösten mukaisia työoloja, lapsi- ja pakkotyövoiman kieltoa sekä syrjinnän vastaisuutta.

Raisio hankkii vain pienen määrän raaka-aineita, esimerkiksi mausteita, niin kutsutuista **riskimaista**. Yhtiö vähensi ostoja riskimaista entisestään vuoden 2015 aikana.

Tärkeimmät raaka-aineet

Raisio käytti tuotteidensa valmistukseen lähes 400 000 000 kiloa raaka-aineita. Kaikki tuotteiden raaka-aineet ovat uusiutuvia. Viljan, rypsin, soijan ja sokerin osuus Raision käyttämistä raaka-aineista oli lähes 90 prosenttia vuonna

2015.

Raision tärkein raaka-aineryhmä on viljat, joita käytetään runsaasti niin elintarvikkeissa kuin rehuissa. Suomessa Raisio osti suoraan viljelijöiltä lähes 90 prosenttia käyttämästään viljasta vuonna 2015. Ison-Britannian välipalaliiketoiminnan käyttämä durum-vehnä hankitaan lähinnä Espanjasta. Raisio hankkii viljaa pääasiassa EU-alueelta, jolloin viljan viljelyä säätelevät EU:n ympäristösäännökset.

*Raision tärkein
raaka-aineryhmä on viljat.*

Muita Raision eniten käyttämiä raaka-aineita ovat rehuissa käytettävät valkuaiskasvit, kuten rypsi ja soija, jota tarvitaan erityisesti kalanrehuissa. Kaikki Raision rehuihin käyttämä soija on ProTerra- tai RTRS-sertifioitua. Maatalousraaka-aineista Raisio käyttää myös sokeria muun muassa makeisissa ja kekseissä.

Lisäksi Raisio on valinnut palmuöljyn ja kaakaon hankinnan erityiseen tarkasteluun, koska niiden tuotantoon liittyvät sosiaaliset ja ympäristöasiat kiinnostavat laajasti. Raisioon omiin brändituotteisiin käytetyn palmuöljyn osuus raaka-aineista on noin yksi prosentti ja kaakaon osuus alle 0,5 prosenttia.

Kaikki Raision elintarvikkeissa käytettävä palmuöljy on ollut vastuullista vuodesta 2014. Vuonna 2015 Raision elintarvikkeissa käyttämästä palmuöljystä 80 prosenttia oli fyysisestä jäljitettävää (nk. mass balance tai segregated) ja 20 prosenttia Green Palm -sertifioitua.

Vuoteen 2018 mennessä Raisio siirtyy käyttämään vain UTZ-sertifioitua kaakaota välipalatuotteissaan. Tällä hetkellä Raisio käyttää UTZ-sertifioitua kaakaota joillekin brändipartnereilleen valmistamissaan makeisissa.

Raisio valmistaa tuotteita myös brändipartnereilleen ja vähittäiskaupan private label -merkeille erityisesti makeisliiketoiminnassa ja Ison-Britannian välipalatehtailla. Brändipartnereille raaka-aineet hankitaan partnerien asettamien spesifikaatioiden mukaisesti. Siksi Raision vastuullisuusohjelmassa määritellyt raaka-aineiden sertifiointivaatimukset koskevat vain Raision omia brändituotteita.

Kalanrehuissa käytetään kalaöljyä ja -jauhoa, joiden jäljitettävyyden varmistetaan huolellisesti. Raisio ostaa vain kalaöljyä ja -jauhoa, joiden valmistamisessa ei ole käytetty uhanalaisia kalalajeja. Raision Hercules Opti -rehuinnovaation ansiosta osa rehuissa käytettävästä kalaöljystä on korvattu rypsiöljyllä. Kalaöljyn ja -jauhon osuus Raision käyttämistä raaka-aineista oli noin 1,5 prosenttia.

Keskeistä vuonna 2015

- Raisio määritteli kriittiset raaka-aineet, joiden hankinnan vastuullisuuteen kiinnitetään erityishuomiota. Kriittisiksi raaka-aineiksi määriteltiin rypsi, soija ja sokeri sekä palmuöljy ja kaakao. Lisäksi tärkeimmän raaka-aineryhmän eli viljojen vastuullista hankintaa jatketaan.
- Kaikista raaka-aineista noin viisi prosenttia kuului kansainvälisesti tunnustetun sertifiointijärjestelmän piiriin (esim. GreenPalm, RSPO, ProTerra, UTZ tai Fairtrade).
- Suomen toiminnot kartoittivat raaka-aineet, jotka tulevat niin sanotuista riskimaista (<http://www.bsci-intl.org/resource/countries-risk-classification>). Raaka-aineiden hankintaa siirrettiin pois riskimaista.

- Raisio aloitti konsernitason vastuullisen hankinnan politiikan työstämisen. Konsernin eri liiketoiminnoissa käytössä olevat tavarantoimittajien eettiset ohjeet (Supplier Code of Conduct)
- käytiin läpi. Vuonna 2016 otetaan käyttöön konsernin yhteiset tavarantoimittajien eettiset ohjeet.
- Tšekin kahdella makeistehtaalla luovuttiin vaiheittain palmuöljyn käytöstä. Aiemmin tehtailla käytettiin kaikkiaan yhtätoista palmuöljyä sisältävää raaka-ainetta, joille kaikille löydettiin korvaava vaihtoehto.
- Ison-Britannian makeistehtailla luovuttiin palmuöljyä sisältävistä kuorutteista ja kiillotteista.

Tavoitteet 2016 - 2018

- Tärkeimpien raaka-aineiden eli viljojen, rypsin, soijan ja sokerin 100 prosenttinen vastuullinen hankinta
- Tavarantoimittajien eettisten ohjeiden (Supplier Code of Conduct) noudattamista edellytetään kaikilta toimittajilta.
- Tavarantoimittajat vastaavat itsearviointikyselyyn (Supplier Self-Assessment Questionnaire) vähintään joka kolmas vuosi.
- Jatkamme Proterra- tai RTRS-sertifioidun soijan hankintaa.
- Käytämme GMO-vapaita raaka-aineita.
- Käytämme vain vastuullista palmuöljyä. Elintarvikkeissa käytettävä palmuöljyn vastuullisuutta parannetaan siirtymällä fyysisesti jäljitettävään palmuöljyyn.
- Käytämme vain UTZ-sertifioitua kaakaota välipalatuotteissamme.
- Brändit-yksikkö kokonaisuudessaan Sedex-järjestelmän jäseniä.
- Raaka-ainehankintojen vähentäminen riskimaista.

Hyviä tuloksia ympäristövastuussa

Raision liiketoiminta perustuu kestäväan tapaan toimia. Ympäristövastuun painopistealueet ovat energiankulutuksen vähentäminen ja materiaalitehokkuuden parantaminen.

Raisio raportoi omasta tuotannostaan syntyvät ympäristövaikutukset. Konsernin toiminnasta aiheutuu ympäristövaikutuksia koko tuotteiden elinkaaren ajalta.

Raisiolla on kaksitoista tuotantolaitosta, jotka sijaitsevat Suomessa, Isonsa-Britanniassa ja Tšekissä. Konserni hakee jatkuvasti uusia keinoja ja kehittää prosessejaan, jotta tuotanto olisi ympäristöystävällisempää. Koko elinkaaren ajalta Raision tuotteiden merkittävimmät ympäristövaikutukset syntyvät uusiutuvien raaka-aineiden alkutuotannossa, johon yhtiö vaikuttaa kehittämällä [vastuullisen hankinnan periaatteitaan](#).

Raision vastuullisuusohjelman myötä yhtiö tehostaa ympäristövaikutusten seuranta ja raportointia kaikkien tuotantotoimintojensa osalta.

Raision tuotantolaitokset eivät sijaitse suojelluilla tai korkean biodiversiteetti-arvon alueilla tai niiden välittömässä läheisyydessä.

Keskeistä vuonna 2015

- Koko konsernin kannalta olennaisimmiksi ympäristömittareiksi valittiin energiankulutus, materiaalitehokkuus ja pakkausten kierrätettävyys. Niissä kehittymisen vaihtoehtoja selvitetään ja niille asetetaan numeeriset

tavoitteet vuonna 2016. Aiemmin ympäristötavoitteet ovat kattaneet vain Suomen tuotantotoiminnot, mutta Raision viime vuosien voimakkaan laajentumisen myötä tavoitteellinen ympäristötyö yhtenäistetään koko konsernissa.

- Raisio on ollut mukana Suomen elinkeinoelämän energiatehokkuussopimuksessa vuodesta 2009. Sopimuksen mukaan energian käyttö kotimaassa tulisi vähentyä yhdeksällä prosentilla vuoteen 2016 mennessä vuoden 2005 tasosta. Raisio on edistynyt hyvin tavoitteessaan ja hankkeesta saatuja kokemuksia hyödynnetään koko konsernissa.
- Vuoden 2014 yritysraporttiin verrattuna ympäristöluvuista puuttuu Puolan pastaliiketoiminta, josta luovuttiin vuonna 2015. Lisäksi Suomen rehutehtailla ja Isossa-Britanniassa keskitettiin ja tehostettiin toimintaa, mikä heijastuu vuoden 2015 raportoituihin lukuihin.

Tulokset 2015

- Raisio investoi muun muassa prosessi- ja työturvallisuuden parantamiseen, energiatehokkuuden parantamiseen, jätekäsittelyn tehostamiseen sekä jätevesien puhdistukseen.
- Konsernin energiankulutus laski kuusi prosenttia. Säästöjä saatiin muun muassa lämmön talteenottoa parantamalla.
- Yhtiön kaatopaikkajätteen määrä pieneni 22 prosenttia.
- Konsernin tuottaman jäteveden määrä väheni 9 prosenttia.
- Säädösten ja määräysten mukainen toiminta on Raisiolle tärkeää. Konsernin toimipisteissä ei ollut merkittäviä ympäristövahinkoja eikä konserni saanut sakkoja tai sanktioita ympäristölainsäädännön rikkomuksista vuonna 2015.
- Tuotannon hävikkiä pienennettiin Suomen tuotantolaitoksilla prosessitehokkuutta kehittämällä, Tšekin makeistehtailla suurentamalla eräkokoja ja Ison-Britannian makeistehtailla ilmanvaihtoa parantamalla.
- Kaikki Raision tuotepakkaukset on tehty kierrätettävästä materiaalista lukuun ottamatta joitain makeisten kääreitä.
- Raportointikauden jälkeen tammikuussa 2016 yhtiö päätti oman bioenergiailaitoksen rakentamisesta Raisioon. Laitos otetaan käyttöön keväällä 2017 ja korvaa hiilipohjaisen teollisuushöyryn hankinnan, joten Raision tuotantolaitosten hiilijalanjälki pienenee merkittävästi.

Tavoitteet 2016 - 2018

- Vuonna 2016 laadimme koko konsernin osalta energiansäästösuunnitelman ja asetamme tavoitteet vuodeksi 2018.
- Teemme energia-auditointeja kaikissa tuotantolaitoksissa vähintään joka toinen vuosi.
- Analysoimme materiaalitehokkuutta raaka-aineiden ja muiden tuotantopanosten osalta. Laadimme suunnitelman hävikin vähentämiseksi ja asetamme tavoitteet vuodeksi 2018.
- Teemme kaikista tuotepakkauksistamme kierrätettäviä.
- Jatkamme ympäristöä ja asiakkaitamme hyödyttävien innovaatioiden kehittämistä ja kaupallistamista.

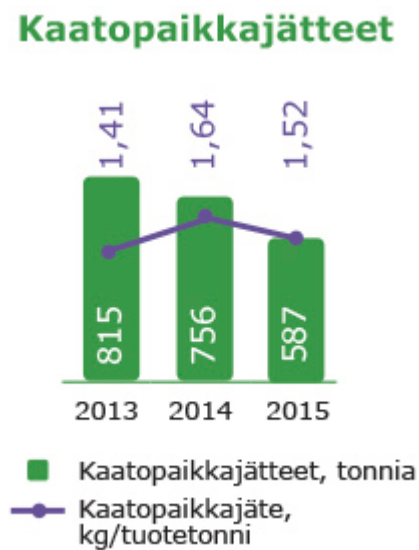
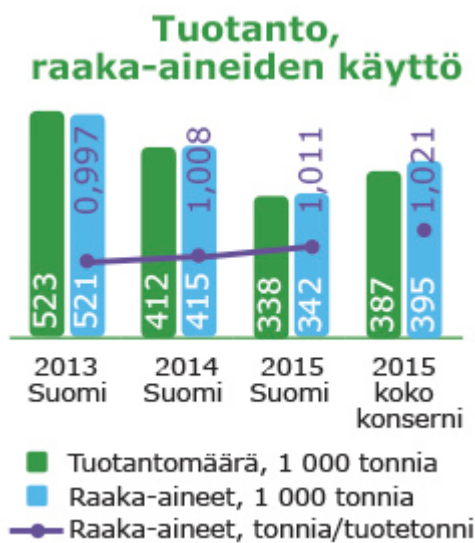
Raision ympäristövaikutukset

Raaka-aineet ja materiaalitehokkuus

Raision tuotteiden raaka-aineet ovat uusiutuvia. Yhtiön tavoitteena on raaka-aineiden materiaalitehokas käyttö. Suomessa tuotantolaitosten raaka-aineiden käyttö väheni lähes 20 prosentilla vuonna 2015 verrattuna vuoteen 2014. Merkittävin tähän vaikuttava tekijä oli sian- ja siipikarjan rehujen valmistuksen lopettaminen loppuvuonna 2014. Raision tuotantolaitosten välillä tapahtuu materiaalsiirtoja, jotka aiheuttavat raportoinnissa raaka-aine- ja tuotantomäärien kertaantumista. Veden käyttö tuotteisiin ei sisälly raaka-ainemääriin.

Hyödynnettävän jätteen osuus kokonaisjättemäärästä oli koko konsernin osalta yli 70 prosenttia, Suomen toimintojen osalta yli 90 prosenttia. Rehuksi menevän ruokajätteen määrä oli koko jättemäärästä yli 50 prosenttia.

Raportoinnin laajuus: raaka-ainekäytön osalta vuosilta 2013 ja 2014 raportoidaan Suomen tuotantolaitokset, vuodelta 2015 koko konsernin jatkuvat liiketoiminnot. Kaatopaikkajätteet raportoidaan koko konsernin jatkuvista liiketoiminnoista.

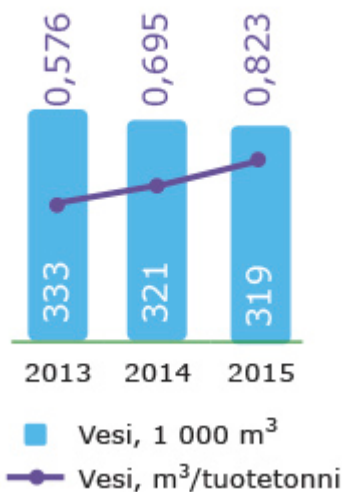
Vesi

Veden käyttö on Raisiolle tärkeä ympäristötekijä, sillä vettä käytetään tuotantoprosesseissa ja jäähdytyksissä. Vettä käytetään säästeliäästi ja käyttökelpoiset vedet kierrätetään. Suodatusratkaisulla saadaan tehostettua esimerkiksi jäähdytysvesien kierrätystä.

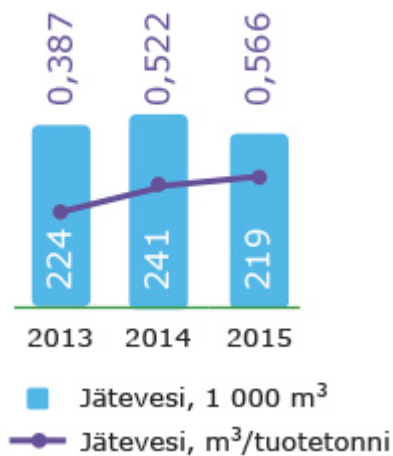
Raisio on vähentänyt veden kokonaiskulutusta. Suomen rehutehtailla ja Isossa-Britanniassa toteutetuista keskittämis- ja tehostamistoimista aiheutui kuitenkin veden kulutuksen kasvua tuotettua tuotetonna kohden.

Raportoinnin laajuus: koko konsernin jatkuvat liiketoiminnot

Veden käyttö

Jätevedet

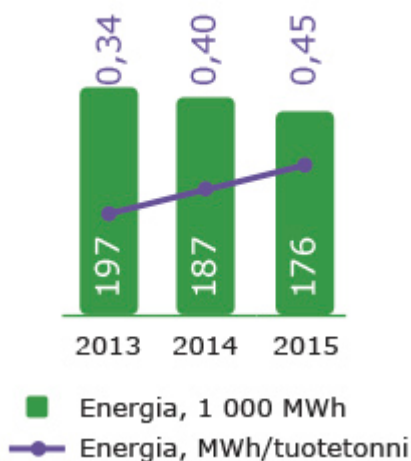

Energia

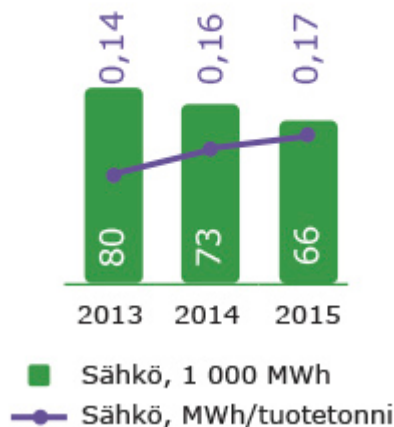
Raisio-konsernissa energian kokonaiskulutus laski 6 prosenttia vuonna 2015. Raision energiahuolto perustuu pääosin ostoenergiaan.

Raportoinnin laajuus: koko konsernin jatkuvat liiketoiminnot

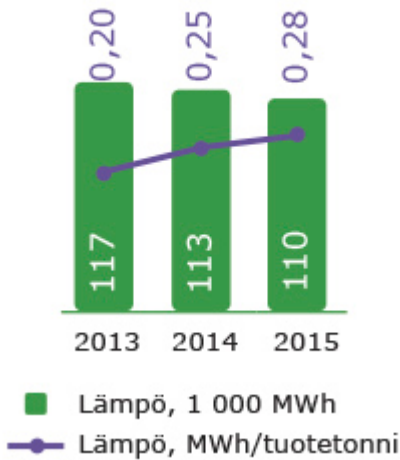
Energian kulutus

Sähkön kulutus

Lämmön kulutus

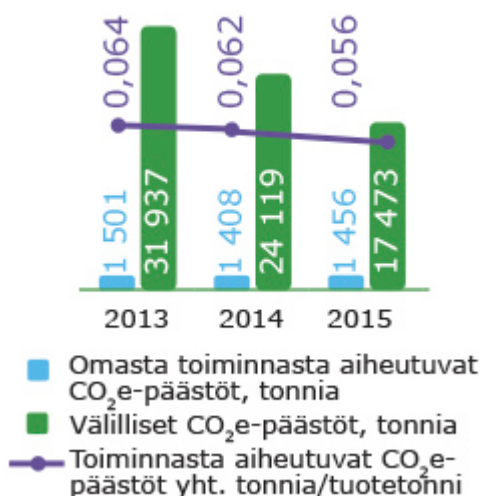
Energian tuotannon päästöt

Raisio raportoi omasta energian tuotannosta Suomessa aiheutuvat välittömät kasvihuonekaasupäästöt CO₂e-arvoina. Ostoenergian tuotannon CO₂e-arvot on raportoitu energiatoimittajien ilmoittamien määrien mukaisesti. Hiilidioksidiekvivalentilla (CO₂e) kuvataan kasvihuonekaasujen yhteenlaskettua ilmastoa lämmittävää vaikutusta.

Raision Suomessa ostama sähköenergia on ympäristömerkittyä ja sen tuottamisesta ei aiheudu kasvihuonepäästöjä. Suomeen hankittu sähkö vastaa 60 prosenttia konsernin sähkönkäytöstä. Suomessa Raisiolla on kaksi voimalaitosta, toinen Raisiossa ja toinen Kouvolassa. Molemmat laitokset kuuluvat päästökaupan piiriin.

Raportoinnin laajuus: Suomen tuotantolaitokset

CO₂e-päästöt, Suomi

Benella Kirjolohi säästää luontoa

Raisioaqua toi syksyllä 2015 kuluttajamarkkinoille Benella-kalabrändin, joka tukee kestäväää ja vastuullista ruokaketjua. Raision Hercules Opti -kalarehuinnovaatiolla ruokittu Benella Kirjolohi tekee hyvää ympäristölle ja terveydelle.

Benella Kirjolohe taustalla on Hercules Opti -ruokintakonsepti, jossa rehuraaka-aineet optimoidaan kirjolohe kasvatuksen eri vaiheisiin. Uudella ruokintatavalla kalaperäisen raaka-aineen osuutta kasvatuksessa on pystytty ratkaisevasti vähentämään ja vesistöjen fosforikuormitusta pienentämään. Samalla varmistetaan tuotteen hyvä laatu myös kuluttajan sydänterveyden kannalta.

Vastuullisempi ruokintakonsepti

Kalanrehujen energialähteenä on perinteisesti käytetty luonnonkaloista saatavaa kalaöljyä. Koska maailman kalakannat ovat hupenemassa, Raisioaqua halusi etsiä kalaöljylle vastuullisemman vaihtoehdon.

Raisioaquan Hercules Opti -ruokinnassa kalaöljystä vajaa puolet on pystytty korvaamaan kotimaisella rypsiöljyllä. Ruokintakonsepti on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa käytetään enemmän rypsiöljyä sisältäviä rehuja. Loppukasvatusvaiheessa rehu vaihdetaan kalaöljypitoisempaan rehuun. Näin varmistetaan, että syötävään kalaan kertyy riittävästi ihmisen sydän- ja verisuoniterveyttä edistäviä omega-3-rasvahappoja (EPA ja DHA).

Hercules Optissa hyödynnetään myös Raisioaquan jo vuonna 2008 tekemää innovaatiota, joka pienentää kalaviljelyn vesistöihin kohdistuvaa fosforikuormitusta 26 prosenttia. Rehuun lisättävä fytaasientsyymi parantaa kasviraaka-aineiden käytettävyyttä: fosforin sulavuus paranee, jolloin yhä suurempi osuus jää kalan hyödynnettäväksi.

Raisioaqua kehitti Hercules Opti -ruokintakonseptin yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen, Turun yliopiston sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa.

*Raisioaquan rehuilla
ruokitussa Benella
Kirjolahessa on sydämelle
ja verisuonille terveellisiä
rasvahappoja
ravitsemus-suositusten
mukaisesti.*

Hyötyjä koko ruokaketjuun

Kalankasvatuksen kestävyden kehittäminen luo osaltaan edellytyksiä vesivaroihin perustuvalla sinisen biotalouden kasvulle. Benella on edennyt monitieteisestä tutkimuksesta monien vaiheiden jälkeen tuotteeksi, joka hyödyttää koko arvoketjua. Kannattava ja kestävä ruokaketju on kilpailukykyinen ja sitä pystytään kehittämään edelleen.

Benella Kirjolohti vastaa kuluttajatarpeeseen hyvänmakuisesta, ympäristöystävällisestä ja terveellisestä elintarvikkeesta. Kotimainen kasvatettu kirjolohti on päässyt WWF:n vihreälle eli suositeltavien kalojen listalle. Lisäksi Suomen Sydänliitto on myöntänyt Benellalle terveellisyydestä kertovan Sydänmerkin.

www.benellakala.fi

Vastuullisempaa palmuöljyä

Vastuullisen palmuöljyn käyttö on Raisiolle ja sen sidosryhmille tärkeää. Konserni on sitoutunut sertifioidun, kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti tuotetun palmuöljyn käyttöön. Kaikki Raision elintarvikkeissa käytetty palmuöljy oli sertifioitua vuonna 2015. Yhtiön tavoitteena on käyttää elintarvikkeissa vain fyysisesti jäljitettävää palmuöljyä vuoteen 2021 mennessä RSPO-jäsenyyden sitoumuksen mukaisesti.

Vuonna 2015 yhtiön elintarvikkeiden palmuöljystä 100 prosenttia oli vastuullista ja sertifioitua. Fyysisesti jäljitettävää palmuöljyä (mass balance tai segregated) oli 80 prosenttia ja loput Green Palm -sertifioitua.

Yhtiö käyttää palmuöljyä esimerkiksi kekseissä ja välipalatucoissa, makeisissa ja alihankintana valmistettavissa margariineissa. Raisio ostaa palmuöljyä ja palmuöljyjohdannaisia pääosin osana erilaisia rasvaseoksia eurooppalaisilta alan toimijoilta.

Vuonna 2015 Raision makeisliiketoiminnassa palmuöljyä korvattiin muilla raaka-aineilla. Tšekin makeistehtailla luovuttiin palmuöljyn käytöstä kokonaan vuoden aikana. Palmuöljystä luopuminen vaati lukuisten reseptien muokkaamista, sillä tehtailla käytettiin aiemmin yhtätoista palmuöljyä sisältävää raaka-ainetta. Ison-Britannian makeistehtailla luovuttiin palmuöljyä sisältävistä kuorrutteista ja kiilloitteista.

Palmuöljyn osuus Raision kaikista raaka-aineista on noin yksi prosentti.

Raisio on ollut Roundtable on Sustainable Palm Oil (RSPO) -järjestön jäsen vuodesta 2011. RSPO kehittää vastuullisen palmuöljyn tuotantoa ja standardeja koko tuotantoketjussa.

TERVEELLISEMPI RUOKA 2015

**JO 20 VUOTTA
BENECOL ALENTANUT
TUTKITUSTI KOLESTEROLIA**

Benecol loi kolesterolia alentavien terveysvaikutteisten elintarvikkeiden kategorian.

**NOIN 120
TUOTETTA
LÄHES 30 MAASSA**

EU:n myöntämä sairauden riskin alentamiseen liittyvä terveysväittäjä.

BENELLA-KIRJLOHI SÄÄSTÄÄ LUONTOA JA ON TERVEELLISTÄ

LÄHES PUOLET REHUN KALAÖLJYSTÄ
KORVATTU RYPSIÖLJYLLÄ

RUNSAASTI HYVIÄ
EPA- JA DHA-RASVAHAPPOJA

TERVEELLISIÄ JA MAUKKAITA VÄLIPALOJA KAURASTA

40 %

ELINTARVIKKEISTA SUOMESSA
SYDÄNMERKKI-TUOTTEITA

LUONNOLLISEMMIN

LUKUISIA TUOTTEITA
ILMAN LISÄTTYÄ SOKERIA

USEITA LISÄAINEETTOMIA,
GLUTEENITTOMIA JA
LAKTOOSITTOMIA TUOTTEITA

Hyvinvointia terveellisellä ruualla

Raisio tarjoaa herkullisia, helppoja, terveellisiä ja ekologisia vaihtoehtoja välipalasyömiseen. Lisäksi Benecol-tuotteet ovat parantaneet miljoonien sydänterveyttä jo 20 vuoden ajan.

Perinteisestä ateriasyömisestä on tullut yhä useammille arjen luksusta, sillä siihen on aiempaa vähemmän aikaa tai mahdollisuuksia. Koska useimmat haluavat silti syödä terveellisesti, terveellisempien välipalojen kysyntä on kasvussa.

Raisio on asettanut tavoitteeksi, että kaksi kolmasosaa sen Benecol- ja välipalatuotteista on omassa tuoteryhmissään terveellisempiä vaihtoehtoja. Terveellisyyteen vaikuttavat esimerkiksi rasvakoostumus, kuitupitoisuus sekä sokerin ja suolan määrä. Vuonna 2015 Raisio aloitti määrittelemään kriteerejä terveellisemmille vaihtoehdoille tuoteryhmäkohtaisesti eurooppalaisten ravitsemussuositusten pohjalta. Kriteeristöä käytetään muuan muassa tuotekehityksen tukena.

Raision tuotteet ovat pääosin kasvipohjaisia ja välipalatuotteissa käytetään runsaasti täysjyväviljaa. Useimpien tuotteiden raaka-aineet sisältävät luontaisesti vitamiineja, kivennäisaineita, kuituja ja hyviä rasvoja.

Benecol-tuotteet ovat terveysvaikuttavia kolesterolia alentavia elintarvikkeita. Benecol-tuotteisiin on lisätty tehokkaasti kolesterolia alentavaa, ainutlaatuista kasvistanoliesteriä. EU

*Terveellisempiä
vaihtoehtoja*

Runsaasti täysjyväviljaa

on myöntänyt Benecol-tuotteiden sisältämälle kasvistanoliesterille sairauden riskin alentamiseen liittyvän terveystuettavan. Sen mukaan kasvistanoliesterien on osoitettu alentavan veren kolesterolitasoa. Korkea kolesteroliarvo on sydäntaudin riskitekijä.

Keskeistä 2015, Benecol

- Terveysvaikutteisten kolesterolia alentavien elintarvikkeiden kategorian luonut Benecol täytti 20 vuotta. Miljoonat ihmiset ympäri maailmaa alentavat kolesteroliaan Benecol-tuotteiden avulla.
- Benecol-tuotteiden markkinoinnissa painotetaan terveellisten elämäntapojen merkitystä kolesterolin alentamisessa. Raisio tekee yhteistyötä useiden sydänterveyttä edistävien organisaatioiden kanssa, kuten European Atherosclerosis Societyn, Heart UK:n ja Suomen Sydänliiton kanssa.

Keskeistä 2015, Välipalat

- Pohjois-Euroopan Välipalat-liiketoiminnassa otettiin käyttöön ensimmäistä kertaa Sydänmerkki suurkeittiötuotteissa. Sydänmerkin sai kymmenen tuotetta. Suomessa myytävistä kuluttajatuotteista 40 prosentilla on Sydänmerkki.
- 50 prosenttia vähemmän sokeria sisältävät Elovena-pikapuurot tuotiin markkinoille keväällä 2015. Syksyllä lanseeratussa Elovena-välipalapatukassa ei ole lainkaan lisättyä sokeria.
- Gluteeniton Provena-tuotesarja laajeni.
- Honey Monster -muropakkauksiin lisättiin tuotteen ravintoarvoista kertovat liikennevalot. Liikennevalomalli on Isossa-Britanniassa yleisesti käytetty tapa viestiä kuluttajille elintarvikkeiden ravintoarvoista.
- Honey Monster -murojen resepti uusittiin ja sokeripitoisuutta laskettiin.

Keskeistä 2015, makeiset

- Free from -tuotteet ovat trendi myös makeisissa. Keväällä 2015 Isossa-Britanniassa lanseerattiin pehmeät Fox's Candy Bear -hedelmämakeiset, jotka eivät sisällä keinotekoisia maku- tai väriaineita.
- Makeisliiketoiminnassa on etsitty luonnollisempia vaihtoehtoja väriaineille sekä vähennetty palmuöljyn käyttöä.

Keskeistä 2015, Raisioagro

- Luontoa säästävä ja terveellinen Benella-kirjolohi tuotiin kuluttajamarkkinoille syksyllä 2015. Benella-kirjolohi ruokitaan Raision Hercules Opti -rehuinnovaatiolla, joka korvaa osan rehun kalaöljystä rypsiöljyllä, mutta varmistaa silti ihmiselle terveellisten EPA- ja DHA-rasvahappojen määrän. Benella-kirjolohella on Sydänmerkki.

Yhteistyö järjestöjen kanssa

- Raisio ja Suomen Urheiluliitto (SUL) jatkoivat yhteistyötään lasten ravitsemus- ja liikuntakasvatuksen hyväksi. Yhtiö järjesti Elovena Voimapäivän viidessäkymmenessä alakoulussa ympäri Suomea.
- Raisio jatkoi yhteistyötään WWF Suomen kanssa. Yhteistyö sisälsi muun muassa vastuullista syömistä

käsittävän opetusmateriaalin laatimisen yläkoululle. Materiaalin näkökulmana oli globaali ruuantuotanto.

Tavoitteet 2016 - 2018

- Benecol- ja välipalatuotteistamme 2/3 on terveellisempiä vaihtoehtoja omissa tuoteryhmissään vuonna 2018.
- Kehitämme eläinten ja ihmisten hyvinvointia edistäviä naudan- ja kalanrehuinnovaatioita.

Tuoteturvallisuudessa emme tee kompromisseja

Turvalliset ja laadukkaat tuotteet ovat Raision liiketoiminnan perusta. Koska Raisio valmistaa ruokaa ihmisille ja rehuja eläimille, tuoteturvallisuuden jatkuva kehittäminen ja varmistaminen vaikuttavat koko ruokaketjussa. Tuoteturvallisuuden osa-alueita ovat muun muassa raaka-aineiden jäljitettävyys ja laatuvaatimukset sekä luotettavat tuotantoprosessit.

Keskeistä vuonna 2015

- BRC-sertifiointin päivittyminen versioon 7 huomioitiin elintarvikkeiden tuotantolaitoksilla. Uudessa versiossa korostuu erityisesti raaka-ainehankinnan läpinäkyvyys ja jäljitettävyys sekä laatuvaatimusten tukeminen.
- Elintarvikkeiden tuoteturvallisuudessa korostui allergenien kontrollointi. Raision Newportin tehtaalle valmistui gluteeniton tuotantoalue.
- Makeisliiketoiminnassa uusittiin tuotannon metallinpaljastimia.
- Raisioagron tuotantolaitoksilla parannettiin vitamiinien ja lisäaineiden annostelutarkkuutta.

Raision tuotantolaitosten sertifiointit

Sertifioinnit ja laatuvaatimukset tukevat turvallista tuotantoa. Ne takaavat osaltaan muun muassa jäljitettävyysprosessiemme toimivuuden.

- Tuoteturvallisuuden ja -laadun BRC-sertifikaatti kaikilla Raision elintarvikkeita valmistavilla tehtailla. Raision elintarvikkeiden tuotannosta 100 prosenttia valmistettiin BRC-sertifioitussa tuotantolaitoksessa.
- Ison-Britannian ja Tšekin yksiköt ovat Sedexin jäseniä. Sedex on kansainvälinen vastuullisen toimintaketjun seurantajärjestelmä.
- Laatuvaatimukset ISO 9001 Suomen tuotantolaitoksilla
- Ympäristövaatimukset ISO 14001 Tšekissä ja Suomessa
- Luomutuotannon sertifikaatti viidellä tuotantolaitoksella Suomessa ja Isossa-Britanniassa
- Benecol-ainesosan valmistuksessa kosher- ja halal-sertifikaatit
- Kosher-sertifikaatti Suomen elintarvikkeiden tuotantolaitoksissa ja tietyillä tuotteilla Isossa-Britanniassa

Takaisinvedot vuonna 2015

Raision tavoitteena on, ettei julkisia takaisinveitoja tehdä lainkaan. Jos tuotteessa kaikesta huolimatta havaitaan laatuongelma, takaisinveito tehdään viipymättä ja siihen johtaneet syyt tutkitaan huolellisesti. Vuonna 2015 Raisio-konsernissa tehtiin yksi julkinen takaisinveito eli tuotteita oli päässyt kuluttajille asti. Takaisinvedossa ei ollut kyse kuluttajille vaaraa aiheuttavasta laatuvirheestä.

Tavoitteet 2016 - 2018

- Ylläpidämme BRC-sertifiointin elintarviketuotantolaitoksilla
- Raisioagron tavoitteena keskittyä reseptitarkkuuteen
- Julkisten takaisinveotojen määrä nolnaan

Terveellisemmät välipalat kiinnostavat

Kuluttajat haluavat syödä terveellisiä, hyvänmakuisia ja helppoja välipaloja. Tutut kuitupitoiset Elovina-välipalakeksit ja uudet hedelmäiset Elovina-välipalapatukat ovat kuluttajille luonnollinen ja terveellinen vaihtoehto välipalasyömiseen.

Raision keväällä 2015 teettämässä Välipalat ja keksit -tutkimuksessa kävi ilmi, että suomalaisten ihannevälipala on terveellinen, ravitseva, sopivasti täyttävä, helppokäyttöinen ja maukas. Välipalaa syödään, jotta siitä saataisiin energiaa ja virkistystä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen Finravinto-tutkimuksen mukaan suomalaiset saavat jopa 40 prosenttia päivittäisestä energiastaan välipaloista, joten välipalojen ravintoarvolla on iso merkitys.

Välipalojen ravintoarvolla on iso merkitys.

Raisio jatkaa pitkäaikaista panostustaan terveellisempien ja helppokäyttöisten välipalojen kehitykseen. Esimerkiksi kymmenen vuotta sitten lanseeratut Elovina-välipalakeksit ovat kasvattaneet suosiotaan vuosi vuodelta. Raision tutkimuksen mukaan Suomessa myytävistä kekseistä nykyään jo kolmasosa ostetaan välipalaksi. Myös annospakatuista Elovina- ja Provena-pikapuuroista reilu viidennes syödään välipaloina.

Luonnollisilla välipaloilla on kysyntää

Kuluttajat ovat toivoneet luonnollisempia välipaloja, jotka eivät sisällä lisättyä sokeria tai lisäaineita. Syksyllä 2015 lanseerattu Elovina Hedelmäinen Välipalapatukka on valmistettu kuivatuista hedelmistä ja kaurasta. Sen sisältämä

sokeri on luonnollista kauran ja hedelmien omaa sokeria. Patukassa on myös kuitua, joten se pitää nälän loitolla. Saatavilla on kaksi makuvaihtoehtoa, Mansikka-vadelma ja Kaakao. Elovena Hedelmäinen Välipalapatukka on lisäaineeton, gluteeniton ja laktoositon, joten se sopii monen ruokavalioon.

Raisio lanseerasi loppuvuodesta hedelmäiset Harvest Chewee Fruit & Oat Bites -palat, jotka sopivat hyvin esimerkiksi lasten lounasrasioihin. Myös ne ovat luonnollisia, hedelmistä ja kaurasta valmistettuja sekä lisäaineettomia, gluteenittomia ja laktoosittomia.

*Myös Isossa-Britanniassa
terveellisempien välipalojen
kysyntä kasvaa.*

Kaura sopii välipaloihin

Kaura on ravintoarvoltaan monipuolinen vilja. Se sisältää tasapainoisessa suhteessa hiilihydraatteja, proteiinia ja rasvaa. Kauran kuidusta iso osa on liukenevaa kuitua eli beetaglukaania, joka hellii vatsaa ja auttaa hallitsemaan kolesteroliarvoja. Kuitu tasaa myös verensokerin vaihtelua ja pitää nälän loitolla pidempään.

Kaura sopii myös gluteenittomaan ruokavalioon, jos se on tuotettu erillään muista viljoista eli se on niin sanottua puhdasta kauraa. Raision gluteenittomat Provena-tuotteet valmistetaan maukkaasta puhtaasta kaurasta, joka on gluteenittomista viljoista ravinteikkain. Provena-tuotesarjaan kuuluu useita välipalatuotteita, kuten välipalakeksejä ja pikapuuroja.

Benecol vaikuttaa miljoonien sydänterveyteen

Raision huippuinnovaatio Benecol® täytti vuonna 2015 kaksikymmentä vuotta. Miljoonat ihmiset lähes kolmessakymmenessä maassa käyttävät Benecol-tuotteita päivittäin.

Vuosittain Benecolia nautitaan jo yli 400 miljoonaa päivittäisannosta ympäri maailmaa. Benecol on auttanut kymmeniä miljoonia ihmisiä laskemaan veren kolesteroliaan ja siten vaikuttanut heidän sydänterveyteensä.

Benecol-tuotteiden teho on todistettu yli 70 tieteellisessä tutkimuksessa. Tuotteiden markkinoinnissa käytetään EU:n hyväksymää vahvaa terveystietämää. Benecol on myös valittu maailman kymmenen merkittävimmän ravitsemustutkimuslöydöksen joukkoon.

Yli 70 tieteellistä tutkimusta

Kohonnut kolesteroli jopa joka toisella

Benecol loi kaksikymmentä vuotta sitten kolesterolia alentavien terveystuotteiden elintarvikkeiden markkinan, jonka arvo on Euromonitorin mukaan jo noin 2,5 miljardia euroa vuodessa.

Teollisuusmaissa jopa yli puolella aikuisista on kohonnut veren kolesteroliarvo. Samalla kuluttajat ovat entistä kiinnostuneempia terveyden edistämisestä ja ottavat enemmän vastuuta omasta hyvinvoinnistaan. Osana terveellistä ruokavaliota Benecol vastaa kuluttajien tarpeisiin hyvin.

Eniten Benecol-tuotteiden käyttäjiä on Isossa-Britanniassa, jossa brändin eteen on tehty määrätietoista työtä jo pitkään. Benecol on pitänyt asemansa kolesterolia alentavien tehojuomien markkinajohtajana jo vuosien ajan. Raisio kuuntelee kuluttajia tarkasti ja haluaa olla suunnannäyttäjänä kolesterolia alentavissa elintarvikkeissa tulevaisuudessakin.

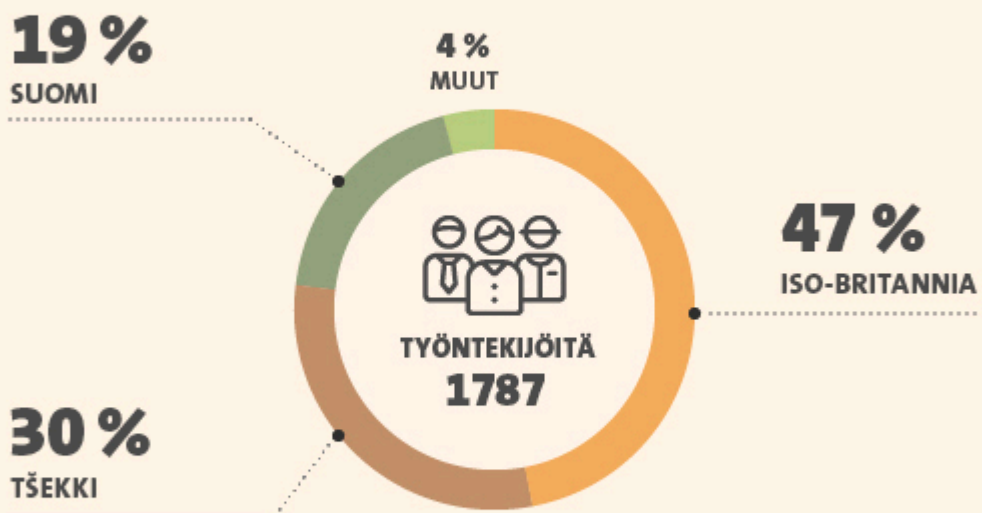
Uusia markkinoita Aasiassa

Raisio pyrkii jatkuvasti tuomaan Benecol-tuotteita uusille markkinoille lisenssipartneriensa kanssa. Vuonna 2015 Benecol-tuotteet lanseerattiin Etelä-Koreaan ja Kiinaan.

Raisio on ollut ensimmäisenä luomassa kolesterolia alentavien terveysvaikutteisten elintarvikkeiden kategoriaa Aasiassa, jossa korkea kolesteroli on yhä yleisempää. Siellä Benecol-tuotteita myyvät ja markkinoivat Raision lisenssipartnerit, jotka osaavat soveltaa Benecol-brändiä paikallisiin oloihin ja makutottumuksiin. Esimerkiksi erilaiset Benecol-juomajauheet ja ravintolisät kiinnostavat aasialaisia kuluttajia.

Benecol-juomajauheet ja ravintolisät kiinnostavat aasialaisia kuluttajia.

TYÖTURVALLISUUS JA -HYVINVOINTI 2015

31 %
VÄHEMMÄN
TAPATURMIA

6 %
VÄHEMMÄN
SAIRAUSSPOISSAOLOJA

Raision henkilöstö 2015

Vuonna 2015 Raisio integroi Johnson & Johnsonilta vuoden 2014 lopussa ostetun Benecol-kuluttajaliiketoiminnan osaksi Raisiota. Tuotantoprosessien tehostaminen vaikutti osaltaan henkilöstömäärään.

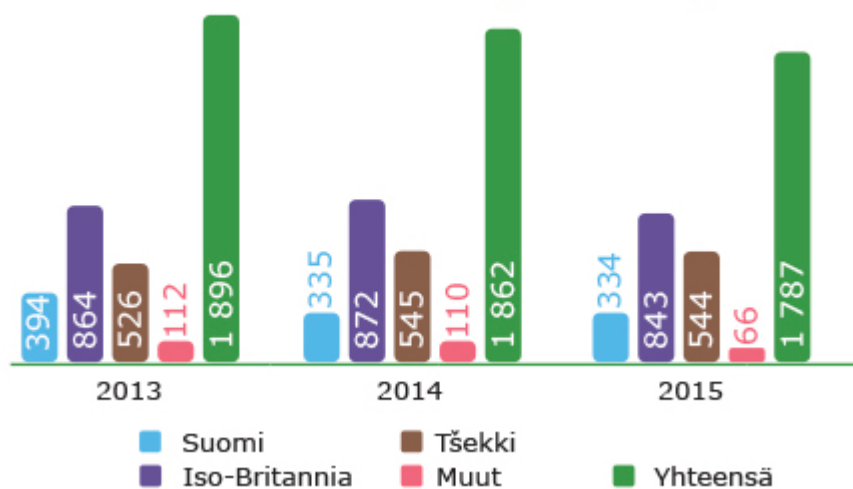
Raision palveluksessa oli vuoden 2015 lopussa 1787 henkilöä (vuoden 2014 lopussa 1862) kymmenessä maassa. Henkilömäärän muutoksesta noin neljäkymmentä liittyy Raision Puolan tytäryhtiön pastaliiketoiminnan myyntiin kesällä 2015. Tehtaan kaikki työntekijät siirtyivät uuden omistajan palvelukseen. Ison-Britannian Välipalat-liiketoiminnasta henkilöstö väheni noin kolmellakymmenellä toiminnan vakiinnuttua tuotannonsiirron jälkeen. Suomessa Raisio sopeutti toimintojaan muuttuneeseen markkinatilanteeseen, mikä johti muutamien tehtävien lopettamiseen.

Raisio seuraa toimintamaidensa paikallisia työehtosopimuksia, työhön liittyviä säädöksiä ja lakeja.

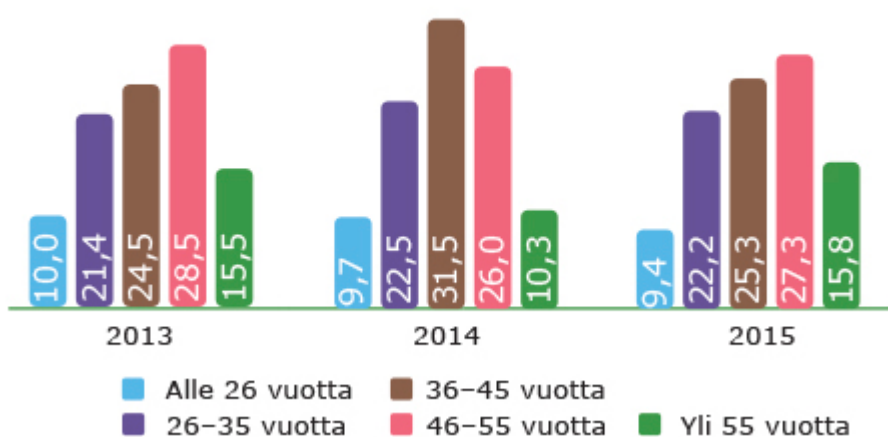
Keskeistä vuonna 2015

- Raisio seuraa säännöllisesti markkinapalkkoja yhtiön kilpailukyvyyn ylläpitämiseksi. Raision palkat ja palkkiot jatkuvista toiminnoista olivat vuonna 2015 yhteensä 77,2 (2014: 68,6) miljoonaa euroa henkilöstösivukuluineen.
- Isossa-Britanniassa käytiin loppuvuodesta 2015 laajat neuvottelut koskien Southallin tehtaan tulevaisuutta. Neuvottelujen lopputuloksena tuotanto Southallin tehtaalla loppuu vuoden 2016 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana ja se johtaa noin sadan työsuhteen päättymiseen.
- Tšekissä kilpailu ammattitaitoisesta työvoimasta kiristyi Rohatecin alueen teollisuustuotannon kasvaessa. Turvatakseen kilpailukyvyyn ja työvoiman pysyvyyden Raisio nosti tehtaan työntekijöiden palkkatasoa merkittävästi loppuvuodesta 2015.
- Raisioagrossa otettiin käyttöön liiketoimintavetoinen organisaatiomalli, jonka tavoitteena on varmistaa nopea reagointi asiakastarpeisiin.
- Ison-Britannian ja Tšekin vähittäiskauppamyynnin toiminnot yhdistettiin yhdeksi organisaatioksi toiminnan ja resurssien käytön tehostamiseksi.

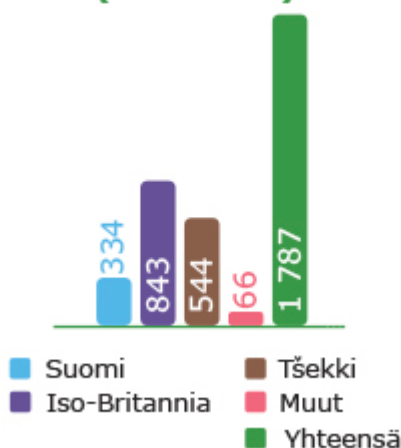
Henkilöstö 31.12. (henkilöä)

Henkilöstön ikäjakauma (%)

Henkilöstö 31.12.2015 (henkilöä)

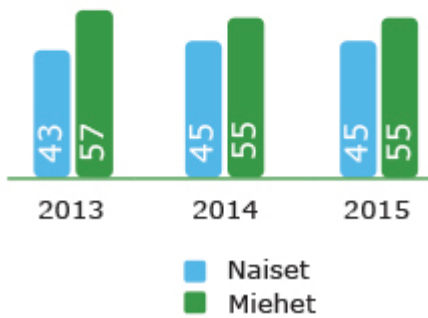

Henkilöstö liiketoiminta-alueittain (%)

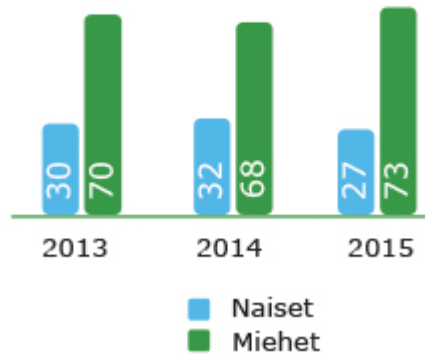

Yhteensä 1 787 henkilöä

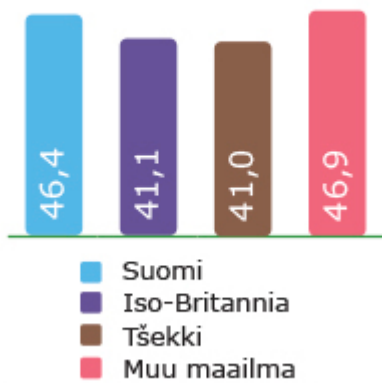
Henkilöstön sukupuolijakauma (%)

Esimiesten sukupuolijakauma (%)

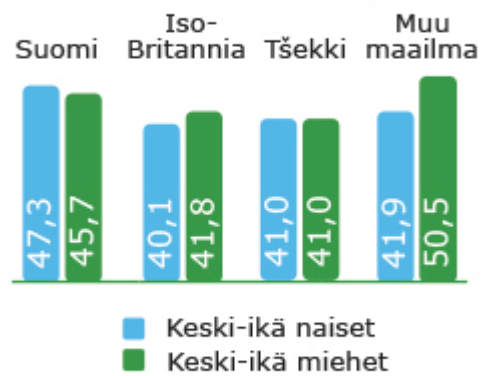

Henkilöstön keski-ikä (v)

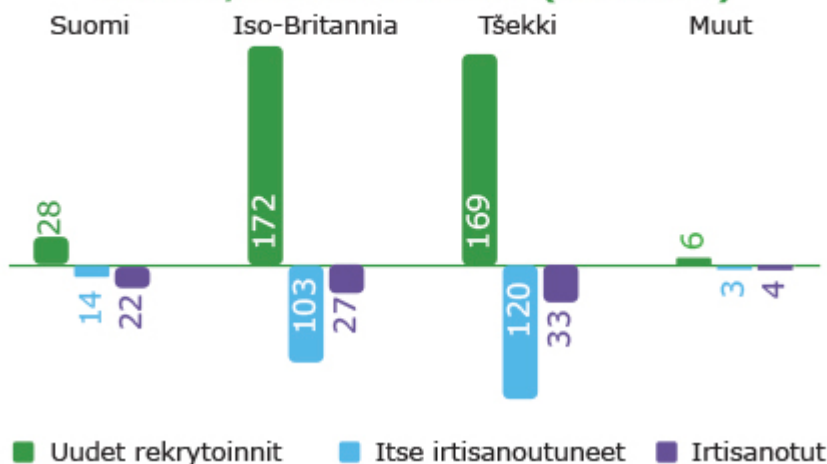
Raisiolaisten keski-ikä on 42,3 vuotta.

Henkilöstön keski-ikä sukupuolittain (v)

Raisiolaisten naisten keski-ikä on 41,8 vuotta ja miesten 42,7 vuotta.

Henkilöstön vaihtuvuus tulleet/lähteneet 2015 (henkilöä)

Työtyytyväisyys ja osaamisen kehittäminen

Raisio panostaa osaamisen kehittämiseen muun muassa koulutuksella ja kehittämällä toimintaansa henkilöstökyselyn tulosten pohjalta. Lisäksi kehityskeskusteluissa kartoitetaan henkilökohtaisia kehittymistarpeita. Toimintaa kehitetään myös työtyytyväisyyskyselyn avulla.

Keskeistä vuonna 2015

- Työhön perehdyttäminen oli edelleen suuressa roolissa Ison-Britannian ja Tšekin tuotannonsiirtojen jälkeen. Osaamisen kehittämisessä panostettiin ammatillisen koulutuksen ja sisäisen toiminnan kehittämisen lisäksi muun muassa viestintä-, työturvallisuus-, ensiapu- ja tietotekniikkakoulutukseen sekä laatu- ja ympäristöasioihin. Myös sisäisiä perehdyttäjiä koulutettiin (Train the Trainer) useissa toimipisteissä sekä parannettiin sisäisen tiedottamisen käytäntöjä.
- Konserni käytti 550 000 euroa (2014: 305 000 euroa) henkilöstönsä kouluttamiseen. Tähän lukuun eivät sisälly sisäiset koulutukset. Koulutukseen panostettiin etenkin Isossa-Britanniassa, jossa tuotantojen siirroista aiheutuneet toiminnalliset muutokset toivat mukanaan tarpeita ammatilliselle koulutukselle.
- Raisio-konsernin kehityskeskustelut kattoivat 36 prosenttia (2014: 30 prosenttia) koko henkilöstöstä pitkän aikavälin tavoitteen ollessa sata prosenttia. Suomen ja Yhdysvaltojen toimipisteissä kehityskeskustelujen kattavuus oli sata prosenttia ja Isossa-Britanniassa 36 prosenttia (2014: 18 prosenttia). Isossa-Britanniassa kehityskeskustelut on otettu käyttöön asteittain alkaen johdosta, keskijohdosta sekä avainhenkilöistä. Tšekissä kehityskeskustelujen asteittaista käyttöönottoa on valmisteltu.
- Raisio jatkoi esimiestyön ja henkilöstöviestinnän vahvistamista. Esimiehille järjestettiin useita koulutus- ja tiedotustilaisuuksia, joissa painottuivat Raision ajankohtaiset asiat ja yhtiön kehittäminen myös vastuullisuuden näkökulmasta.
- Suomessa trainee-ohjelmaa jatkettiin. Trainee-ohjelmaan otetaan opiskeluistaan vasta valmistunut tai valmistumassa oleva henkilö, joka työssäoppimisen ja tehtäväkierron kautta pätevoityy tehtäväänsä Raisiossa.
- Oppilaitosyhteistyötä jatkettiin Suomessa mahdollistamalla muun muassa yritysvierailuja, opinnäytetöitä ja harjoittelujaksoja opiskelijoille.

Henkilöstön tyytyväisyys

Henkilöstökysely toteutetaan Raisiossa joka toinen vuosi, jotta kehittämistoimenpiteille jää riittävästi aikaa. Vuoden 2015 kyselyssä käytettiin samaa rakennetta jo kuudetta kertaa, jotta tulokset olisivat vertailukelpoisia. Kysely tehtiin Suomessa, Isossa-Britanniassa, Tšekissä, Puolassa ja Venäjällä.

Tulokset ovat pysyneet lähes samoina tai heikentyneet hieman kuuden toteutetun kyselyn aikana. Tänä vuonna

kyselyssä oli mukana enemmän maita kuin aiemmin. Parhaat tulokset saavutettiin oman työn hallinnan, työn mielekkyyden sekä työn ja vapaa-ajan tasapainon osa-alueilla. Niissä konsernin keski-arvo oli 3,9 asteikolla 1 - 5. Eniten parannettavaa nähtiin muutoksen hallinnassa ja yksikkö- ja osastotasoisessa viestinnässä, joissa keskiarvo oli 3,3.

Henkilöstökyselyn tulokset käsiteltiin maittain palautepalavereissa ja niiden pohjalta on käynnistetty paikallisia kehittämistoimenpiteitä esimerkiksi tiedottamiseen, perehdyttämiseen ja esimiestyöhön liittyen.

Tulokset

- Henkilöstön mielipidekyselyn 2015 tulokset käynnistivät useita kehityshankkeita.
- Kehityskeskustelujen kattavuus nousi kuudella prosenttiyksiköllä 30 prosentista 36 prosenttiin.

Tavoitteet 2016 - 2018

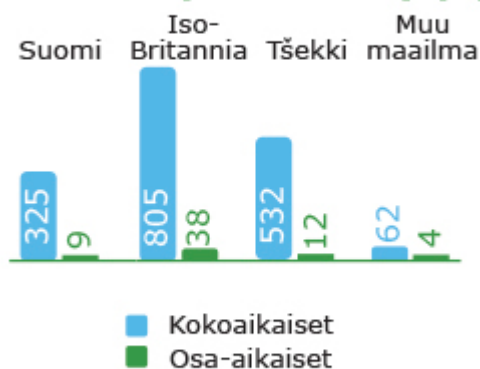
- Henkilöstötyytyväisyyden parantuminen
- Jatkuva henkilöstön kehittyminen ja kehityskeskustelujen kattavuus kohti sadan prosentin tavoitetta

Vakituiset ja määräaikaiset työsuhteet (kpl)

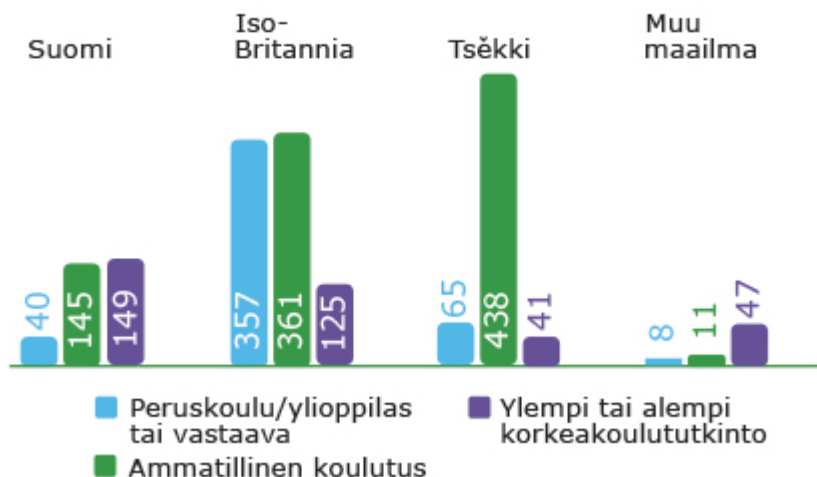
Raision työsuhteista 95,8 % on vakituisia ja 4,2 % määräaikaisia.

Kokoaikaiset ja osa-aikaiset työsuhteet (kpl)

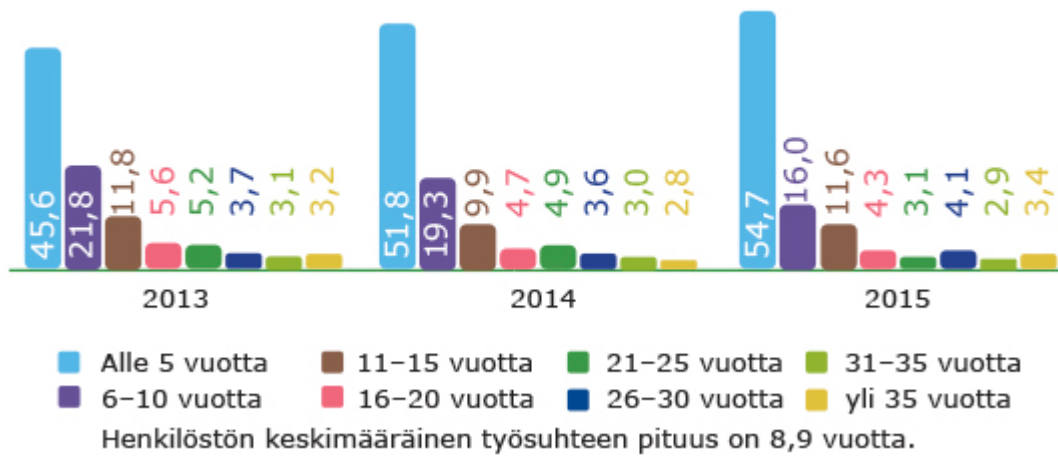

Raision työsuhteista 96,5 % on kokoaikaisia ja 3,5 % osa-aikaisia.

Henkilöstön koulutustausta

Henkilöstön työsuhteiden pituudet (%)

Työturvallisuus ja tapaturmien vähentäminen

Raisio-konserni on turvallinen ja viihtyisä työpaikka työntekijöilleen. Henkilöstön koulutuksella ja turvallisten työolosuhteiden kehittämällä työtapaturmien määrä pienentyi yli 30 prosenttia vuonna 2015.

Vuonna 2015 Raision työntekijöiden työtapaturmien määrä ja taajuus laskivat merkittävästi vuoden 2014 korkeista lukemista. Työtapaturmien määrät olivat nousseet vuoden 2014 alkupuolella tehtailla, joihin siirrettiin tuotantoja lopetetuista yksiköistä.

Raisio tekee vuosittain toimintasuunnitelmat työympäristön turvallisuuden parantamiseksi. Raision kaikissa yksiköissä on työturvallisuusorganisaatiot, työsuojelutarkastuksia ja -kierroksia tehdään säännöllisesti ja jokainen työtapaturma tutkitaan.

Keskeistä vuonna 2015

- Suomessa työturvallisuus pysyi hyvällä tasolla. Raisiolla on selvästi Suomen elintarvikealan keskiarvoa vähemmän työtapaturmia ja sairauspoissaoloja.
- Ison-Britannian Välipalat-liiketoiminnassa työturvallisuutta parannettiin uusituilla työturvallisuuspolitiikalla ja -säännöillä, koulutuksilla ja henkilöstön sitouttamisella läheltä piti -tilanteiden raportointiin.
- Tšekissä työtapaturmien määrä pysyi alhaisella tasolla. Tšekin tehtailla on käytössä sertifioitu työturvallisuusjärjestelmä OHSAS.

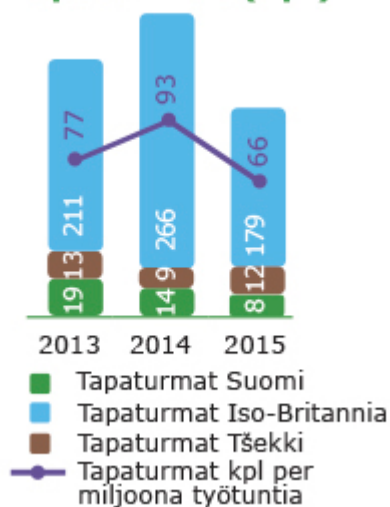
Tulokset

- Työtapaturmien määrä laski merkittävästi. Vuonna 2015 tapaturmia oli 199, kun niitä vuonna 2014 oli 290. Tapaturmia miljoonaa työtuntia kohden oli 66 (2014: 93).
- Sairauspoissaolojen määrä laski hieman.

Tavoitteet 2016 - 2018

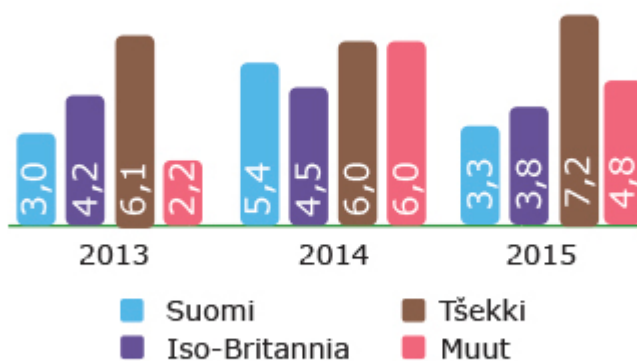
- Työtapaturmatiheyden jatkuva laskeminen
- Sairauspoissaolojen jatkuva pieneneminen

Tapaturmat (kpl)

Raisiolla on Suomen elintarvikealan keskiarvoa vähemmän työtapaturmia ja sairauspoissaoloja.

Sairauspoissaolot % teorettisesta työajasta

Henkilöstön keskimääräinen sairauspoissaolomäärä oli 4,8 % vuonna 2015.

Henkilöstön sitoutuminen paransi työturvallisuutta

Työturvallisuuteen panostaminen toi erinomaiset tulokset Raision Newportin välipalapatukkatehtaalla Isossa-Britanniassa. Tehtaan työtapaturmat vähenivät vuosina 2014 - 2015 jopa 72 prosenttia määrätietoisen työn ansiosta.

Newportin tehtaalla ryhdyttiin panostamaan järjestelmällisesti työturvallisuuteen vuonna 2014, koska tapaturmien määrä oli nousussa tuotannon muutosten takia. Newportiin oli siirretty patukkalinjasto lopetetulta Tywynin tehtaalta, tehdasta oli järjestelty uudelleen ja sinne oli palkattu runsaasti uutta henkilökuntaa.

Aluksi selvitettiin yleisimmät tapaturmatyypit ja niiden syyt. Monien yleisimpien tapaturmien estämiseksi löydettiin nopeasti ratkaisu, joka pystyttiin toteuttamaan heti.

Seuraavaksi luotiin työturvallisuuspolitiikka ja -säännöt. Työturvallisuudesta järjestettiin koulutuksia kaikille henkilöstöryhmille johtajista tuotantopäälliköihin ja työntekijöihin. Koulutuksissa henkilöstö sitoutui noudattamaan turvallisuussääntöjä, jotka ovat myös aina tuotantotiloissa näkyvillä.

Työturvallisuutta parannettiin selkeästi organisoidulla johtamisella.

Jotta turvallisuusasiat pysyisivät aktiivisesti henkilöstön mielissä, työntekijöitä kannustettiin raportoimaan läheltä piti -tilanteista. Siten tapaturmia pystyttiin estämään jo ennen niiden tapahtumista. Työntekijät sitoutuivat turvallisuuden edistämiseen, mikä näkyy muun muassa runsaassa läheltä piti -tilanteiden raportoinnissa.

Newportissa tehtiin myös joitain työturvallisuutta edistäviä investointeja. Pienillä käytännön teoilla Newportin tehtaasta tehtiin viihtyisä ja turvallinen työpaikka.

Järjestelmällisesti organisoidulla ja toteutetulla työturvallisuuden johtamisella saatiin aikaan hyviä tuloksia. Työntekijöiden viihtyvyys parani ja vaihtuvuus väheni. Työtapaturmien määrän vähenemisen lisäksi niistä aiheutuvat poissaolot vähenivät noin puoleen vuoden 2015 aikana.

Leicesterin makeistehtaalla parannetaan työtyytyväisyyttä

Koko Raisio-konsernissa tehdään työtyytyväisyystutkimus joka toinen vuosi. Tutkimustulokset auttavat kehittämään toimintaa ja parantamaan viihtyvyyttä.

Vuoden 2015 tutkimuksessa eniten haasteita työtyytyväisyydessä oli Leicesterin makeistehtaalla Isossa-Britanniassa. Leicesterin tehtaalle siirrettiin tuotantoa lopetetulta Skegnessin tehtaalta vuonna 2014. Vaikka tuotannonsiirto oli tarkkaan suunniteltu, tuli eteen odottamattomia haasteita. Ongelmakohtiin kuitenkin tartuttiin nopeasti. Samalla todettiin, että uuden henkilöstön perehdytykseen on panostettava aiempaa enemmän, jotta siirretyt laitteet tulevat kaikille tutuiksi.

Leicesterin työntekijöiden työtyytyväisyyteen merkittävästi vaikuttava tekijä oli kyselyn tulosten mukaan tuotannon johtamisen organisointi. Tuotannon johtamisen uudelleenorganisoinniseksi sitoutettiin jokaiseen vuoroon tiiminvetäjä ja tuotantoinsinööri. Siten tiiminvetäjälle jää aikaa hoitaa esimiestyötä ja insinööri huolehtii teknisistä asioista. Tehtaalle palkattiin kaksi uutta insinööriä, jotta teknistä osaamista saatiin myös yövuoroon. Uudelleenorganisointi parantaa työturvallisuutta ja toiminnan laatua. Myös vuorojärjestelmän uudistamisella on saatu sitoutettua ja motivoitua työntekijöitä.

Tuotannon sujuvuutta päätettiin parantaa muuttamalla tehtaan tuotantotiloja toimivammiksi. Ilmanvaihtoa, lattiaita ja viemäröintiä ryhdyttiin uudistamaan. Projekti valmistui alkuvuodesta 2016.

Työtyytyväisyystutkimuksessa esiin tulleilla parannusehdotuksilla oli merkittävä rooli tehtaan kehittämisessä.

Taloudellinen vastuu

Taloudellinen katsaus

Raision taloudellisesta katsauksesta löydät konsernin avainluvut ja liikevaihdon sekä tietoa kannattavuudesta, taseesta ja rahoituksesta.

[Raision taloudellinen katsaus](#)

Taloudellinen raportointi

Raisio-konserni raportoi jatkuvien toimintojen mukaisesti. Kaikki Raision tilinpäätöksessä esitetyt luvut ovat keskenään vertailukelpoisia. Jatkuvien toimintojen mukaisesti raportoivat yksiköt ovat Brändit ja Raisioagro.

[Raision tilinpäätös 2015](#)

Kannattavuus ja jatkuvuus

- Raisio-konsernin omavaraisuusaste 31.12.2015 oli 62,3 (vuonna 2014 60,2) prosenttia, ja nettovelkaantumisaste oli 12,1 (22,2) prosenttia.
- Oman pääoman tuotto oli 10,4 (1,7) prosenttia.
- Sijoitetun pääoman tuotto oli 9,2 (1,7) prosenttia.

Henkilöstön palkat

Raisio seuraa säännöllisesti markkinapalkkoja yhtiön kilpailukyvyn ylläpitämiseksi. Raision palkat ja palkkiot jatkuvista toiminnoista olivat vuonna 2015 yhteensä noin 77,2 (69) miljoonaa euroa henkilöstösivukuluineen.

Omistajat

Yhtiöllä on noin 36 000 osakkeenomistajaa, joille maksettiin osinkoja 21,2 miljoonaa euroa vuonna 2015.

Verot ja rahoituskulut

Raisio-konserni maksoi veroja 4,9 miljoonaa euroa vuonna 2015. Konsernin rahoituskulut olivat 3,6 miljoonaa euroa.

Raportointikausi ja raportoinnin laajuus

Raisio raportoi yritysvastuustaan konsernina ja raportointi kattaa kaikki konsernin toiminnot. Konsernin laskentarajaan kuuluvat emoyhtiö Raisio Oyj, sen tytäryhtiöt sekä näiden omistamat tytäryhtiöt, jotka on lueteltu tilinpäätöksen liitetiedoissa. Elintarviketeollisuutta koskevat tunnusluvut raportoidaan ilman Raisioagroa. Poikkeukset laskentarajassa mainitaan tunnuslukujen yhteydessä.

Raision yritysvastuuraportti sisältää konsernin oman toiminnan vaikutukset. Yritysvastuusta raportoidaan kerran vuodessa vuosikertomuksen yhteydessä. Tämä raportti koskee tilikautta 2015. Edellinen Raision yritysvastuuraportti julkaistiin maaliskuussa 2015.

Yhteystiedot

Yritysvastuuraporttia koskevat kysymykset voi lähettää osoitteeseen [communications \(at\) raisio.com](mailto:communications@raisio.com).

GRI G4 -sisältöindeksi

Raision yritysraportti noudattaa GRI G4-ohjeiston niin kutsuttua core-tasoa. Raportille ei ole tehty ulkoista varmennusta.

TUNNUS	GRI:N SISÄLTÖ	SIJAINTI
	Strategia ja analyysi	
G4-1	Toimitusjohtajan katsaus	Ekologista edelläkävijyyttä jo 10 vuotta Toimitusjohtajan katsaus vuoteen 2015
	Organisaation profiili	
G4-3	Raportoivan organisaation nimi	Raisio-konserni
G4-4	Tärkeimmät brändit, tuotteet, palvelut	Raisio-konserni
G4-5	Pääkonttorin sijainti	Raisio-konserni
G4-6	Maat, joissa merkittävää toimintaa	Raisio-konserni
G4-7	Omistusrakenne ja yhtiömuoto	Raisio-konserni
G4-8	Markkina-alueet	Brändit Benecol Välipalat Makeiset Raisioagro
G4-9	Organisaation ja liiketoiminnan koko	Tilinpäätös
G4-10	Henkilöstön määrä ja profiili	Raision henkilöstö 2015
G4-11	Työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö	Raision henkilöstö 2015
G4-12	Toimitusketjun kuvaus	Monimuotoinen arvoketju
G4-13	Organisaation ja toimitusketjun merkittävät muutokset	Raision vuosi 2015 Tilinpäätös
G4-14	Varovaisuusperiaatteet	Liiketoiminnan riskit
G4-15	Ulkoiset periaatteet ja aloitteet joihin sitouduttu	Vastuullisuuden johtamismalli
G4-16	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	Jäsenyydet järjestöissä
	Olennaiset näkökohdat ja rajaukset	
G4-17	Raportin organisatorinen rajaus	Raportoinnin laajuus

G4-18	Selvitys raportin rajausprosessista	Uudistettu olennaisuusarvio
G4-19	Luettelo olennaisista näkökohdista	Uudistettu olennaisuusarvio
G4-20	Rajaukset: sisäiset organisaatiot joita näkökohdat koskevat	Vastuullinen hankinta Ympäristövastuu Hyvinvointia terveellisellä ruualla Työtyytyväisyys ja osaamisen kehittäminen Työturvallisuus ja tapaturmien vähentäminen
G4-21	Rajaukset: ulkoiset organisaatiot joita aiheet koskevat	Vastuullinen hankinta Ympäristövastuu Hyvinvointia terveellisellä ruualla Työtyytyväisyys ja osaamisen kehittäminen Työturvallisuus ja tapaturmien vähentäminen
G4-22	Merkittävät oikaisut edellisten raporttien tietoihin	Ei merkittäviä oikaisuja.
G4-23	Merkittävät muutokset raportin laajuudessa ja rajauksissa	Ei merkittäviä muutoksia laajuudessa ja rajauksissa.
	Sidosryhmävuorovaikutus	
G4-24	Luettelo organisaation sidosryhmistä	Jatkuva sidosryhmädialogi
G4-25	Sidosryhmien määrittely- ja valintaperusteet	Jatkuva sidosryhmädialogi
G4-26	Sidosryhmävuorovaikutukseen käytetty lähestymistapa ja sen tarkoitus	Jatkuva sidosryhmädialogi
G4-27	Sidosryhmien esiin tuomat asiat	Uudistettu olennaisuusarvio
	Raportin profiili	
G4-28	Raportointijakso	Raportoinnin laajuus
G4-29	Edellisen raportin päiväys	Raportoinnin laajuus
G4-30	Raportin julkaisu tiheys	Raportoinnin laajuus
G4-31	Raportin yhteystiedot	Raportoinnin laajuus
G4-32	GRI-sisältövertailu	GRI G4 -sisältöindeksi

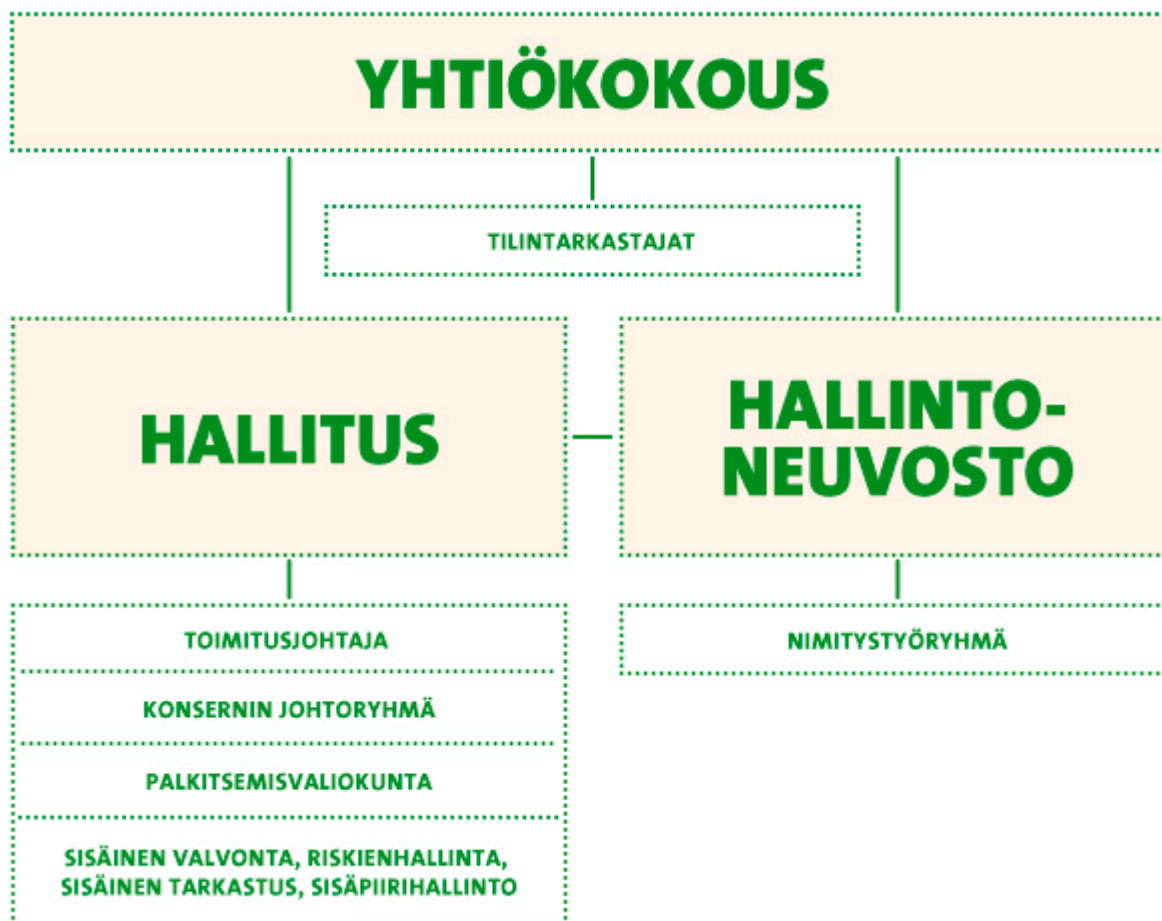
G4-33	Raportin ulkoinen varmennus	GRI G4 -sisältöindeksi
	Hallinto	
G4-34	Kuvaus hallintorakenteesta ja yritys vastuun johtamisesta	Hallinnointi Vastuullisuuden johtamismalli
	Liiketoiminnan eettisyys	
G4-56	Arvot, periaatteet, standardit joihin sitouduttu	Vastuullisuuden johtamismalli
	Yleinen johtamismallin kuvaus	
G4-DMA	Yleinen kuvaus olennaisten näkökohtien johtamisesta	Vastuullinen hankinta Ympäristövastuu Hyvinvointia terveellisellä ruualla Työtyytyväisyys ja osaamisen kehittäminen Työturvallisuus ja tapaturmien vähentäminen
	Taloudellinen toiminta	
G4-EC1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	Taloudellinen vastuu
	Ympäristövastuu	
G4-EN1	Raaka-aineet	Vastuullinen hankinta
G4-EN3	Organisaation oma energian kulutus	Raision ympäristövaikutukset
G4-EN8	Veden kulutus	Raision ympäristövaikutukset
G4-EN11	Toimipaikat suojelluilla alueilla tai niiden välittömässä läheisyydessä	Hyviä tuloksia ympäristövastuussa
G4-EN23	Jätteet	Raision ympäristövaikutukset
G4-EN29	Sakot ja muut sanktiot ympäristömääräysten rikkomisesta	Hyviä tuloksia ympäristövastuussa
	Sosiaalinen vastuu	
G4-LA1	Rekrytointi ja vaihtuvuus	Raision henkilöstö 2015
G4-LA5	Työtapaturmat, sairauspoissaolot	Työturvallisuus ja tapaturmien vähentäminen
G4-LA11	Kehityskeskusteluprosessien kattavuus	Työtyytyväisyys ja osaamisen kehittäminen

	Elintarvikealan vastuullisuus	
FP1	Sertifioitujen raaka-aineiden osuus	Vastuullinen hankinta
FP5	Sertifioiduissa tuotantolaitoksissa valmistettujen tuotteiden osuus	Tuoteturvallisuudessa emme tee kompromisseja

Hallinnointi

Raision Oyj:n hallintomalli

Raisio Oyj:llä on noin 36 500 osakkeenomistajaa

Sijoittajasuhteet

Sijoittajasuhdepolitiikka

Raision sijoittajasuhdetoiminnan tehtävänä on tarjota yhtiöstä luotettavaa ja ajantasaista tietoa kotimaisille ja ulkomaisille sijoittajille sijoituspäätösten tueksi. Tätä tehtävää täydentävät kirjalliset materiaalit, kuten tilinpäätöstiedote ja osavuosikatsaukset, vuosikertomus, yritysraportti, pörssi- ja lehdistötiedotteet ja internetsivut sekä sijoittaja- ja analytikkotapaamisten materiaalit. Sijoittajasuhteiden päätehtävänä on varmistaa, että markkinoilla on käytössään oikeat ja riittävät tiedot Raision osakkeiden arvon määrittämiseksi.

Raisio noudattaa kaikessa viestinnässään arvopaperimarkkinalakia, Finassivalvonnan määräyksiä ja ohjeita, Nasdaq Helsinki Oy:n sääntöjä sekä muita sovellettavia säännöksiä jatkuvasta ja säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta.

Sijoittajasuhdetoiminta

Raision konserniviestintä koordinoi kaikkea yhtiön sijoittajasuhdetoimintaa. Näin varmistetaan tiedon julkistamisen samanaikaisuus ja yhdenvertainen mahdollisuus tavata yrityksen johtoa. Raision sijoittajasuhdetoiminnan lähtökohta on toimia täsmällisesti ja läpinäkyvästi ja tarjota korkealaatuista palvelua.

Hiljainen jakso

Raisiolla on hiljainen jakso aina ennen tulosjulkistusta. Raision edustajat eivät kommentoi taloudellisia asioita pääomamarkkinoille tai lehdistölle osavuosikatsauksen tai tilinpäätöstiedotteen julkistamista edeltävän kolmen viikon aikana. Tämä koskee tapaamisia, puhelinkeskusteluja ja muita viestinnän muotoja.

Analytytikot

Lista Raisiota seuraavista pankeista ja pankkiiriliikkeiden analytikoista on saatavilla yhtiön internet-sivujen sijoittajat-osiosta osoitteessa www.raisio.com oheisella linkillä.

[Linkki analyttikoiden listaan](#)

Yhteystiedot

Heidi Hirvonen
viestintä- ja IR-päällikkö
puh. 050 567 3060
email: [heidi.hirvonen\(at\)raisio.com](mailto:heidi.hirvonen(at)raisio.com)

Tietoa osakkeenomistajille

Yhtiökokous

Raisio Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään keskiviikkona 23. maaliskuuta 2016 alkaen kello 14.00 Turun Messu- ja Kongressikeskuksessa, osoite Messukentänkatu 9-13, 20210 Turku.

Ilmoittautuminen

Yhtiökokoukseen voi ilmoittautua osakkeenomistaja, joka on 11.3.2016 merkitty osakkeenomistajaksi Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään yhtiön osakasluetteloon.

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, tulee ilmoittaa osallistumisestaan yhtiölle viimeistään keskiviikkona 16. maaliskuuta 2016 kello 15.00 joko

- sähköpostilla osoitteella eeva.hellsten(at)raisio.com,
- puhelimitse numeroon 050 386 4350 (ma-pe klo 9-16),
- telefaksilla numeroon (02) 443 2315 tai
- kirjeitse osoitteella Raisio Oyj, Osakeasiat, PL 101, 21201 Raisio.

Ilmoittautumisen yhteydessä tulee ilmoittaa osakkeenomistajan nimi, henkilö- tai Y-tunnus, osoite ja puhelinnumero, mahdollisen avustajan nimi sekä se, käyttääkö osakkeenomistaja asiamiestä ja tämän nimi ja henkilötunnus. Ilmoittautumisen tulee olla perillä ennen ilmoittautumisajan päättymistä.

Osakkeenomistajalla on oikeus saada yhtiökokoukselle osakeyhtiölain nojalla kuuluva asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi, mikäli hän vaatii sitä kirjallisesti hallitukselta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

Osingonmaksu

Raision hallitus ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2015 maksetaan osinkoa 0,16 euroa. Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka on osingonmaksun täsmäytyspäivänä 29.3.2016 merkittynä Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään yhtiön osakasluetteloon. Osingon maksupäivä on 5.4.2016.

Osoitteenmuutos

Raision osakkeenomistajia pyydetään ilmoittamaan osoitteenmuutoksista siihen pankkiin, jossa heillä on arvo-osuustili.

Taloudelliset katsaukset vuonna 2016

JULKAISU	JULKISTUSPÄIVÄ
Osavuositarkastus tammi-maaliskuu 2016	Tiistai 10.5.2016

Osavuositarkastus tammi-kesäkuu 2016	Keskiviikko 10.8.2016
Osavuositarkastus tammi-syyskuu 2016	Keskiviikko 9.11.2016

Taloudellisen informaation julkaiseminen

Raisio julkaisee osavuositarkastukset, vuosikertomuksen, yritysraportin ja pörssitiedotteet suomeksi ja englanniksi. Raisio julkistaa vuosikertomuksensa aikaisempien vuosien tapaan verkkoversiona. Yritysraportti on osa Raision vuosikertomusta.

Taloudelliset raportit ja tiedotteet ovat saatavissa yhtiön internet-sivuilla osoitteessa www.raisio.com.

Tiedotteet voi tilata omaan sähköpostiinsa linkillä:
www.raisio.com/fi/tiedotteiden-tilaus.

Hallitus 31.12.2015

Puheenjohtaja

Matti Perkonoja

Syntymävuosi: 1949

Kotipaikka: Mynämäki, Suomi

Koulutus: ylioppilasmerkonomi

Keskeinen työkokemus: HKScan Oyj: toimitusjohtaja 2009–2012, talousjohtaja 2000–2009

Hallituksen jäsenyys: jäsen vuodesta 2011 ja puheenjohtaja vuodesta 2013

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma: työnantajien neuvottelukunnan jäsen

Osallistuminen kokouksiin: 15/15

Palkkiot vuonna 2015: Vuosipalkkio 60 000 euroa, josta noin 80 % on suoritettu rahana ja noin 20 % osakkeina, yhteensä palkkiona luovutettu 2 887 vaihto-osaketta. Kokouspalkkiot 5 800 euroa; suoritettu rahana

Omistus Raisiossa: sarja V 22 809 kpl

Varapuheenjohtaja

Michael Ramm-Schmidt

Hallituksen puheenjohtaja, Oy Executive Leasing Ab

Syntymävuosi: 1952

Kotipaikka: Espoo, Suomi

Koulutus: diplomiekonomi

Keskeinen työkokemus: Oy Executive Leasing Ab 2004-, Hackman Oyj Abp: konserninjohtaja 2004, Hackman Metos Oy Ab: toimitusjohtaja 1995-2004, Hackman Designor Oy Ab: toimitusjohtaja 1989-1994, International Masters Publishers Inc.: toimitusjohtaja 1986-1989, Skandinavisk Press AB: toimitusjohtaja 1984-1986

Hallituksen jäsenyys: jäsen vuodesta 2005, varapuheenjohtaja vuodesta 2006

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Levanto Oy: hallituksen jäsen, Stala Oy: hallituksen jäsen, Stalatable Oy: hallituksen puheenjohtaja, Stiftelsen Svenska Handelshögskolan: hallintoneuvoston jäsen, Menuomat Oy: hallituksen jäsen

Osallistuminen kokouksiin: 14/15

Palkkiot vuonna 2015: Vuosipalkkio 24 000 euroa, josta noin 80 % on suoritettu rahana ja noin 20 % osakkeina, yhteensä palkkiona luovutettu 1 154 vaihto-osaketta. Kokouspalkkiot 5 200 euroa; suoritettu rahana

Omistus Raisiossa: sarja V 55 915 kpl

Erkki Haavisto

Maanviljelijä

Syntymävuosi: 1968

Kotipaikka: Raisio, Suomi

Koulutus: MMM, agronomi

Keskeinen työkokemus: oman tilan viljely 1993-

Hallituksen jäsenyys: jäsen vuodesta 2004

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y.: metsäjohtokunnan jäsen, Metsänhoitoyhdistys Lounametsä: hallituksen varapuheenjohtaja, Raisio Oyj:n Tutkimussäätiö: hallituksen jäsen, Salaojituksen Tukisäätiö s.r.: hallituksen varapuheenjohtaja, Turun Seudun Osuuspankki: hallituksen jäsen, Turun Yliopisto: neuvottelukunnan jäsen

Osallistuminen kokouksiin: 15/15

Palkkiot vuonna 2015: Vuosipalkkio 24 000 euroa, josta noin 80 % on suoritettu rahana ja noin 20 % osakkeina, yhteensä palkkiona luovutettu 1 154 vaihto-osaketta. Kokouspalkkiot 4 800 euroa; suoritettu rahana

Omistus Raisiossa: sarja K 364 940 kpl ja sarja V 143 464 kpl

Pirkko Rantanen-Kervinen

Syntymävuosi: 1949

Kotipaikka: Vantaa, Suomi

Koulutus: ekonomi, HKKK

Keskeinen työkokemus: Turkistuottajat Oyj (nytemmin: Saga Furs Oyj): Executive Advisor 2009-2010, toimitusjohtaja 1991-2009, varatoimitusjohtaja 1989-1991, rahoitusjohtaja 1987-1989

Hallituksen jäsenyys: jäsen vuodesta 2010

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Finnvera Oyj: hallituksen jäsen, LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö: hallintoneuvoston jäsen 31.12.2015 asti, hallituksen jäsen 1.1.2016 alkaen, LähiTapiola Uusimaa Keskinäinen Vakuutusyhtiö: hallituksen puheenjohtaja

Osallistuminen kokouksiin: 15/15

Palkkiot vuonna 2015: Vuosipalkkio 24 000 euroa, josta noin 80 % on suoritettu rahana ja noin 20 % osakkeina, yhteensä palkkiona luovutettu 1 154 vaihto-osaketta. Kokouspalkkiot 4 600 euroa; suoritettu rahana

Omistus Raisiossa: sarja V 9 125 kpl

Ann-Christine Sundell

Senior Advisor

Syntymävuosi: 1964

Kotipaikka: Parainen, Suomi

Koulutus: Filosofian maisteri

Keskeinen työkokemus: PerkinElmer Oy: johtaja, Strategic Business Enterprise (SBE) Genetic Screening 2000-2010; segmenttijohtaja, myynti- ja markkinointijohtaja 1999-2000; markkinointijohtaja 1999; tuoteryhmäjohtaja 1996-1998

Hallituksen jäsenyys: jäsen 26.3.2015 alkaen

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Medix Biochemica Oy: hallituksen puheenjohtaja, Minervasäätiö: hallituksen jäsen ja taloustoimikunnan jäsen, Serres Oy: hallituksen jäsen, Zymonostics ApS (Tanska): hallituksen jäsen, Ledil Oy: hallituksen jäsen

Osallistuminen kokouksiin: 12/12

Palkkiot vuonna 2015: Vuosipalkkio 24 000 euroa, josta noin 80 % on suoritettu rahana ja noin 20 % osakkeina, yhteensä palkkiona luovutettu 1 154 vaihto-osaketta. Kokouspalkkiot 3 600 euroa; suoritettu rahana

Omistus Raisiossa: sarja V 1 154 kpl

Antti Tiitola

Liiketoiminta-alueen johtaja, Neste Oyj

Syntymävuosi: 1967

Kotipaikka: Helsinki, Suomi

Koulutus: ylioppilasmerkonomi, Gross- und Aussenhandelskaufmann

Keskeinen työkokemus: Neste Oyj 2014 -, VR-Yhtymä Oy: divisioonajohtaja 2012-2014, Lidl Suomi Ky: toimitusjohtaja 2000-2011, Örum Oy Ab: markkinointijohtaja 1999-2000, markkinointipäällikkö 1995-1998

Hallituksen jäsenyys: jäsen vuodesta 2014

Keskeisimmät samanaikaiset luottamustehtävät: Broman Group Oy: hallituksen jäsen, Verkkokauppa.com Oyj: hallituksen jäsen, Suomalais-saksalainen kauppakamari: johtokunnan jäsen

Osallistuminen kokouksiin: 14/15

Palkkiot vuonna 2015: Vuosipalkkio 24 000 euroa, josta noin 80 % on suoritettu rahana ja noin 20 % osakkeina, yhteensä palkkiona luovutettu 1 154 vaihto-osaketta. Kokouspalkkiot 4 400 euroa; suoritettu rahana

Omistus Raisiossa: sarja V 2 264 kpl

Konsernin johtoryhmä 31.12.2015

Matti Rihko

Syntymävuosi: 1962

Kotipaikka: Turku, Suomi

Koulutus: kauppatieteiden maisteri, psykologian maisteri

Tehtävä Raisiossa: Toimitusjohtaja vuodesta 2006

Keskeinen työkokemus: Raisio Oyj 2006: Ainesosat-yksikön johtaja, Altadis SA, Pariisi

2004-2006: Euroopan johtaja, Altadis Finland Oy 1999-2004: toimitusjohtaja

Johtoryhmän jäsenyys: jäsen vuodesta 2006

Keskeisimmät luottamustehtävät: Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma:

hallintoneuvoston jäsen, Oriola-KD Oyj: hallituksen jäsen, Suomen Terveystalo Oy:

hallituksen jäsen, Turku Science Park Oy: hallituksen jäsen, Turun kauppakamari:

hallituksen jäsen, Turun yliopisto: hallituksen puheenjohtaja, Suomen lääketieteen säätiö sr:

hallintoneuvoston jäsen, Raisio Oyj:n tutkimussäätiö sr: hallituksen puheenjohtaja

Antti Elevuori

Syntymävuosi: 1979

Kotipaikka: Naantali, Suomi

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Tehtävä Raisiossa: Talousjohtaja

Keskeinen työkokemus: Raisio Oyj 2003-: taloushallinnon ja liiketoiminnan kehittämisen eri tehtävät

Johtoryhmän jäsenyys: jäsen vuodesta 2014

Keskeisimmät luottamustehtävät: -

Tomi Järvenpää

Syntymävuosi: 1975

Kotipaikka: Kaarina, Suomi

Koulutus: Kauppatieteiden maisteri

Tehtävä Raisiossa: Johtaja, välipalat-liiketoiminta

Keskeinen työkokemus: Raisio Oyj 2012-

Johtoryhmän jäsenyys: jäsen vuodesta 2014

Keskeisimmät luottamustehtävät: -

Sari Koivulehto-Mäkitalo

Syntymävuosi: 1974

Kotipaikka: Masku, Suomi

Koulutus: Oikeustieteen kandidaatti, varatuomari

Tehtävä Raisiossa: Lakiasiainjohtaja

Keskeinen työkokemus: Raisio Oyj 2006-, Schering Oy 2001-2006: lakimies, Konecranes Oyj 2000-2001: lakimies

Johtoryhmän jäsenyys: jäsen vuodesta 2013

Keskeisimmät luottamustehtävät: Turun kauppakamari: lakivaliokunnan jäsen

Mikko Laavainen

Syntymävuosi: 1973

Kotipaikka: Kauniainen, Suomi

Koulutus: Kauppatieteiden maisteri

Tehtävä Raisiossa: Johtaja, Benecol-liiketoiminta

Keskeinen työkokemus: Raisio Oyj 2006-, Danone/LU Suomi Oy 2002-2005: markkinoinnin

tehtävät, Iittala Group Oy 2000-2002: markkinoinnin tehtävät, Unilever Suomi Oy 1998-1999: markkinoinnin tehtävät

Johtoryhmän jäsenyys: jäsen vuodesta 2013

Keskeisimmät luottamustehtävät: -

Merja Lumme

Syntymävuosi: 1961

Kotipaikka: Masku, Suomi

Koulutus: insinööri, eMBA

Tehtävä Raisiossa: Henkilöstöjohtaja

Keskeinen työkokemus: Raisio Oyj 2003-, PerkinElmer/Wallac Oy: 1992-2003:

laadunhallinnan, henkilöstöhallinnon ja henkilöstöjohtamisen tehtävät, Aimo Virtanen Oy 1991-1992, Saloplast Oy 1988-1992: laadunhallinnan tehtävät

Johtoryhmän jäsenyys: jäsen vuodesta 2003

Keskeisimmät luottamustehtävät: Turun Aikuiskoulutussäätiön valtuuskunta: jäsen, Turun kauppakamari: koulutus- ja työvoimavaliokunnan varapuheenjohtaja

Vincent Poujardieu

Syntymävuosi: 1967

Kotipaikka: Bryssel, Belgia

Koulutus: Graduated EDHEC business school (Lille, Ranska)

Tehtävä Raisiossa: Johtaja, makeisliiketoiminta ja liiketoimintojen kehitysjohtaja

Keskeinen työkokemus: Raisio Oyj 2007-, Altadis SA, Bryssel 2000-2007: aluejohtaja

Benelux ja myöh. Pohjois-Eurooppa, Altadis SA, Pariisi 1994-2000: liiketoiminnan

kehitysjohtaja, Ranskan suurlähetystö, Nicaragua 1992-1994: kaupallinen neuvonantaja,

Arthur Andersen, Lyon 1989-1992: tilintarkastaja

Johtoryhmän jäsenyys: jäsen vuodesta 2007

Keskeisimmät luottamustehtävät: -

Jarmo Puputti

Syntymävuosi: 1965

Kotipaikka: Nokia, Suomi

Koulutus: Diplomi-insinööri

Tehtävä Raisiossa: Johtaja, Raisioagro

Keskeinen työkokemus: Raisio Oyj 2013-, Nokian Raskaat Renkaat Oy 2008-2013: liiketoiminta- ja toimitusjohtaja, Patria Weapon Systems Oy 2005-2008: toimitusjohtaja

Johtoryhmän jäsenyys: jäsen vuodesta 2013

Keskeisimmät luottamustehtävät: Lumilab Oy, hallituksen jäsen

Selvitys hallinto- ja
ohjausjärjestelmästä
2015
RAISIO OYJ

Palkka- ja
palkkioselvitys
2015
RAISIO OYJ

Tilinpäätös 2015

RAISIO OYJ

